

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİ TEKNOLOJİLERİ PROGRAMI

AVUKATLARIN BİLGİ VE İLETİŞİM
TEKNOLOJİLERİNİ KULLANMA DURUMLARININ
VE E-ÖĞRENMEYE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN
BELİRLENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

SELCEN KILIÇ

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Hüseyin UZUNBOYLU

İSTANBUL, 2009

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BİLGİ TEKNOLOJİLERİ PROGRAMI

Tezin Adı: AVUKATLARIN BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİNİ
KULLANMA DURUMLARININ VE E-ÖĞRENMEYE YÖNELİK
GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

Öğrencinin Adı Soyadı: Selcen KILIÇ

Tez Savunma Tarihi: 06 Haziran 2009

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğu
Enstitümüz tarafından onaylanmıştır.

Prof. Dr. Bülent ÖZGÜLER
Enstitü Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğunu
onaylarım.

Yrd. Doç. Dr. Orhan GÖKÇÖL
Program Koordinatörü

Bu Tez tarafımızca okunmuş, nitelik ve içerik açısından bir Yüksek Lisans tezi
olarak yeterli görülmüş ve kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmzalar

Unvanı, Adı ve SOYADI

Yrd. Doç. Dr. Şirin KARADENİZ ORAN

Doç. Dr. Hüseyin UZUNBOYLU

Yrd. Doç. Dr. Nadire ÇAVUŞ

ÖZET

AVUKATLARIN BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİNİ KULLANMA DURUMLARININ VE E-ÖĞRENMEYE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

KILIÇ, Selcen

Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Bilgi Teknolojileri Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Doç. Dr., Hüseyin UZUNBOYLU

Haziran 2009, 104 Sayfa

Bu araştırmada, mesleki gelişim amacıyla yürütülen eğitim çalışmalarında e-öğrenme yöntemlerinin kullanılması ve e-öğrenmenin meslek eğitime sunduğu fırsatlar; avukatlık mesleği mensupları açısından ele alınmıştır.

Günümüzde bilginin sahip olduğu önem ve öğrenene sağladığı katma değer, sürekli mesleki gelişim ve yaşam boyu öğrenme kavramlarını gündeme getirmiştir. Mesleki gelişim bilgiye dayalı profesyonel meslekleri birincil olarak etkilemektedir. Ülkemizde yaşanan Avrupa Birliğine uyum süreci nedeniyle yenilikler ve düzenlemeler getirilmesi ve yapılan düzenlemelerin öğretilmesi de meslek içi eğitim projelerine hız vermiştir.

Avukatlığın bilgiye dayalı bir meslek olarak sürdürülmesi ve temsil ettikleri kitlenin büyüklüğü nedeniyle araştırmada; avukatlık mesleği mensuplarının bilgi teknolojilerini kullanma durumları ve e-öğrenmeye yönelik görüşleri değerlendirilmiştir.

Avukatların e-öğrenme çalışmalarına yönelik tutumlarının, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma kabiliyet ve alışkanlıklarının ölçülmesi amacıyla, düzenlenen çevrimiçi anket e-posta yoluyla kendilerine gönderilmiş ve görüşlerine başvurulmuştur.

Anket sonuçları SPSS ve Excel 2007 programları kullanılarak değerlendirilmiştir. Anket analizinde uzman görüşüne başvurulmuştur.

Analiz bulguları; avukatların e-öğrenme konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları, bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlandıkları, e-öğrenme yöntemleri ile hukuk eğitimi verilmesine karşı oldukları, mesleki ve kişisel gelişim eğitimlerinde e-öğrenme yöntemlerinin kullanılabilir olduğunu düşündükleri ve e-öğrenme ile verilecek bir meslek içi eğitime katılmayı olumlu karşıladıkları yönünde görüş bildirdiklerini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler : e-öğrenme, meslek içi eğitim, avukat, hukuk öğretimi, bilgi ve iletişim teknolojileri

ABSTRACT

DETERMINATION of the ADVOCATES' USAGE of INFORMATION and COMMUNICATION TECHNOLOGIES and THEIR OPINIONS TOWARDS E-LEARNING

KILIÇ, Selcen

**Bahçeşehir University Institute of Science
Information Technologies Master of Science Program**

Thesis Advisor: Associate Professor, Hüseyin UZUNBOYLU

June 2009, 104 Pages

In this research, the usage of e-learning methods in educational studies carried out with the aim of professional development and opportunities that e-learning provides for career training are handled in terms of advocates.

Today, the significance of the information and the added value it provides for the learner revive the concepts of continuous professional development and lifelong learning. Professional development primarily effects knowledge based professions. Because of the EU harmonization process in our country, bringing innovations and regulations and teaching of the regulations to be made have accelerated the vocational training. In the research the attitudes of the advocates have been evaluated because of the advocacy's being a knowledge based profession and the size of the population it represents.

An online survey designed for the purpose of specifying the attitudes of the advocates concerning the e-learning studies and their capabilities and habits of using information and communication technologies is sent to their e-mail addresses and their opinions are asked.

The results of the survey are analysed using SPSS and Excel 2007 programs. The expert opinion is asked for the questions.

The findings of the analysis suggest that the advocates do not have enough knowledge on e-learning, they use information and communication technologies, they disagree with the law instruction through e-learning methods, they consider e-learning methods as available in Professional and personal development trainings and they respond attending to a vocational training to be given through e-learning methods positively.

Key Words: e-learning, information and communication technologies, vocational training, advocate, law instruction

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	v
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR	xi
1. GİRİŞ	1
2. EĞİTİM	3
2.1. EĞİTİMİN TANIMI	3
2.2. EĞİTİM BİLİMİ	5
2.3. EĞİTİM ÇEŞİTLERİ	5
2.3.1. <i>Formel Eğitim</i>	6
2.3.2. <i>İnformel Eğitim</i>	7
2.4. ÖĞRETİMİN TANIMI	7
2.5. ÖĞRENME KAVRAMI	7
2.6. ÖĞRENME İHTİYACI	8
2.7. EĞİTİM YÖNTEMLERİ	9
2.7.1. <i>Geleneksel (Klasik) Eğitim Yaklaşımları</i>	9
2.7.2. <i>Teknoloji Destekli Eğitim Yaklaşımları</i>	11
3. E-ÖĞRENME.....	15
3.1. KAVRAMLAR.....	15
3.1.1. <i>Uzaktan Eğitim</i>	15
3.1.2. <i>Uzaktan Öğrenme</i>	15
3.1.3. <i>Açık Eğitim</i>	15
3.1.4. <i>Açık Öğrenme</i>	16
3.1.5. <i>Web Tabanlı Uzaktan Öğretim</i>	16
3.1.6. <i>Karma / Harmanlanmış (Blended) Eğitim</i>	16
3.1.7. <i>Çevrimiçi (Online) Öğrenme</i>	16
3.1.8. <i>Eş Zamanlı (Senkron) Uzaktan Eğitim</i>	16
3.1.9. <i>Farklı Zamanlı (Asenkron) Uzaktan Eğitim</i>	16
3.2. UZAKTAN ÖĞRETİM	17
3.2.1. <i>Uzaktan Öğretimin Tarihçesi</i>	17
3.3. E-ÖĞRENMENİN TANIMI	19
3.4. E-ÖĞRETİMİN AMAÇLARI	20

3.5.	E-ÖĞRENMENİN FAYDALARI	20
3.6.	E-ÖĞRENMENİN SAKINCALARI	21
3.7.	E-ÖĞRENME İLE SUNULABİLECEK DERS İÇERİKLERİ	21
3.8.	ÜLKEMİZDE E-ÖĞRENME UYGULAMALARI.....	23
3.8.1.	<i>İlköğretim ve Ortaöğretimde E-Öğrenme Uygulamaları</i>	23
3.8.2.	<i>Yükseköğretimde E-Öğrenme Uygulamaları</i>	25
3.8.3.	<i>Meslek İçi Eğitim Çalışmalarında E-Öğrenme Uygulamaları</i>	26
3.9.	E-ÖĞRENME ORTAMLARI.....	29
3.9.1.	<i>Web tabanlı öğrenme,</i>	29
3.9.2.	<i>Sanal sınıflar,</i>	29
3.9.3.	<i>İşbirlikçi yazılımlar,</i>	29
3.9.4.	<i>İnternet üzerinden içerik paylaşımı,</i>	29
3.9.5.	<i>Dahili web (intranet) / harici web (extranet),</i>	29
3.9.6.	<i>Ses ve görüntü kayıtları,</i>	29
3.9.7.	<i>Uydu yayını,</i>	29
3.9.8.	<i>Etkileşimli televizyon,</i>	30
3.9.9.	<i>Çoklu ortam (multimedia) CD-ROM' ları</i>	30
3.9.10.	<i>Web siteleri ve web 2.0 toplulukları,</i>	30
4.	AVUKATLIK VE HUKUK EĞİTİMİ	31
4.1.	AVUKATIN TANIMI	31
4.2.	AVUKATLIK MESLEĞİNE GİRİŞ	32
4.3.	AVUKATLAR İÇİN ÖĞRENMENİN ÖNEMİ	37
4.4.	TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ MESLEKİ İÇİ EĞİTİM PROJESİ.....	41
5.	YÖNTEM.....	46
5.1.	ARAŞTIRMA KONUSU VE AMACI	46
5.2.	VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ	46
5.3.	ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA GRUBU VE SINIRLILIKLARI	47
5.4.	ARAŞTIRMANIN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	48
6.	BULGULAR.....	49
6.1.	GÖRÜŞ BİLDİRİLENLERİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ	49
6.1.1.	<i>Cinsiyet Dağılımı</i>	49
6.1.2.	<i>Yaş Dağılımı</i>	50
6.1.3.	<i>Mesleki Kıdemleri</i>	51
6.1.4.	<i>Aldıkları Bilgisayar Eğitimleri</i>	52
6.1.5.	<i>Günlük Bilgisayar Kullanım Süreleri</i>	52
6.1.6.	<i>Kullanılan Bilgisayar Uygulamalarının Dağılımı</i>	53
6.1.7.	<i>İnternete Bağlanma Olanakları</i>	55
6.2.	AVUKATLARIN MESLEK İÇİ EĞİTİME YÖNELİK GÖRÜŞLERİ.....	56
6.2.1.	<i>e-Öğrenme Bilgileri</i>	56
6.2.2.	<i>Eğitimini Almak İstedikleri Hizmet İçi Eğitim Konuları</i>	57
6.2.3.	<i>e-Öğrenme ile Kullanılabilecek İletişim Araçları</i>	58
6.2.4.	<i>Mesleki Gelişim Eğitimi e-Öğrenme ile Verilebilecek Meslekler</i>	59
6.2.5.	<i>E-Öğrenme Ortamında Verilecek Mesleki Gelişim Eğitimlerine Katılım Hakkında Görüşleri</i>	60
6.3.	AVUKATLARIN E-ÖĞRENMEYE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ	61

7. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	75
7.1. SONUÇ.....	75
7.2. ÖNERİLER.....	79
KAYNAKÇA.....	81
EKLER.....	83
EK:1 ANKET.....	84
EK:2 TBB MESLEK İÇİ EĞİTİM PROJESİ.....	88
ÖZGEÇMİŞ.....	90

ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİL 2.1 BİLİŞİM SEKTÖRÜ VERİLERİNİN YILLARA GÖRE SEYRİ (TÜİK, REKLAMCILAR DERNEĞİ, POINT-TOPIC)	12
ŞEKİL 4.1 MESLEKİ SÜREKLİ EĞİTİMİN AMACI	40
ŞEKİL 6.1 GÖRÜŞ BİLDİRENLERİN CİNSİYETLERİNİN DAĞILIMI	49
ŞEKİL 6.2 GÖRÜŞ BİLDİRENLERİN YAŞ DAĞILIMI	50
ŞEKİL 6.3 GÖRÜŞ BİLDİREN AVUKATLARIN MESLEKİ KIDEMLERİNİN DAĞILIMI	51
ŞEKİL 6.4 GÖRÜŞ BİLDİREN AVUKATLARIN BİLGİSAYAR EĞİTİMİ DAĞILIMI.....	52
ŞEKİL 6.5 GÖRÜŞ BİLDİRENLERİN GÜNLÜK BİLGİSAYAR KULLANIM SAATİ.....	53
ŞEKİL 6.6 BİLGİSAYAR KULLANIMLARININ UYGULAMALARA DAĞILIMI	54
ŞEKİL 6.7 GÖRÜŞ BİLDİRENLERİN İNTERNETE BAĞLANMA OLANAKLARININ KİŞİLERE DAĞILIMI	55
ŞEKİL 6.8 GÖRÜŞ BİLDİRENLERİN E-ÖĞRENME HAKKINDA BİLGİSİ	56
ŞEKİL 6.9 GÖRÜŞ BİLDİRENLERİN VERİLMESİNİ TERCİH EDECEKLERİ EĞİTİM KONULARININ KİŞİLERE DAĞILIMI	58
ŞEKİL 6.10 E- ÖĞRENMEDE KULLANILABİLECEK İLETİŞİM ARAÇLARININ KİŞİLERE GÖRE DAĞILIMI	59
ŞEKİL 6.11 E-ÖĞRENME İLE VERİLEBİLECEĞİ YÖNÜNDE GÖRÜŞ BİLDİRİLEN MESLEKLERİN DAĞILIMI.....	60
ŞEKİL 6.12 E-ÖĞRENME EĞİTİMİ ALMAK KONUSUNDA GÖRÜŞ BİLDİRENLERİN DAĞILIMI	61
ŞEKİL 6.13 “Q12-1- E-ÖĞRENME İLE EĞİTİM ÇOK ÇAĞDAŞ BİR YÖNTEMDİR” İFADESİNİN YORUMLARI.....	62
ŞEKİL 6.14 “Q12-2- E-ÖĞRENME İLE EĞİTİM GELENEKSEL EĞİTİM YÖNTEMLERİ KADAR ETKİLİDİR.” İFADESİNİN YORUMLARI.....	63
ŞEKİL 6.15 “Q12-3- E-ÖĞRENME İLE EĞİTİM İÇİN HARCANAN EMEK VE ZAMANA ACIYORUM” İFADESİNİN YORUMLARI	64
ŞEKİL 6.16 “Q12-4- E-ÖĞRENME İLE EĞİTİM PROGRAMLARINI TİCARİ BULUYORUM” İFADESİNİN YORUMLARI	65
ŞEKİL 6.17 “Q12-5- E-ÖĞRENME İLE ALINAN DİPLOMALARI SAYGIN BULMUYORUM.” İFADESİNİN YORUMLARI.....	66
ŞEKİL 6.18 “Q12-6- ETİK İLKELERİN E-ÖĞRENME İLE EĞİTİMDE DAHA UYGULANABİLİR OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORUM.” İFADESİNİN YORUMLARI	67
ŞEKİL 6.19 “Q12-7- E-ÖĞRENME EĞİTİMDE FIRSAT EŞİTLİĞİ SAĞLAYABİLİR.” İFADESİNİN YORUMLARI.....	68
ŞEKİL 6.20 “Q12-8- E-ÖĞRENME İLE EĞİTİM GELİŞEN TEKNOLOJİLERİN ÖĞRENİMİNİ KOLAYLAŞTIRIR.” İFADESİNİN YORUMLARI	69
ŞEKİL 6.21 “Q12-9- E-ÖĞRENME İLE EĞİTİMİN SADECE ÜNİVERSİTELERDE UYGULANABİLECEĞİNİ DÜŞÜNÜYORUM.” İFADESİNİN YORUMLARI	70
ŞEKİL 6.22 “Q12-10- E-ÖĞRENME İLE MESLEK İÇİ EĞİTİM VERİLEBİLECEĞİNİ DÜŞÜNÜYORUM.” İFADESİNİN YORUMLARI	71
ŞEKİL 6.23 “Q12-11- E-ÖĞRENME İLE AVUKATLIK STAJI SÜRESİNCE EĞİTİM VERİLEBİLECEĞİNİ DÜŞÜNÜYORUM.” İFADESİNİN YORUMLARI.....	72
ŞEKİL 6.24 “Q12-12- E-ÖĞRENME İLE HUKUK ALANINDAKİ ARAŞTIRMA VE YAYINLARI İZLEMENİN İSTERİM” İFADESİNİN YORUMLARI	73

ŞEKİL 6.25 “Q12-13- E-ÖĞRENME İLE ALINAN HUKUK DİPLOMALARINI SAYGIN BULMUYORUM” İFADESİNİN YORUMLARI	74
---	----

TABLolar LİSTESİ

TABLO 2.1 GELENEKSEL EĞİTİM SİSTEMİ VE ÇAĞDAŞ EĞİTİM SİSTEMİ DİSİPLİN ANLAYIŞLARININ KARŞILAŞTIRILMASI.....	10
TABLO 2.2: EĞİTİMDE GELECEĞE YÖNELİK GEREKSİNİMLER	11
TABLO 3.1 UZAKTAN EĞİTİMİN TARİHSEL GELİŞİMİ (ÜLKER AYYILDIZ, GÜNLÜK VE ERBEY, 2006).....	17
TABLO 6.1 GÖRÜŞ BİLDİRENLERİN CİNSİYETLERİNİN DAĞILIMI.....	49
TABLO 6.2 GÖRÜŞ BİLDİRENLERİN YAŞ DAĞILIMI	50
TABLO 6.3 GÖRÜŞ BİLDİREN AVUKATLARIN MESLEKİ KİDEMLERİNİN DAĞILIMI	51
TABLO 6.4 GÖRÜŞ BİLDİREN AVUKATLARIN BİLGİSAYAR EĞİTİMİ DAĞILIMI	52
TABLO 6.5 GÖRÜŞ BİLDİRENLERİN BİLGİSAYAR KULLANIM SAATI.....	53
TABLO 6.6 KULLANILAN BİLGİSAYAR UYGULAMALARININ DAĞILIMI	54
TABLO 6.7 İNTERNETE BAĞLANMA OLANAKLARININ DAĞILIMI.....	55
TABLO 6.8 GÖRÜŞ BİLDİRENLERİN E-ÖĞRENME HAKKINDA BİLGİSİ	56
TABLO 6.9 VERİLMESİNİ TERCİH EDECEKLERİ EĞİTİM KONULARININ DAĞILIMI.....	57
TABLO 6.10 E-ÖĞRENMEDE KULLANILABİLİR İLETİŞİM ARAÇLARI.....	58
TABLO 6.11 E-ÖĞRENME İLE VERİLEBİLECEĞİ YÖNÜNDE GÖRÜŞ BİLDİRİLEN MESLEKLERİN DAĞILIMI	59
TABLO 6.12 E-ÖĞRENME EĞİTİMİ ALMAK KONUSUNDA GÖRÜŞ BİLDİRENLERİN DAĞILIMI	60
TABLO 6.13 FREKANS TABLOSU Q12-1.....	61
TABLO 6.14 FREKANS TABLOSU Q12-2.....	62
TABLO 6.15 FREKANS TABLOSU Q13-3.....	63
TABLO 6.16 FREKANS TABLOSU Q12-4.....	64
TABLO 6.17 FREKANS TABLOSU Q12-5.....	65
TABLO 6.18 FREKANS TABLOSU Q12-6.....	66
TABLO 6.19 FREKANS TABLOSU Q12-7.....	67
TABLO 6.20 FREKANS TABLOSU Q12-8.....	68
TABLO 6.21 FREKANS TABLOSU Q12-9.....	69
TABLO 6.22 FREKANS TABLOSU Q12-10.....	70
TABLO 6.23 FREKANS TABLOSU Q12-11.....	71
TABLO 6.24 FREKANS TABLOSU Q12-12.....	72
TABLO 6.25 FREKANS TABLOSU Q12-13.....	73

KISALTMALAR

a.g.e.	:	Adı geçen eser
a.g.s.e.	:	Adı geçen son eser
y.a.g.e.	:	Yukarıda adı geçen eser
a.g.m.	:	Adı geçen makale
a.g.t.	:	Adı geçen tez
s./ss.	:	Sayfa / Sayfalar
www	:	World wide web
a.e.	:	Aynı eser
Av.	:	Avukat
Bkz.	:	Bakınız
SMMM	:	Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
TDK	:	Türk Dil Kurumu
v.b.	:	ve benzerleri
SEM	:	Staj Eğitim Merkezi
TESMER	:	TÜRMOB Temel Eğitim ve Staj Merkezi
LMS/ÖYS	:	Learning Management System /Öğrenme Yönetim Sistemi
TBV	:	Türkiye Bilişim Vakfı
TV/tv	:	Televizyon
e-USE	:	Elektronik Uzaktan Sürekli Eğitim Projesinin Kısa Adı
UYAP	:	Adalet Bakanlığı Ulusal Yargı Ağı Projesi

1. GİRİŞ

Bilgi; günümüz dünyasının en önemli değeri haline gelmiş, yaşadığımız çağa adını vermiştir. Bilgiye sahip olan kişilerin, iş dünyasında rekabet gücü kazanması, bireylerin öğrenme isteklerini ve eğitim taleplerini arttırmıştır.

Bilginin kazandığı değer, kişilerin eğitim ihtiyaçlarını arttırmakta, yaşam boyu öğrenme kavramı yaygınlaşmakta ve sürekli eğitim talepleri artmaktadır. Sürekli eğitim çalışmaları, kişisel ve mesleki gelişim ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak; üniversiteler, meslek odaları, mesleki birlikler ve dernekler v.b. kuruluşlar tarafından sürdürülmektedir.

e-Öğrenme yöntemleri ile; bilgisayar, internet ve mobil iletişim teknolojilerinin maliyetlerinin ucuzlaması ve yaygınlaşmasıyla birlikte daha çok kişiye, daha hızlı ve daha kolay bilgi paylaşımı imkanı sunulmaktadır. e-Öğrenme, mesleki faaliyetlerini sürdüren kişileri, fiziksel bir sınıf ortamında bir araya getirerek eğitim verme zorluklarını ortadan kaldırarak, zaman ve mekandan bağımsız eğitim seçenekleriyle önemli bir fırsata dönüşmüştür.

Türkiye’de mevzuat, yasalarda değişiklik yapan yeni yasaların yayınlanmasıyla sıkça değiştirilmekte, yayımlanan tebliğler, iç genelgeler ve sirkülerlerle uygulamada yenilikler ve değişiklikler gündeme gelmektedir. Mevzuatta yapılan değişikliklerden avukatlar ve serbest muhasebeci mali müşavirler direkt etkilenen meslek gruplarından.

Bu araştırma çalışmasının amacı; avukatların sahip olmaları gereken bilgide meydana gelen sürekli değişiklikleri takip etmek ve avukatlık eğitimi süreçlerinde e-Öğrenme yöntemlerinin kullanılabilirliğinin; e-Öğrenme hakkında bilgi ve tutumlarının belirlenmesini sağlamaktır.

Bu araştırma çalışması için gerekli veriler, avukatlara e-Öğrenme konusunda hazırlanan bir anketin uygulanması yöntemiyle elde edilmiştir. Araştırmada, e-Öğrenme

yöntemleri üzerine yoğunlaşıldığından; anketin avukatlara e-posta yoluyla internet üzerinden çevrimiçi uygulanması ve bilgisayar ortamında değerlendirilmesi uygun görülmüştür.

Avukatlık mesleği mensuplarının; mesleki gelişim eğitimi ihtiyaçlarının belirlenmesi ve mesleki faaliyetlerine ara vemedan mesleki gelişim eğitimi alabilmelerinde e-Öğrenme yöntemlerinin sunduğu fırsatlar üzerinde durulmuştur.

2. EĞİTİM

Eğitim, bir bireyin yaşamı boyunca devam eden sosyal ve kültürel gelişim sürecidir. Öğretim ise; bireyin planlı ve programlı olarak kazanılması istenilen bilgi, beceri ve değerleri edinme süreci olarak tanımlanabilir.

Bu iki kavramın anlamları çoğu zaman karıştırılmakta ve sözcüklerden biri diğeri yerine kullanılabilir.

Varış (1985) tarafından eğitim ve öğretim kavramları arasındaki fark;

“Bu iki sözcük çoğu zaman yanlış olarak birbirleri yerine kullanılmakta ve anlamları birbirine karıştırılmaktadır. Oysa bireyin yaşam boyu süren eğitiminin; okulda, planlı ve programlı olarak yürütülen kısmı bireyin öğretimini oluşturur. Bu, birey açısından dile getirildiğinde öğrenim olur. Bireyin öğrenimi ... yıl sürdü gibi. Bu açıdan yaklaşıldığında öğretim, genişliği olan eğitim kavramının alt kesimlerinden biridir. Başka bir deyimle eğitimin içeriğinin bu dilimi, önemli dilimdir. Önemlidir; zira öğretim sağlamak için devlet büyük parasal yatırım yapmakta, birey yaşamının önemli çağlarını öğretimde geçirmekte ve sonuç olarak topluma katkıda bulunacak psikolojik, sosyal ve ekonomik güvencesi olan kişilerin yetişmesi beklenmektedir.” (Alakoç 2001 içinde)

olarak açıklanmıştır.

2.1. EĞİTİMİN TANIMI

Eğitim kavramı;

Eğitim : (isim) 1- Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye.

2- Eğitim bilimi. (Türk Dil Kurumu 2007, *Güncel Türkçe Sözlük*, www.tdk.org.tr, [01.05.2009])

Eğitim İng. education Alm. Erziehung Fr. éducation

İlkelerde çocukların ileride yapacakları işleri, görevleri, davranış biçimleriyle ilgili olarak onların erginlik çağına girinceye dek aileleri, akrabaları ve toplumun yaşlı üyelerince geleneklere uygun biçimde eğitilmeleri, yetiştirilmeleri. (Türk Dil Kurumu 1973 BSTS / Budunbilim Terimleri Sözlüğü)

Eğitim İng. education Osm. terbiye Fr. éducation

1-Yeni kuşakların, toplum yaşayışında yerlerini almak için hazırlanırken, gerekli bilgi, beceri ve anlayışlar elde etmelerine ve kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme etkinliği. 2- Önceden saptanmış amaçlara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizgesi. 3- Belli bir konuda, bir bilgi ya da bilim dalında yetiştirme ve geliştirme. 4- Her kuşağa, geçmişin bilgi ve deneylerini düzenli bir biçimde aktarma ya da kazandırma işi. 5- Eğitim ruhbilimi, eğitim felsefesi, eğitim tarihi, öğretim programları, özel ve genel öğretim yöntemleri, öğretim teknikleri, yönetim, denetim vb. eğitim ve öğretim alanlarını kapsamak üzere öğretmen, yönetici ve eğitim uzmanı yetiştirmek amacıyla ilgililer için düzenlenen bütün kurslara ve bu kurslarla ilgili bilimsel çalışmalara verilen genel ad. 6- Eğitibilim. (Türk Dil Kurumu 1974 BSTS / Eğitim Terimleri Sözlüğü)

Eğitim İng. education Osm. maarif Fr. éducation

Toplumun genç üyelerinin varolan ekine yetişkin üyelerce bilinçli, amaçlı ve düzenli biçimde hazırlanması süreci. (Türk Dil Kurumu 1975 BSTS / Toplumbilim Terimleri)

Eğitim İng. education Osm. terbiye Alm. Erziehung Fr. education

1- (Geniş anlamda) İnsanın yeteneklerinin, özellikle ahlâk yetilerinin geliştirilmesi için ona yön ve biçim verilmesi; bu yolda yapılan bilinçli ya da bilinçsiz etkilerin tümü. 2- (Dar anlamda) İnsan gelişiminin düzenli, bilinçli olarak yönetilişi ve etkilenişi. (Türk Dil Kurumu 1975 BSTS / Felsefe Terimleri Sözlüğü)

olarak tanımlanmıştır.

Alakoç (2001) doktora tezi çalışmasında eğitimin çeşitli tanımlarını aşağıda verildiği gibi derlemiştir.

“Eğitim literatüründe eğitimin tanımı değişik şekillerde yapılmaktadır.

Eğitim ;

- Geniş anlamda, bireylerin toplumun standartlarını, inançlarını ve yaşama yollarını kazanmasında etkili olan tüm sosyal süreçlerdir. (Smith, Stanley and Shores, 1957)
- Kişinin yaşadığı toplum içinde değeri olan, yetenek, tutum ve diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçlerin tümüdür. (Good, 1959)
- Seçilmiş ve kontrollü bir çevrenin (özellikle okulun) etkisi altında sosyal yeterlik ve optimum bireysel gelişmeyi sağlayan sosyal bir süreçtir. (Pood, 1959)
- Eğitim, önceden saptanmış esaslara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizgesidir. (Oğuzkan, 1959)
- Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir. (Ertürk, 1972) (Fidan ve Erden, 1986 içinde)”

İlhan Ayverdi (2006, s.812) eserinde eğitimi,

“**Eğitim** i. (eğit-i-m) yeni. 1. Eğitmek işi, yetiştirme ve terbiye etme, talim ve terbiye. 2. Eğitmek işinin yollarını gösteren ilim, eğitim bilimi. 3. asker. Savaş için yetiştirilmeleri maksadıyla erlere veya birliklere verilen bilgilerin ve yapılan gerekli çalışmaların bütünü”

olarak tanımlamıştır.

“Eğitim; en basit anlamıyla davranışları değiştirme sanatı. Yani bireyde istendik davranışların yerleşmesi, olumsuz davranışların sonlandırılması amacıyla sürdürölen sistematik bir program.

Modern pedagoji ve eğitim biliminin tanımıyla;

Eğitim; kişiyi akli, duyguları ve davranışlarıyla bir bütün olarak ele alan bir oluşturma ve yönlendirme sürecidir.” (Samancı B., *Eğitim Nedir?* Aydın, <http://www.ozelnaciakdogankoleji.k12.tr/seminer.htm> , [9 Mayıs 2009])

“Eğitim; yaşamın kendisidir.”(Samancı, a.g.e.)

2.2.EĞİTİM BİLİMİ

Türk Dil Kurumu (2007, *Güncel Türkçe Sözlük*, www.tdk.org.tr, [01.05.2009]) eğitimin 2. tanımını eğitim bilimi olarak vermiştir. Aynı eserde, eğitim bilimi aşağıdaki gibi tanımlanmıştır.

“**Eğitim bilimi** is. 1. Öğretim ve eğitimi kurallara bağlayan bilim kolu, eğitim, pedagoji. 2. Öğretmenlik sanatı, uygulaması veya mesleği için gerekli bilgi ve becerileri kazandıran bilim dalı, pedagoji.” (TDK a.g.e.)

2.3. EĞİTİM ÇEŞİTLERİ

Eğitim, bireylerin yaşamı boyu devam eden bir süreçtir. Bazı bilgiler bir öğretim programı takip edilerek edinilirken, öğrenilen bilgilerin bazıları da kendiliğinden edinilir. Kişisel beceriler, kişilik özellikleri ve değer yargıları genellikle farkında olmadan öğrenmenin sonucudur.

Ölkemizde eğitim denildiğinde, 7 yaşında ilköğretim ile başlayan, ortaöğretim ve üniversite ile devam eden bir süreç akla gelmektedir. Türkiye’de 4-6 yaş arasındaki çocukların yalnızca %28,5’i, okul öncesi eğitimden yararlanabilmektedir. Anne Çocuk Eğitim Vakfı tarafından, 2005 yılında başlatılan ve sürdürölen “7 Çok Geç” kampanyası ile erken çocukluk eğitiminin önemi vurgulanarak, ailelerin bilinçlendirilmesi ve erken çocukluk eğitiminin yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. (<http://www.7cokgec.org/> , <http://www.acev.org/>)

Eğitim bilimine göre, eğitim iki başlık altında incelenir:

- 1- Formel (rgn) Eğitim
- 2- İnfornel (Sargın) Eğitim

2.3.1. Formel Eğitim

“**Formel eğitim** isim örgün eğitim.” (Türk Dil Kurumu 2007, *Güncel Türkçe Szlik*, www.tdk.org.tr, [01.05.2009])

Örgün eğitim isim

- 1 . Kişilerin hayata atılmadan, iş ve meslek kollarında çalışmaya başlamadan önce okul veya okul niteliği taşıyan yerlerde, genel ve özel bilgiler bakımından yetişmelerini sağlamak amacıyla belli kanunlara göre düzenlenen eğitim, formel eğitim.
- 2 . Düzenli, planlı, yöntemli biçimde verilen herhangi bir eğitim. (Türk Dil Kurumu, a.g.e.)

Formel eğitim; bir amaç doğrultusunda ğretim yoluyla verilir.Eğitmenler tarafından planlanır, uygulanır ve takip edilir. Öğrenciler, eğitim sürecinin belirli aşamalarında ve sonucunda değerlendirmeye tabi tutulurlar. Okullarda, formel eğitim yapılır.

Okullar dışında; meslek edindirme kursları, halk eğitim merkezleri, meslek odaları tarafından verilen eğitimler ve orduda verilen askeri eğitim v.b., formel eğitim faaliyetleri kapsamına girmektedir.

Okul dışında srdrlen formel eğitim faaliyetleri; yaygın eğitim olarak adlandırılmaktadır. Yaygın eğitim, daha kısa süreli ve belirli konulara yönelik olarak verilmektedir.

“Okul dışı formal eğitim, okul eğitimini tamamlamak ve insanları yaşam boyu eğitmek gibi işlevleri yerine getirir. Bugün lkemizde formal eğitim kurumları kapsamına yalnız okullar alınmaktadır. (Fidan ve Erden, 1986)” (Alakoç 2001 içinde)

“**Yaygın eğitim** isim örgün eğitim imknlarından yararlanmamış olanlara, gittikleri okuldan erken ayrılanlara veya meslek dallarında daha yeterli duruma gelmek isteyenlere uygulanan eğitim.” (Türk Dil Kurumu a.g.e.)’ dir.

alışan kişilere mesleki faaliyetleri ile ilgili verilen eğitimler de yaygın eğitim kapsamındadır.

“**meslek içi eğitim** isim Görevliye mesleğiyle ilgili olarak verilen kurs: "Hkim ve Savcıların ... meslek içi eğitimleri ... kanunla düzenlenir."- Anayasa.” (Türk Dil Kurumu a.g.e.)

“**işbaşında eğitim** isim Hizmet içi eğitim.” (Türk Dil Kurumu a.g.e.)

“**hizmet içi eğitim** isim, eğitim bilimi Çalışanlara mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmeleri için çalıştıkları süre içinde verilen eğitim, işbaşında eğitim.”

2.3.2. İformel Eğitim

“**İformel eğitim** isim Sargın eğitim.” (Türk Dil Kurumu, a.g.e.)

“**Sargın eğitim** isim Örgün ve yaygın eğitim dışında, bireyin hayat boyu süren bilgi, beceri ve yetkinlik kazanımı, informel eğitim.” (Türk Dil Kurumu, a.g.e.)

İformel eğitim; kişilerin çevreleri, etkileşimde buldukları diğer kişiler, iletişim araçları, katıldıkları kültürel ve sosyal faaliyetler vasıtasıyla bilgi edinme sürecidir. Yaşam içinde plansız ve takip edilmeden gerçekleşir. Belirli bir amaca yönelik değildir.

“İformal eğitim, yaşam içinde kendiliğinden oluşan bir süreçtir. Amaçlı ve planlı değil, gelişigüze'dir. Kişi karşılaştığı durum ve içinde bulunduğu grubun üyeleriyle etkileşimde buldukça farkında olmadan yeni şeyler öğrenir. Çocuklar arkadaşlarıyla oynarken, gençler akranlarıyla oluşturdukları gruplar içinde birbirleriyle etkileşirken yardımlaşmayı, dayanışmayı, işbirliğini, kurallara uymayı, grubun değerlerini benimsemeyi öğrenirler ve toplumsallaşırlar.

Bu tür öğrenmeler ailede, sokakta, işyerinde, televizyon önünde, okulda, kısacası, yaşam içinde kendiliğinden meydana gelir. (Fidan ve Erden, 1986)” (Alakoç 2001 içinde)

2.4. ÖĞRETİMİN TANIMI

Öğretim is. 1. Belli bir amaca göre gereken bilgileri verme işi, tedaris, tedarisat, talim. 2. Öğrenmeyi kolaylaştıracak etkinlikleri düzenleme, gereçleri sağlama ve kılavuzluk etme işi. (Türk Dil Kurumu 2007, *Güncel Türkçe Sözlük*, www.tdk.org.tr , [01.05.2009])

Öğretim İng. teaching Osm. tedarisat

Belli bir amaçla gerekli bilgileri öğretmek işi. (Türk Dil Kurumu 1974 BSTS / Ruhbilim Terimleri Sözlüğü)

Öğretim İng. instruction, teaching Osm. tedaris, tedarisat Fr. instruction, enseignement

1- Belli bir amaca göre gereken şeyleri öğretme işi. 2- Bir eğitim kurumunda bir küme öğrenciye belli dal ya da konularda bilgi verme. 3- Öğrenmeyi kolaylaştıracak etkinlikleri düzenleme, gereçleri sağlama ve kılavuzluk etme eylemi. (Türk Dil Kurumu 1974 BSTS/Eğitim Terimleri Sözlüğü)

Öğretim Herhangi bir öğrenmeyi kılavuzlama ve sağlama faaliyetidir.(Türkiye Bilişim Vakfı, 2003)

2.5. ÖĞRENME KAVRAMI

“**Öğrenme** is. Öğrenmek işi” (Türk Dil Kurumu 2007, *Güncel Türkçe Sözlük*, www.tdk.org.tr , [01.05.2009])

“**Öğrenme** İng. learn

Belirli durumlar ve sorunlara karşı olan tepki ve davranışlarımızı, araya giren başka etkinlik ve yaşantıların etkisiyle değiştirebilme.” (Türk Dil Kurumu 1974 BSTS / Ruhbilim Terimleri Sözlüğü)

“**Öğrenme** İng. learning Fr. apprentissage

1- Kavramsal düzenlemeler yapma süreci. 2-Alıştırma ve uygulamaların oldukça sürekli olan etkilerine verilen ad. 3- Belli bilgi, beceri ve anlayışlar edinme. 4- Tepki ve davranışlarda her zaman ya da kimi durumlarda yaşantıların oluşturduğu değişme.” (Türk Dil Kurumu 1974 BSTS/Eğitim Terimleri Sözlüğü)

“**Öğrenme** İng. learning Osm. taallüm Fr. apprentissage

1- Belli durumlar ve sorunlar karşısında tepki ve davranış oluşturma, bunları değiştirerek yenilerini edinebilme yeteneği” (Türk Dil Kurumu 1975 BSTS/ Toplumbilim Terimleri Sözlüğü)

“**Öğrenme** ittilâ’.” (Türk Dil Kurumu 1966 BSTS / Medeni Hukuk Terimleri Sözlüğü)

“İnsanlar yaşamları boyunca karşılaştıkları çeşitli durumlarla etkileşim içinde olurlar. Öğrenme bu etkileşim sonucunda kişide oluşan bilişsel ve davranışsal değişimlerdir. Öğrenme yoluyla insanlar bilgi, beceri, tutum ve değerler kazanırlar.” (Türkiye Bilişim Vakfı, 2003)

Öğrenme; kişinin bilgiyi algılama, kaydetme, hatırlama ve kullanma sürecidir. Galileo’nun da vurguladığı gibi öğrenme, kişinin çabasıyla gerçekleşir.

“Aslında bir insana yeni hiçbir şey öğretemezsiniz. Siz ona yalnız kendi içinde bir şeyler keşfetmesine yardımcı olabilirsiniz.” (Galileo)

“Öğrenmek bilgi üretimi sürecidir; hammadde olarak dışardan alınan informasyonların içerde sahip olunan bilgiyle işlenerek bilgi adı verilen yeni ürünlerin üretilmesi, sonra da üretilen bu ürünlerin - bilgilerin eski bilgi hazinesinin üzerine ilâve edilerek muhafaza edilmesi olayıdır.” (Aktolga *Öğrenmek Nedir Nasıl Öğreniyoruz? Neden Öğreniyoruz?* <http://www.aktolga.de/t6.html>)

2.6. ÖĞRENME İHTİYACI

“İhtiyaçlarımızı karşılamak için, ideallerimizi gerçekleştirebilmek için, belirsizliği yenmek ve tahminde bulunabilmek için, rekabet edebilmek için, varolan potansiyelimizi tümüyle kullanmak için öğreniyoruz.” (www.gelisim.k12.tr/GelisimImages/gazete/NEDEN%20ÖĞRENİYORUZ.doc)

Öğrenme ihtiyacının, kişisel, toplumsal ve kültürel nedenleri vardır.

Toplum içinde yaşamın sürdürülebilmesi, yaşadığı çevreye uyum sağlayabilmesi, rekabetin sürdürülebilmesi, v.b. nedenlerle kişiler öğrenmeye yönelirler. Daha net ve özel hedefler konulmaya çalışılırsa, öğrenme; meslek, para, kariyer ve kültürel kazanımlar amaçlanarak gerçekleştirilir.

Meslek sahibi kişiler açısından bakıldığında öğrenme, mesleğin geliştirilebilmesi, daha fazla para kazanma kabiliyeti ve rekabet gücü sağlamaktadır. Kişisel olarak duyulan öğrenme ihtiyacının, aynı topluma mensup kişiler açısından bakıldığında, toplum olarak varlığın sürdürülebilmesi gibi daha geniş bir amaca da hizmet ettiği görülmektedir. Meslek sahiplerinin şirketleşme, şirketlerin kurumsallaşma eğilimleri, meslek örgütlerinin varlıkları ve sürdürdükleri çalışmalar; bu amacın göstergesidir.

2.7. EĞİTİM YÖNTEMLERİ

Teknolojinin ucuzlaması, kişisel bilgisayarların ve internet kullanımının yaygınlaşması ile bilgi teknolojilerinde gerçekleşen gelişmelere paralel olarak, eğitim sisteminde de gelişmeler yaşanmaktadır.

Alakoç'un (2001) ele aldığı gibi, eğitim sistemi iki başlık altında incelenebilir:

- 1- Geleneksel (Klasik) eğitim yaklaşımları
- 2- Teknoloji destekli eğitim yaklaşımları

2.7.1. Geleneksel (Klasik) Eğitim Yaklaşımları

Ülkemizdeki öğrencilerin, örgün öğretim evresinde karşılaştığı eğitim sistemidir.

“Aynı mekan ve zamanda yapılan formal eğitimidir.” (www.e-ogrenme.net)

“Ülkemiz Yüksek Öğretim kurumları başta olmak üzere tüm eğitim kurumlarında klasik eğitim anlayışı egemendir. Bu anlayış büyük ölçüde pasif, araştırmacı nitelikleri zayıf, kendine güveni olmayan yeniliklere ve değişime çabuk uyum sağlayamayan insan tipleri yetiştirmektedir.” (Yıldız ve Ardıç, 1999)

“Öğretmenin sınıfta herşey olduğu, farklı öğretimsel işler ve taktiklerin kullanılmadığı, düz anlatım ve ezberci tekniğin kullanıldığı, öğrencinin çok az etkileşim içinde olduğu, eğitim sistemidir. Bu sistem davranışçı anlayış tabanlı bir sistemdir. Önemli olan davranış değişikliği yaratmaktır. Bu yüzden öğrenciler kesin yargılara göre değerlendirilir. Tek taraflı bireyler yetiştirir.

Geleneksel Eğitimde roller ve işler şöyledir;

- Sınıfta etkinlikler genelde tekrarlar ve salt bilgi sunulması şeklindedir. Etkileşim azdır. İlişkiler güçlü değildir.
- Öğretmen öğretici, bilgi verici rolündedir. Öğrencileri araştırmaya, keşfetmeye zorlamaz. Onlara aynı bilgileri tekrar tekrar sunarak ezberlemelerini ister.
- Öğrenciler daima dinleyici rolündedir. Çok fazla söz hakları yoktur. Salt dinleyici ve araştırmayan, sorgulamayan daimi öğrenci rolündedirler. Sürekli tekrarlar yapar. Merak unsuru giderek yok olur.

- Dersler bilgilerin sunumu, ezberleme, hatırlama şeklindedir. Yeni bilgiler üretilmez, öğrencinin kendi bilgisini oluşturması sağlanmaz, hazır ve kalıp şeklinde olan sunulur ve alınır.
- Başarı genel değerlendirme kriterlerine ve belli ölçütlere göre belirlenir. Önemli olan öğrencide ne kadar davranış değiştirdiği, öğrencinin ne kadar ezberlediğidir.
- Genelde farklı yöntemler kullanılmaz, daha çok tekrar ve uygulama yapılır. Böylece davranış pekişir. ” (Hacettepe Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü 2009, *Böte Özgür Ansiklopedi*, http://bote.hacettepe.edu.tr/wiki/index.php/Geleneksel_E%C4%9Fitim, [07.05.2009])

Tablo 2.1 Geleneksel eğitim sistemi ve çağdaş eğitim sistemi disiplin anlayışlarının karşılaştırılması

Geleneksel Eğitim Sisteminin Disiplin Anlayışı	Çağdaş Eğitim Sisteminin Disiplin Anlayışı
Öğrencilerin ilgi ve istekleri baskı altına alınır.	Öğrencilerin ilgi ve isteklerine önem verilir.Soru sorma teşvik edilir.
Öğretmen tarafından belirlenen katı kurallara ve düzene önem verilir.	Öğrencilerin anlayıp benimsediği davranış normlarına önem verilir.
Sınıf içinde sessizlik sağlanarak anlatılanı dinletme temeline dayalı ders yapılır.	Çalışkanlık, araştırma ve işbirliği teşvik edilir.
Öğrenciler öğretmen tarafından diktatörce ve subjektif olarak kontrol edilir.	Öğrenci – öğretmen işbirliği teşvik edilir.
Öğretmenin belirlediği eğitim materyalleri ve sınıfta anlatılanların ezberlettirilmesi esastır.	Yardımcı eğitim materyalleri,bilgisayarlar, akıllı tahtalar v.b. ile anlayarak öğrenme amaçlanır. Öğrenmeyi öğrenme anlayışı öğrenciye vermeye çalışır
Olumsuz davranışlar cezalandırılır.	Olumlu davranışlar teşvik edilir.

“Geleneksel eğitim sistemi daha çok klasik okullarca benimsenmiş ve uygulanmıştır. Geleneksel eğitim sisteminde, “dersler, programlar, ödevler, ders saatleri ve benzeri unsurlar, hep çocuğun ilgi ve ihtiyaçları hesaba katılmaksızın düzenlenir.” (Kafadar, 1997, 49). Bu eğitimde ön planda tutulan müfredat ve öğretmendir. Klasik okulda egemen olan geleneksel disiplin anlayışında öğrenciden her durumda koşulsuz uyumlu davranması beklenmektedir. Bu zorunlu uyumlu davranma bazen olumsuz sonuçlar doğurmakta ve baskıcı tutumlara karşı disiplinsiz davranışlar gelişmektedir. Bu şekildeki bir geleneksel okulu, “öğrencinin serbest faaliyetlerini sınırlayan, kısıtlayan, otoriter bir ‘esaret okulu’ olarak adlandırılabilir.” (Kafadar, 1997, 49)

Geleneksel okulda egemen olan geleneksel disiplin anlayışında öğrencilerin alınan kararlara katılımı söz konusu değildir. Öğretmen – öğrenci ilişkileri, aşırı derecede

yapılandırılmıştır. Sınıf içi kurallar oldukça katı ve tek yönlüdür. Eğitim amaçlarının ve sınıf içi kurallarının belirlenmesinde öğrenci katılımına yer verilmez. Sadece öğretmen tarafından belirlenen değişmez doğrular olarak yansıtılan bu kurallar, tartışılmazlar. (Aydın, 1998, 3) İşte tam bu noktada yukarıda ifade edilen demokratiklik ve otokratiklik ayrımı kendini göstermektedir. Geleneksel okul otoriter bir anlayışa sahiptir ve böyle bir okulda gelişimin sağlanması mümkün olmamaktadır. Burada sadece belli kalıplarda, tek yönlü düşünen, tutucu bireyler yetiştirilmekte ve bu durum kanımızca, gelişmenin önünde kocaman bir engel teşkil etmektedir.” (Şengül 2005 içinde)

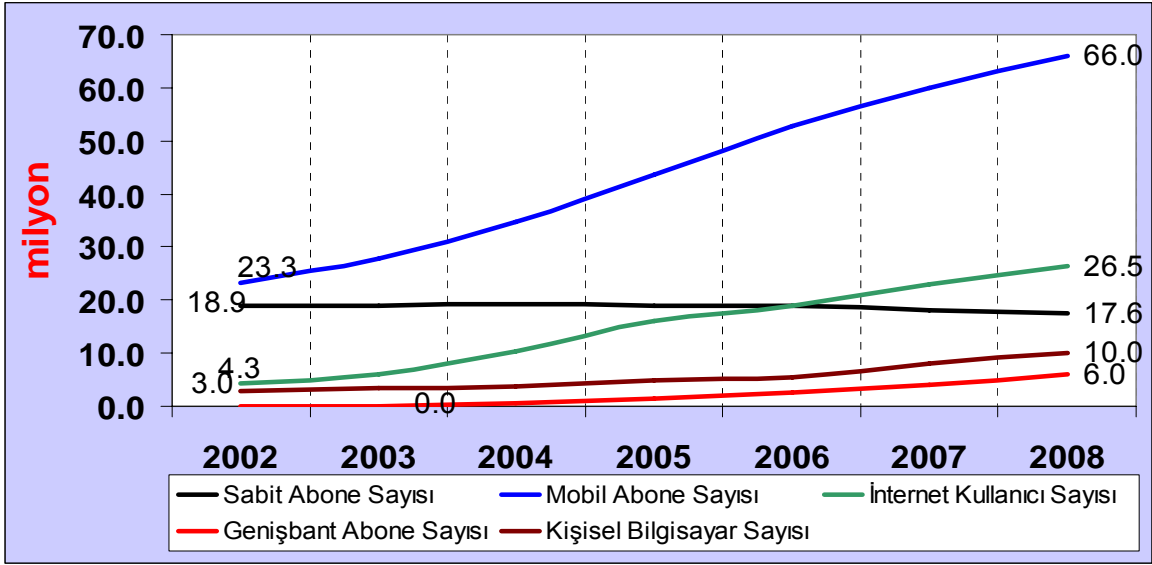
“Çağdaş, eğitim yaklaşımında ise, öğrenci, eğitim ve öğretimin merkezindedir. Bu yaklaşımda öğrencinin bedensel, duyuşsal, bilişsel gelişim özellikleri göz önüne alınmaktadır. Öğrenci etken, öğretmen ise edilgen konumdadır. Öğretmen konu, yöntem, araç – gereç... gibi öğrenme ve öğretme sürecinin öğelerini öğrenciyi dikkate alarak seçmektedir. Eğitim ve öğretim sürecinde yaşanan bu değişime ve gelişmeler görülmeye başlanmıştır.” (Şengül 2005)

2.7.2. Teknoloji Destekli Eğitim Yaklaşımları

Arslan ve Eraslan (2003 içinde), TÜSİAD tarafından 1999 yılında hazırlanan eğitimde geleceğe yönelik gereksinimler tablosunu; eğitimin amacına, öğrenmenin doğasına, bilimsel bilginin değerine, okulların yapı ve işleyişine ilişkin ortaya çıkan yeni paradigmalara, eğitimin çağdaş bir yorumunu zorunlu kıldığı, yönünde yorumlamışlardır. (Bkz. Tablo 2.2: Eğitimde Geleceğe Yönelik Gereksinimler)

Tablo 2.2: Eğitimde Geleceğe Yönelik Gereksinimler

Temel Felsefe	Öğrenmeyi Öğrenme
	Küresel bakış açısı
	Ulusal ruh ve değerlerin bennimsenmesi, kültürel kimlik kazanılması ve iyi yurttaş olma
	Yarışma güdüsü ve girişimci olma
	Problem çözme becerisi
	İletişim kurabilme yeteneği
	Ekip çalışmasını öğrenme
	Ekonomik çevreyi anlama
Kapsam	Öğrencilere anlayabilecekleri basit bir yöntemle doğru ve özlü bilgilerin verilmesi
Müfredat	Beceriler, toplumsal değerler ve verilen bilgiler arasında bir denge kurulması
	Ders programlarında çoklu zeka kuramı doğrultusunda yaratıcılığa, ahlaki değerlere, dil eğitimine, fen bilimlerine, bedensel gelişime, bilimsel gelişmelere, sosyo politik konulara dengeli bir biçimde yer verilmesi
	Öğrencilerin gelecekteki iş yaşamına hazırlanmaları
	Soyut ve somut faktörlere yönelik derslerin süreleri arasında bir denge sağlanırken, konularda çağdaş gelişmelere yer verilmesi
Altyapı	Var olan alt yapının daha etkin bir biçimde kullanılabilmesi için okullar, öğretmenler, eğitim araç ve gereçleri gibi tüm kaynakların eğitim sisteminde daha akılla yatkin kullanılması

Şekil 2.1 Bilişim Sektörü Verilerinin Yıllara Göre Seyri (TÜİK, Reklamcılar Derneği, Point-Topic)

Bilişim sektöründeki gelişmeler, Şekil 2.1 Bilişim Sektörü Verilerinin Yıllara Göre Seyri (TÜİK, Reklamcılar Derneği, Point-Topic)' nde görülmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 2008 yılı Nisan ayı içerisinde gerçekleştirilen Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması sonuçlarına göre hanelerin % 24,5'i internete erişim imkânına sahiptir. internete bağlanmayan hanelerin % 29,6'sı evden internete bağlanmama nedeni olarak internet kullanımına ihtiyaç duymadıklarını belirtmişlerdir. Öte yandan ADSL % 82,1 ile Türkiye'de kullanılan en yaygın internet bağlantı türüdür.

Sonuçlara göre 16-74 yaş grubundaki hanehalkı bireylerinin bilgisayar ve internet kullanım oranları sırasıyla yüzde 38,1 ve yüzde 35,8'dir.

En son kullanılan zaman dikkate alındığında ise, 2008 yılı Ocak-Mart döneminde 16-74 yaş grubu hanehalkı bireylerinin yüzde 34,3'ü bilgisayar kullanmış olup, bu bireylerin yüzde 62,4'ü hemen hemen her gün bilgisayar kullanmıştır. Aynı dönemde bilgisayar kullanan bireylerin yüzde 61,6'sı evinde, yüzde 37,6'sı işyerinde, yüzde 21,8'i internet kafede bilgisayar kullanmıştır. 2008 yılı Ocak-Mart döneminde 16-74 yaş grubu hanehalkı bireylerinin yüzde 32,2'si internet kullanmış olup, bu bireylerin yüzde 59,7'si hemen hemen her gün internet kullanmıştır. Aynı dönemde internet kullanan bireylerin

yüzde 55,2'si evinde, yüzde 38,4'ü işyerinde, yüzde 24,2'si internet kafede internet kullanmıştır. Bilgisayar ve internet kullanım oranının en yüksek olduğu yaş grubu 16-24'tür. Bu yaş grubunu 25-34 yaş grubu izlemektedir.

Bilgisayar ve internet kullanım oranı tüm yaş gruplarında erkeklerde daha yüksektir. Eğitim durumuna göre en fazla bilgisayar ve internet kullanım oranları sırasıyla yüzde 87,9 ve yüzde 87,2 ile yüksekokul, fakülte ve üstü mezunlarındadır. Bunu yüzde 67,2 bilgisayar ve yüzde 64 internet kullanımı ile lise ve dengi okul mezunu bireyler takip etmektedir.

2008 yılı Ocak-Mart döneminde internet kullanan hanehalkı bireylerinin yüzde 76'sı gazete ya da dergi okuma, yüzde 74'ü e-posta gönderme alma, yüzde 69,7'si anlık ileti gönderme, yüzde 65,2'si müzik indirme ya da dinleme için interneti kullanmıştır. (Türkiye İstatistik Kurumu, 2008)

Kişisel bilgisayarların ve internet kullanımının yaygınlaşması, iş hayatını ve eğitimi doğrudan etkilemiştir. Kişisel bilgisayarların yaygınlaşmasıyla birlikte, eğitimin sunum teknikleri, simülasyonlar ve bilgisayar yazılımları gibi katkılarla verilen eğitim; "bilgisayar destekli eğitim" olarak adlandırılmıştır. İnternetin; devlet kurumları ve üniversitelerin, ardından da bireysel kullanıcıların hizmetine sunulması ile eğitim yöntemlerinde internet kullanımı önem kazanmış, bu eğitim yaklaşımı "internet destekli eğitim" olarak anılmaya başlanmıştır. Teknolojik gelişmelerin eğitim bilimine sunduğu katkılardan yararlanarak daha etkin bir eğitim vermeyi hedefleyen bu yaklaşım, genel olarak "teknolojik destekli eğitim" olarak adlandırılabilir.

"Bilgisayar ve ağı (LAN, Intranet, Internet) üzerinden erişilebilen, çok ortamlılık (multimedia) özelliklerine sahip, etkileşimli olarak hazırlanmış, pedagojik özellikleri olan, bilgi aktarmanın yanı sıra beceri kazandırmaya yönelik, eğitim alanlarının performanslarının bilgisayar tarafından otomatik değerlendirilebildiği ve kaydedilebildiği, herkesin kendi bilgi algılama ve kavrama hızına göre ilerleyebildiği ve kendilerine uygun zaman ve yerde eğitim alabilmelerine olanak sağlayan kurs malzemelerinin kullanılarak yapıldığı kişisel veya kitlesel bir uygulama olarak tanımlayabiliriz." (Alakoç, 2003)

"Bireylerine eşit ve demokratik eğitim olanaklarını sunmak isteyen toplumlar ve eğitim kurumları; yeni iletişim teknolojilerinin kendilerine sağladıkları çok kültürlü yapıların farkında olmak, bu teknolojilere dayalı farklı uygulamaları hayata geçirmek zorundadırlar. İnternet ve Web teknolojilerindeki gelişmeler, geleneksel eğitimden çok farklı yaklaşım ve politikaları içeren "e-öğrenme uygulamaları"nın gündeme getirmiş ve "öğrenen-merkezli" "bireyselleştirilmiş eğitim" olanağını yaratmıştır." (Fevzi Sürmeli

9.11.2006, “*Muhasebe eğitiminde e-değişimi yakalamak*” 10. Dünya Muhasebe Eğitimcileri Konferansı)

Teknoloji destekli eğitim; günümüzde uzaktan öğretim ve e-öğrenme yöntemleriyle sürdürülmekteyken, yakın gelecekte mobil iletişim araçları (laptop, netbook, pda, cep telefonları v.b.) ile desteklenerek sürdürülmeye devam edecektir.

3. E-ÖĞRENME

Türkiye Bilişim Vakfının (2003) hazırladığı Uzaktan Eğitim Kılavuzu'nda da belirtildiği üzere; uzaktan eğitim, uzaktan öğretim, uzaktan öğrenme, e-öğrenme, m-öğrenme, eş zamanlı öğrenme, farklı zamanlı öğrenme, açık öğrenme v.b. öğrenen ve öğretenin farklı yerlerde oldukları eğitim sürecini tanımlamak amacıyla kullanılan kavramlardır.

3.1. KAVRAMLAR

Günümüzün çağdaş eğitim yaklaşımında, sıkça kullanılan kavramlardan bazıları aşağıda tanımlanmıştır.

3.1.1. Uzaktan Eğitim

“Farklı mekanlardaki öğrenci, öğretmen ve eğitim materyallerinin iletişim teknolojileri aracılığıyla bir araya getirildiği resmi veya kurumsal bir eğitim faaliyetidir.”(Türkiye Bilişim Vakfı, 2003)

“Aytekin İşman Uzaktan Eğitim isimli kitabında; uzaktan eğitimi, öğretmen ve öğrencinin farklı zamanlarda öğrenme – öğretme ilişkilerini iletişim teknolojileri veya posta ile gerçekleştirdikleri bir eğitim sistemi olarak tanımlar.” (Ülker Ayyıldız, Günlük ve Erbey, 2006)

3.1.2. Uzaktan Öğrenme

Uzaktan öğrenme ve uzaktan eğitim, birbirlerine anlamca yakın kavramlar olmakla birlikte, uzaktan öğrenme; eğitim sürecinden çok, öğrenene odaklıdır.

“Öğretici ve öğrenenin fiziksel olarak ayrı ortamlarda bulunduğu durumlarda gerçekleştirilen öğrenme etkinlikleridir.”(Türkiye Bilişim Vakfı, 2003)

3.1.3. Açık Eğitim

6.11.1981 tarih ve 17506 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren, 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu’ un (1981) 3. maddesinin u) bendinin (3) numaralı fıkrasında uzaktan eğitime verilen isimdir.

“u) Yükseköğretim Eğitim Türleri: Yükseköğretimde eğitim - öğretim türleri örgün, açık, dışarıdan (ekstern) ve yaygın eğitimdir.

(1) Örgün Eğitim: Öğrencilerin, eğitim - öğretim süresince ders ve uygulamalara devam etme zorunluluğunda oldukları bir eğitim - öğretim türüdür.

- (2) Açık Eğitim: Öğrencilere radyo, televizyon ve eğitim araçları vasıtasıyla yapılan bir
- (3) Dışarıdan Eğitim (Ekstern Eğitim): Yükseköğretimin belirli dallarında, devam zorunluluğu olmaksızın sadece yarı yıl içi ve sonu sınavlarına katılma zorunluluğu bulunan bir eğitim - öğretim türüdür. Bu eğitimi izleyen öğrenciler ortak zorunlu dersler ile gerekli görülen bazı dersleri, ilgili yükseköğretim kurumlarınca mesai saatleri dışındaki uygun saatlerde düzenlenecek derslerde alırlar.
- (4) Yaygın Eğitim: Toplumun her kesimine ve değişik alanlarda bilgi ve beceri kazandırma amacı güden bir eğitim - öğretim türüdür.”

3.1.4. Açık Öğrenme

Herkese açık, telif hakları konusunda esneklik sağlanmış öğretim, öğrenme ve araştırma kaynaklarıyla gerçekleştirilen öğrenme faaliyetleridir.

3.1.5. Web Tabanlı Uzaktan Öğretim

Web siteleri, bloglar, LMS'ler gibi web teknolojileri ile desteklenerek sürdürülen uzaktan öğretim faaliyetleridir.

3.1.6. Karma / Harmanlanmış (*Blended*) Eğitim

İçeriği, geleneksel eğitim yöntemleri ve e- öğrenme yöntemleri bir arada kullanılarak tasarlanan eğitim faaliyetleridir.

3.1.7. Çevrimiçi (*Online*) Öğrenme

“Bir ağ üzerinden sunulan içerikle gerçekleştirilen öğrenmelerdir.” (Türkiye Bilişim Vakfı, 2003)

3.1.8. Eş Zamanlı (*Senkron*) Uzaktan Eğitim

Öğrenenlere aynı anda ancak farklı ortamlarda sunulan eğitimidir. (Türkiye Bilişim Vakfı, 2003)

3.1.9. Farklı Zamanlı (*Asenkron*) Uzaktan Eğitim

“Öğrenenlere hem farklı zamanlarda ve hem de farklı ortamlarda sunulan eğitimidir.” (Türkiye Bilişim Vakfı, 2003)

3.2. UZAKTAN ÖĞRETİM

“Uzaktan öğretim, fiziksel olarak öğrencilerin buldukları yerlerde olmasını gerektirmeksizin, teknolojinin imkanlarından yararlanılarak, öğrenci ve öğretmenlerin bir sanal dersane ortamında değişik şekillerde karşı karşıya getirildikleri, planlı bir eğitim şeklidir.” (Sakarya Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi <http://www.ido.sakarya.edu.tr/Admin/PageViewer.aspx?name=uzaktanogretim> [07.01.2009])

“Uzaktan Öğretim, geleneksel sınıf ortamında eğitmenin verebileceği bir eğitimin sanal sınıf ortamında ekranlarının başındaki çok sayıdaki kişiye ulaştırılmasıdır.” (Alakoç Burma Z. Mayıs 2008, “AB’ye geçiş sürecinde meslek elemanlarının uzaktan öğretim ile eğitimi”, BilişimTeknolojileri Dergisi Cilt:1 Sayı:2 s.16)

3.2.1. Uzaktan Öğretimin Tarihçesi

“Tarihsel gelişimi itibariyle çeşitli aşamalardan geçerek bugünkü durumuna gelen uzaktan öğretim sistemleri XX. Yüzyılın son çeyreğinde Avrupa'nın hemen her tarafına yayılmıştır. A.B.D., Avusturya ve diğer ülkelerde uygulanmış ve daha sonraları yeni bir yaklaşımla geliştirilmiştir.” (Sakarya Üniversitesi, 2008 “Uzaktan Öğretim” <http://www.ido.sakarya.edu.tr/Admin/PageViewer.aspx?name=uzaktanogretim> [07.01.2009])

Uzaktan öğretim, yüzyılı aşkın bir süredir gelişimini sürdürerek uygulanan bir öğretim anlayışıdır. 19. Yüzyılın sonlarında mektupla öğretimle başlayarak, radyo –tv yayınları, ses bantları, video bantları, tele konferans, CD-ROM’lar, PC yazılımlarını öğretim aracı olarak kullanarak gelişimini sürdürmüştür. Günümüzde web siteleri ve internet teknolojilerinden de yararlanılarak internet tabanlı uzaktan öğretim yapılmaktadır.

Tablo 3.1 Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi (Ülker Ayyıldız, Günlük ve Erbey, 2006)

Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi		
Yıllar	Özellikler	Dönüm Noktası
1700 – 1900	- Ders materyallerinin posta ile gönderilmesi	A.B.D. posta sisteminin kurulması
1920 – 1960	- Mektupla eğitim, - Mektupla eğitim için radyo ve TV’den faydalanma	- Yüksek eğitimde mektupla haberleşmenin kullanılması - Devletin, öğrencilerin okullara gitmesini gerektiren yasaları çıkarması - Orduda mektupla eğitim yönteminin kullanılması
1970 – 1980	- Daha önceden kaybedilmiş video kayıtlarının kullanılması - Kasetlerin kullanımı - Birikimlerin kullanımı - Belli TV kanallarındaki yayınlar-daha çok araştırma ve bilimdeki bilgi paylaşımında kullanımı	
1980 – 1990	-Telekonferans yöntemi	www haline gelen Arpanet’in çıkması

1990'dan günümüze	-Video konferans yöntemi -Daha ucuz video kaydediciler -K-12 öğrencileri için kablolu ağ bağlantıları ile programlar yapılması -Daha fazla tv programları -Daha ucuz bilgisayarlar -Teknolojiye daha fazla erişim -Sınıflarda internet bağlantısı -Uzaktan eğitimin kullanıldığı eğitim kurumları ve işletme sayısındaki artış -Bilgisayar tabanlı-destekli eğitim -Senkron ve asenkron iletişim	-Bireysel kullanıcıların internete erişimi -Kablosuz bağlantı teknolojisinin çıkması -Üniversitelerden ve özel sektörden daha fazla finansal destek verilmesi
-------------------	---	---

Günümüzde uzaktan eğitim faaliyetleri bilgi ve iletişim teknolojileri ile desteklenerek tasarlanmakta ve eğitim – öğretim faaliyetleri e-öğrenme adını almaktadır.

YÖK'ün (2009) web sitesinde verdiği referans linkler aşağıdaki gibidir.

- American Center for the Study of Distance Education (Pennsylvania State University) (<http://www.ed.psu.edu/acsde/>)
- The British Open University (<http://www.open.ac.uk/frames.html>)
- Distance Education Clearinghouse (<http://www.uwex.edu/disted/home.html>)
- Educause: Transforming Education Through Information Technology (<http://www.educause.edu/>)
- Guidelines for Educational Uses of Networks (<http://lrs.ed.uiuc.edu/Guidelines/>)
- Information Sources: the Internet and CMC (<http://lrs.ed.uiuc.edu/Guidelines/>)
- Information on Distance Education on the WWW (<http://www-ts.cs.oberlin.edu/rooms/distlearning.html>)
- Soros Foundation Network (<http://www.soros.org/>)
- The Society for College and University Planning (<http://www.scup.org/>)
- Ten Level Web Integration Continuum (<http://php.indiana.edu/~cjbonk/>)
- Western Governors University (<http://www.wgu.edu/wgu/index.html>)
- Western Interstate Commission for Higher Education (<http://lrs.ed.uiuc.edu/Guidelines/>)

3.3. E-ÖĞRENMENİN TANIMI

E-Öğrenme, bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak, sesli, görüntülü ve etkileşimli, senkron ya da asenkron olarak gerçekleştirilen eğitim ve öğretim aktivitelerinin genel adıdır.

Senkron e-öğrenme: öğrenme ve öğretme aktivitelerinin; öğrenci ve öğretmenler fiziksel olarak farklı mekanlardayken, eş zamanlı olarak gerçekleşmesini;

Asenkron e-öğrenme ise, öğrenme ve öğretme aktivitelerinin; öğrenci ve öğretmenler fiziksel olarak farklı mekanlardayken, farklı zamanlarda gerçekleşmesini ifade etmektedir.

E-öğrenme; elektronik sistemlerin veya bilgisayarların öğretim faaliyetini desteklemek amacıyla, planlı kullanımıdır. (Allen)

E-öğrenme; öğrenme uygulamaları geliştirilirken bilgi ve bilgisayar teknolojilerinin kullanımıdır. (Horton, 2006)

Horton (a.g.e.) tarafından e-öğrenme çeşitleri aşağıdaki gibi tanımlanmıştır.

- 1- Bağımsız (Stand Alone) Dersler : Tek bir öğrenen tarafından alınan derslerdir.
<http://www.horton.com/html/elbbookresources.aspx> Bir bağımsız kurs örneği olarak verilebilir.
- 2- Sanal Sınıf Dersleri : Eş zamanlı çevrimiçi verilen derslerdir.
- 3- Gömülü (Embedded) E-Öğrenme : İçeriğinde e-öğrenme bulunan programlardır. Çevrimiçi yardım örnek olarak verilebilir.
- 4- Karma / Harmanlanmış (Blended) E-Öğrenme : Geleneksel sınıf ortamındaki derslerin ve e-öğrenme uygulamalarının birlikte uygulandığı derslerdir.
- 5- Mobil Öğrenme: PDA'lar ve akıllı telefonlar gibi taşınması kolay kabiliyetleri artırılmış mobil cihazlar üzerinden gerçekleştirilen öğrenmedir.
- 6- Web Tabanlı Öğrenim : LMS' ler üzerinden sağlanan öğrenme

- 7- Web Destekli Öğretim: Web uygulamalarıyla desteklenen geleneksel sınıf ortamında sürdürülen öğrenim.

3.4. E-ÖĞRETİMİN AMAÇLARI

E- Öğretim etkinlikleri;

- Daha geniş kitlelere erişim sağlamayı,
- Fiziksel uzaklıkların kaldırılması,
- Öğrencileri öğrenme faaliyetlerine daha aktif dahil edilmesi,
- Öğretim maliyetlerini düşürülmesi,
- Öğretim verilmesi planlanan hedef kitleye daha hızlı erişebilmesi,
- Öğretim sürecinin çabuklaştırılması,
- Klasik sınıf ortamının getirebileceği psikolojik baskıların yok edilmesi,
- Öğrenme sürecinin hızlandırılması,

amaçlanarak tasarlanır. (Sakarya Üniversitesi, 2006)

3.5.E-ÖĞRENMENİN FAYDALARI

Ülker Ayyıldız, Günlük ve Erbey (2006) e-öğrenmenin sağladığı yararları aşağıdaki gibi sıralamışlardır.

- Düşük eğitim maliyetleri,
- Her yerde ve her zaman eğitimin sürdürülebilmesi,
- Örgün öğretime kıyasla daha fazla öğrenciye ulaşılabilmesi,
- Bilgi paylaşımına olanak sağlaması,
- Olumsuz hava şartları v.b. sebepler nedeniyle eğitimin kesintiye uğramaması,
- İşitsel ve görsel eğitim materyalleriyle öğretim verimliliğinin artırılabilmesi,
- Öğrenenlerin kişisel gelişimlerinin izlenebilmesi,
- Engellilerin ve çalışanların eğitim alabilmeleri,”

“Uzaktan Öğretimin Avantajları

- Artan öğretim fırsatları
- Farklı farklı coğrafik konumlarda daha fazla kişiye ulaşması gereken öğretimin zamanında verilmesi
- Çok farklı yerlerde olabilen konu uzmanları gerçek zamanda erişim
- Öğretim ortam ve metotlarında artan esneklik
- Öğretmen ve öğretim ortam kaynaklarının paylaşımındaki artış
- Öğrencinin çalıştığı yerde eğitilmesinin sağlanması ile artan üretkenlik
- Öğrenci yolculukları ve masraflarında azalma
- Öğretim ortamı ile gerçek çalışma ortamı arasındaki farklılığının azalması

- Öğretim masraflarında önemli ölçüde azalma
- Öğrencilerin derslere erişimini kolaylaştırma
- Bilgiye erişimin hızlanması ve kolaylaşması
- Öğretim materyallerinin dağıtımının hızlanması” (Sakarya Üniversitesi, 2006)

“

- Büyük kitlelere ulaşma ve daha düşük maliyetle eğitim imkanı,
- En bilgili eğiticinin, farklı coğrafya ve mekanlarda bulunan tüm öğrenenlere ulaştırma imkanı,
- Eğitimde fırsat eşitliğini sağlama,
- Farklı anlama kapasitesindeki öğrencilere istediği kadar tekrar yaparak öğrenme imkanı,
- Gündüz çalışan öğrencilere akşam veya hafta sonları zamandan bağımsız olarak istedikleri zaman, istedikleri kadar öğrenme imkanı sağlama,
- Yoğun eğitim isteğine imkan verme
- Eğitim alan insanlar arasında sosyal ve mesleki bilgi alışverişinin sağlama,
- Yaşam boyu eğitimi gerçekleştirme,
- Teknoloji ve eğitimi birleştirme,
- Bireysel ve toplumsal öğrenmeyi gerçekleştirme gibi ihtiyaçlar,
- Mali durum gibi seçenekler,
- Toplumu oluşturan bireylerin eğitimde eşit faydalanmasını sağlamak,
- Mevcut eğitim kurumları dışında da bulunan bireylere istekleri doğrultusunda eğitim vermek, bireysel öğrenmeyi gerçekleştirmek,
- Öğretmen merkezli değil, öğrenci merkezli bir sisteme geçmek gibi avantajları sağlar.” (Alakoç, 2003)

3.6. E-ÖĞRENMENİN SAKINCALARI

E-öğrenme yöntemlerinin getirdiği bazı kısıtlamalar vardır. Bu kısıtlamalar:

“•Yüzyüze etkileşim imkanlarının olmaması,

- Öğrenme sürecinde karşılaşılan öğrenme güçlüklerinin anında çözümlenememesi ve bu durumun ardından gelişebilecek sıkıntılar,
- Örgün öğretimin sunduğu sosyal ve kültürel imkanların eksikliği,
- İletişim kısıtlılıkları,
- Kendi kendine ders çalışamayan kişilerin karşılaştıkları zorluklar,
- Laboratuvar, atölye gibi uygulama ağırlıklı konuların işlenmesindeki sınırlılıklar,
- Çalışan bireylerin kendine ayıracakları vakitte ders çalışma zorunluluğu,” (Ülker Ayyıldız, Günlük ve Erbey, 2006)’ dur.

3.7. E-ÖĞRENME İLE SUNULABİLECEK DERS İÇERİKLERİ

Michael Allen, (2003) “e-öğrenme nerede uygulanabilir?” sorusunu şöyle yanıtlamıştır.

Bilişsel Beceriler

Yordamlar, gerçekler ve kavramlara dayalı bilgi; hepsi, tabii e-öğrenme içerik tipleridir. Yemek hazırlamaktan, muhasebeye; uçak havalandırmaktan, pazarlama tekniklerine; kaliteli üretimden, narkotik suistimalini önlemeye; hemen hemen hayati bileşenlerin hepsini öğrenmede, e-öğrenme yardımcı olabilir.

İnce Beceriler

Bazen; yönetim, liderlik, kişiler arası ilişkiler, istemci yönetimi ve memnuniyetsiz müşterilerle ilgilenmek gibi ince becerilerin, e-öğrenmenin görüş sahasının ötesinde olduğu düşünülse de; deneyimli e-öğrenme program tasarımcıları bunların gerçekte e-öğrenmenin tekil olarak bu alanlarda etkin olduğunu bilirler. Öncü çalışma, İçişleri Vergi Servisi tarafından, memurların tepkili vergi mükellefleri ile ilgilenme öğretiminin Carnegie Mellon Üniversitesi'nde (Andersen, 1996) etik eğitimi verilmesiyle yapılmıştır.

Üney (2006) makalesinde, e-öğrenme ile amaçlanan getiriler ve sunulabilecek ders içeriklerini kısaca özetlemiştir.

“Bilgisayarın etkileşim yeteneği, bilgiyi ses, metin ve görüntü olarak işleyebilmesi ve renkli sunabilmesi sayesinde, bilgisayar yardımıyla kendi kendine öğrenme işi kolaylaşmaktadır.

Eğer yeteri kadar hızlı bir internet bağlantınız varsa, istediğiniz zaman, istediğiniz yerden öğrenme gereksinmenizi karşılayabilirsiniz. Bunun için öğrenilecek konuların, konunun uzmanları tarafından internet üzerindeki bir bilgisayara konulmuş olmaları gerekmektedir. Bu bir okul açmaktan daha ucuz ve kolay bir iştir.

Demek ki biz, herkese ucuz ve hızlı bir internet altyapısı sağlarsak, eğitimin maliyetini azaltmış ve aynı eğitimi geniş kesimlere yaymış olacağız, hem de eğitimin niteliğinden ödün vermeden. Ne okul, ne öğretmen gerekiyor. (Bazı konuların öğrenilmesi için sınıf, laboratuvar veya atölye eğitimi ile e-Öğrenme sürecinin desteklenmesi gerekiyor olabilir.) Yeter ki öğrenmek isteyen insanlar olsun. Gerek konunun içeriğini hazırlayan, gerek bilgisayar üzerinden bu programı yayınlayan uzmanlar, bu öğrenmeyi gerçekleştiren herkesin uzmanı ve/veya öğretmeni olacaktır. Görülüyor ki, ağ üzerinden yapılan e-Öğrenme eğitiminin nitelik, maliyet ve yaygınlık gibi temel sorunlarına büyük ölçüde çözüm getirebilmektedir.

Herhangi bir mesleği olmayan milyonların bu yolla yeni meslekler edinmesi, üniversitede okuduğu dalda iş bulamayanların yeni bir meslek sahibi olabilmesi, çalışan nüfusun işinin gereği olarak yeni bilgi ve beceriler kazanması, ev kadınlarının çocuk bakımı ve sağlık konusundaki bilgilerinin artırılması, çocuklarımızın okulda öğretilenler dışında da başka şeyler öğrenebilmesi için, kısacası 65 milyonun her an bir şeyler öğrenebilmesi için e-Öğrenme “biçilmiş bir kaftan” olarak görünmektedir. 65 milyon insanın her an yeniden bir şeyler öğrenebiliyor olmasının ülkemiz kalkınması açısından ne ifade ettiğini sizlerin değerlendirmenize bırakıyorum.”

3.8. ÜLKEMİZDE E-ÖĞRENME UYGULAMALARI

Ülkemizde gerçekleştirilen e-öğrenme faaliyetleri;

- 1- İlköğretim ve ortaöğretimde e-öğrenme,
- 2- Yükseköğretimde e- öğrenme,
- 3- Mesleki eğitim çalışmalarında e-öğrenme,

olarak örneklendirilecektir.

3.8.1. İlköğretim ve Ortaöğretimde E-Öğrenme Uygulamaları

Açık İlköğretim Okulu; ilkokul mezunları ile çeşitli nedenlerle ilköğretimlerini tamamlayamayan ve zorunlu ilköğretim yaş sınırını aşarak eğitim-öğretim sisteminin dışında kalan yetişkinlere uzaktan eğitim ilke ve teknikleriyle her yerde her durumda eğitim - öğretim olanağı vermek, Milli Eğitim Bakanlığı'nın 12.09.1997 tarih ve 1651 sayılı onayı ile Film Radyo Televizyonla Eğitim Başkanlığı' na bağlı olarak kurulmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı' nın (2009) Mart 2008 tarihi itibari ile, Açık İlköğretim Okulu öğrencilerine ilişkin açıkladığı veriler;

Toplam kayıt olan öğrenci sayısı : 438.545

Aktif öğrenci sayısı : 111.009

Toplam mezun olan öğrenci sayısı : 146.941' dir.

Açık Öğretim Lisesi, uzaktan öğretim teknolojilerini kullanarak öğretim veren ve bu hizmeti merkezî sistemle yürüten bir orta öğretim kurumudur. İlk öğrencilerine 1992 – 1993 öğretim yılında eğitim vermeye başlamıştır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın (2009) 2009 Ocak ayı verilerine göre, Açık Öğretim Lisesi'nde 1.239.794 okuyan öğrenci bulunmaktadır ve kuruluş tarihinden 2008 Aralık ayına kadar, 414.658 mezun vermiştir.

<http://internettv.meb.gov.tr> sitesi, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından örgün ve yaygın eğitimdeki öğrencilere ders destek materyalleri sunmak amacıyla hazırlanmıştır.

“Öğretmen ve velilere yönelik kişisel ve mesleki gelişim programları, eğitim programları, belgeseller, okul öncesine yönelik programlar, çizgi film ve masallar, çeşitli slayt filmleri ve fotoğraflarda bu sitede yer almaktadır.” (Milli Eğitim Bakanlığı, 2009)

e-Devlet Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin (EDMER) Intel ve Cisco ile birlikte yürüttüğü proje kapsamında, sanal sınıf ve birebir e-Öğrenme uygulamaları gerçekleştirilmiştir.

“Ankara'nın merkezi ile Beynam köyünden 11-12 yaşlarındaki 80 ilköğretim öğrencisi, Türkiye'nin ilk sanal sınıfında birlikte eğitim alarak Bilim ve Teknoloji dersindeki “Dünya, Güneş ve Ay” konusunu beraber öğrendi. Birbirinden 45 kilometre uzaklıkta bulunan iki okulun 1:1 e-Öğrenme sistemiyle donatılmış sınıflarında, geniş bant ve kablosuz internet üzerinden IP telefonlar, ClassMate PC'ler (CMPC), akıllı tahtalar ile online ve geleneksel eğitim içeriği sunuluyor.

e-Öğrenme projesi, Türkiye'nin 21'inci yüzyıldaki eğitim ortamının neye benzeyeceğini tanımlamayı amaçlıyor ve kamu ile özel sektör ve yüksek öğretim kurumları arasındaki işbirliğine işaret ediyor. Milli Eğitim Bakanlığı'nın sponsorluğunda ODTÜ-EDMER'in yönetimindeki proje, Cisco ve Intel'in yanı sıra Sebit, Oracle, Smarttech ve Polycom'un desteğiyle hayata geçirilmişti.

Konu ile ilgili olarak bir değerlendirme yapan EDMER Başkanı Dr. Fatoş Yarman, “Okullarda BİT'in bilgisayar laboratuvarlarının ötesine geçmesi gerektiğini göstermek istedik. Bu daha çok, yeni bir ortamda işbirliği yapabilecek olan öğrenci ve öğretmenlerin bir insan ağı oluşturmasıyla ilgili. Projede ayrıca Cisco ve Intel gibi ortaklarımızın da katkısıyla kamu-özel sektör ortaklığının yarattığı zengin deneyim ve çözümlerden de faydalandık” diye konuştu.

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürü Prof. Dr. Nizami Aktürk ise “Milli Eğitim Bakanlığı olarak öncelikle her okulumuzda okulun büyüklüğüne göre bir bilgisayar sınıfı oluşturma çabasına girdik. Bu, Türkiye çapında yüzde 100 diyebileceğimiz oranda gerçekleştirilmiştir. Bundan sonraki aşamada her sınıfımızda en azından öğretmenlerin kullanabileceği, öğrencilerine mevcut veya kendilerinin geliştireceği sayısal içerikleri gösterebileceği bir bilgisayar, yansıtıcı cihazın bulunabileceği internete bağlı bir ortam oluşturmayı hedefliyoruz. Yurtdışında da örnek olarak gösterilen kamu-özel sektör işbirlikleri ile geleceğin sınıflarını, geleceğin eğitim ortamlarını teknolojinin etkin desteğiyle modelleme çalışmasını yapıyoruz. Her bir öğrenciye bir bilgisayarın verilmesiyle ilgili olarak başlatılan bu pilot çalışmayı

gerçekleştirmiş olmaktan dolayı mutluluk duyuyoruz” dedi.” (İnterpromedya Haber Merkezi , 2009)

3.8.2. Yükseköğretimde E-Öğrenme Uygulamaları

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, dünyanın 10 mega üniversitesi arasında bulunmaktadır.

Anadolu Üniversitesi; Açıköğretim Fakültesi (önlisans programları), İktisat ve İşletme Fakülteleri (lisans programları) Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde (e-mba, yüksek lisans) uzaktan öğretim yaparken, diğer üniversitelerimizde de ön-lisans ve yüksek lisans programlarında e-öğrenme yapılmaktadır. Kocaeli Üniversitesi (<http://moodle.kou.edu.tr/>) gibi pek çok üniversitemiz de örgün öğrencilerinin eğitimlerini uzaktan eğitim yöntemleri ile paralel yürütmektedir.

Sürekli eğitim düşüncesinin yaygınlaşmasıyla üniversiteler öncülüğünde sürekli eğitim merkezleri kurulmuştur. Bu merkezlerin düzenledikleri sertifika programları da zaman içinde e-öğrenme yöntemleri ile desteklenmiştir.

E-öğrenme ile gerçekleştirilen bazı yüksek öğretim programları aşağıdaki gibidir.

- Anadolu Üniversitesi (<http://eogrenme.anadolu.edu.tr/>)
- Ahmet Yesevi Üniversitesi (<http://www2.yesevi.net/>)
- Sakarya Üniversitesi e-mba ve sertifika programları (<http://www.ido.sakarya.edu.tr/>)
- Sakarya Üniversitesi Adapazarı MYO (<http://www.adamyo.sakarya.edu.tr/>)
- Fırat Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi (<http://web.firat.edu.tr/uzem/>)
- Mersin Üniversitesi Mersin MYO (<http://uzak.mersin.edu.tr>)
- Çukurova Üniversitesi Adana MYO (<http://e.cu.edu.tr/>)
- ODTÜ Sürekli Eğitim Merkezi IDEA (<http://idea.odtu.edu.tr/>)
- Bahçeşehir Üniversitesi e-mba (<http://ubimetis.bahcesehir.edu.tr/emba>)
- Bilgi Üniversitesi e-mba (<http://www.bilgimba.net/>)
- Maltepe Üniversitesi e-MYO ve e-mba (<http://muzem.maltepe.edu.tr/>)
- Aydın Üniversitesi Anadolu BİL Meslek Yüksek Okulu Programları (<http://ue.istanbulaydin.edu.tr/index.php?page=anasayfa>)

- Gazi Üniversitesi MYO (<http://www.uemyo.gazi.edu.tr/>)
- Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü (<http://www.ue.gazi.edu.tr/>)
- Ankara Üniversitesi ANKUZEM (<http://www.ankuzem.ankara.edu.tr/>)
- Beykent Üniversitesi e-mba, MYO (<http://buzem.beykent.edu.tr/>)
- Selçuk Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi (<http://farabi.selcuk.edu.tr/egitim/>)

3.8.3. Meslek İçi Eğitim Çalışmalarında E-Öğrenme Uygulamaları

Sürekli eğitim düşüncesinin yaygınlaşmasıyla üniversiteler öncülüğünde sürekli eğitim merkezleri kurulmuştur. Bu merkezlerin düzenledikleri sertifika programları da zaman içinde e-öğrenme yöntemleri ile desteklenmiştir.

Dünya’da ve Türkiye’de meslek örgütlerinin mesleki eğitime önem vermeleri ile uzaktan öğretim yöntemlerinden mesleki eğitimde de yararlanılmaya başlanmıştır. Meslek örgütleri genellikle internet üzerinden video kayıtlarının yayınlanması, e-kitaplar, e-sirküler, bloglar ve e-danışmanlık hizmetleriyle mensuplarının eğitime destek vermektedirler.

Ülkemizde meslek içi eğitim çalışmaları, genellikle meslek örgütleri tarafından yürütülmektedir. Meslek mensupları, mesleki gelişmeler konusunda düzenlenen seminer, sempozyum, konferans, panel ve çalıştaylara iştirak ederek meslek içi eğitime tabi tutulurlar.

Bu eğitim çalışmalarına katılım, konferans salonlarının kapasitesi, düzenlenen eğitimlerin meslek mensuplarının çalışma saatleri içinde düzenlenmesi, büyük şehirlerde eğitim salonlarına ulaşım sorunları gibi kısıtlardan dolayı meslek örgütünün tamamına yaygınlaştırılmamaktadır.

Bu nedenle meslek örgütleri, mensuplarına e-öğrenme yöntemleriyle ulaşmaya başlamışlardır. İstanbul SMMM Odası örneği üzerinden, meslek örgütlerinin e-öğrenme çalışmaları incelenecektir.

Ülkemizde, sürdürülen profesyonel bir meslek olan, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik mesleğine kabul için, dört yıllık lisans düzeyinde belirli bir yüksek öğrenim programından mezun olmak, “Staja Giriş Sınavını” geçmek, 3 yıl süreyle staj yapmak

ve staj süresi bitiminde SMMM Yeterlilik Sınavlarında başarılı olmak şartları aranmaktadır.

TÜRMOB tarafından 1993'te faaliyete geçirilen Temel Eğitim Staj Merkezi TESMER (2008), meslek mensuplarına ve meslek mensubu adaylarına yönelik eğitim hizmetlerinin verildiği bir sürekli eğitim merkezidir. TESMER'in e-USE projesi çatısı altında, senkron ve asenkron uzaktan öğretim metodlarıyla, Zorunlu Stajyer Eğitimi (<http://www.tesmer.org.tr/e-use/>), Sürekli Eğitici Eğitimi (<http://see.tesmer.org.tr/>) ve Sürekli Mesleki Eğitim faaliyetleri yürütülmektedir.

SMMM'lerin ve stajyerlerin eğitim faaliyetleri TESMER tarafından sürdürülmektedir. Mesleki eğitim seminerleri, sınavlara hazırlık kursları, İngilizce dil kursları, Bilirkişilik Eğitimleri ve ücretsiz bilgisayar eğitimleri verilmekte; üye ve stajyerlere eşit katılım hakları tanınmaktadır.

İSMMMÖ' nun 2003 yılında İş Kuleleri'nde 1050 kişilik kapasiteli auditorium salonunda düzenlediği eğitim seminerine, 3000'in üzerinde katılım gerçekleşmesi üzerine oda; seminerlere katılım için web sitesi üzerinden rezervasyon alınması ve seminerlerin video kayıtlarının yapılarak, seminere katılmayan diğer meslek mensuplarının izleyebilmesi amacıyla web sitesi üzerinden yayınlanması uygulaması başlatılmıştır. Gerçekleşen seminerlerin sunum ve seminer notları ile odanın hazırladığı raporlar ve süreli yayınlar web sitesi üzerinden pdf dökümanı olarak yayınlanmaktadır.

İSMMMÖ vergi ve sosyal güvenlik mevzuatında gerçekleşen son değişiklikleri ve uygulamaları takip ederek, web sitesinden ve geliştirdikleri XML tabanlı haber alarmı programı üzerinden RSS yayını ile duyurmakta ve üyelerine e-posta yoluyla e-sirküler olarak göndermektedir.

Stajyerlerin staj dönemleri boyunca, TESMER tarafından sürdürülen e-USE projesi kapsamında e-öğrenme faaliyetlerine katılımları zorunludur.

26.07.2008 Tarih ve 26948 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5786 Sayılı Kanun ile değiştirilen 3568 sayılı meslek yasası ile SMMM' lere zorunlu meslek içi eğitim zorunluluğu getirilmiştir.

“MESLEKİ GELİŞTİRME EĞİTİMİ (5786 Sayılı Kanununun 17. Maddesi ile değiştirilen yeni başlıklı madde Yürürlük: 26. 07.2008)

Madde 44- Meslek mensuplarının, mesleki faaliyetlerini fiilen devam ettirmeleri için Birlik ve odalar tarafından düzenlenecek mesleki geliştirme ve eğitim seminerlerine katılmaları zorunludur. Meslek içi eğitimle ilgili konular, eğitim programları ve süreleri ile diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

“Geçici Madde 11 - (5786 Sayılı Kanununun 20. Maddesi ile eklenen Geçici Madde Yürürlük: 26.07.2008)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce; serbest muhasebeci unvanını almış olanlar ile serbest muhasebecilik stajına devam edenlerden başarılı olanlar; altı ayı geçmemek üzere, TÜRMOB tarafından verilen mesleki uyum eğitimine katılarak bu eğitimi tamamladıkları tarihten itibaren beş yıl içinde yapılacak özel serbest muhasebeci mali müşavirlik sınavlarına beş defa girebilirler. Bu sınavlarda başarılı olanlar, serbest muhasebeci mali müşavir unvanını almaya hak kazanırlar. Mesleki uyum eğitiminin konuları ve ücreti ile yapılacak özel sınavın usul ve esasları Maliye Bakanlığı ile TÜRMOB tarafından müştereken belirlenir.

Söz konusu sınavlarda başarılı olamayanlar veya sınava katılmayanlar ise sadece serbest muhasebeci unvanı ile çalışabilirler, "serbest muhasebeci mali müşavir" unvanını kullanamazlar. Bunlar, 2 nci maddenin (A) fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde belirtilen işleri yapamazlar, 45 inci maddede belirtilen yasaklara uymak zorunda olup, meslek mensuplarına ilişkin düzenlemelere tabi tutulurlar. Ayrıca, bunların yapacakları iş ve işlemler karşılığında alacakları ücretler 46 ncı maddeye göre tespit edilmeye devam edilir.

Bu madde uyarınca serbest muhasebeci mali müşavir unvanını almaya hak kazananların;

a) Yeminli mali müşavirlik sınavına katılabilmeleri için 9 uncu maddede belirtilen şartlara,

b) İlgili kanunları uyarınca bağımsız denetçi unvanıyla denetim yapabilmeleri için söz konusu mevzuatta belirtilen şartlara,

ilave olarak 5 inci maddenin (A) fıkrasının (a) bendinde belirtilen eğitim şartını taşımaları zorunludur.”

SMMM’lerin meslek içi eğitim konusunu düzenleyen yönetmelik henüz yürürlüğe girmemiştir. TÜRMOB Genel Başkanı Masum Türker, 23.05.2009 tarihinde gerçekleştirilen İSMMMO 20. Olağan Genel Kurulu’ nda yaptığı konuşmasında; zorunlu meslek içi eğitim faaliyetlerinin ve SM’lerin tabi tutulacakları mesleki uyum eğitimlerinin TESMER tarafından planlandığını ve bu eğitimlerin bir kısmının e-öğrenme yöntemleri ile verileceğini ifade etmiştir.

İSMMMO, meslek öncesi ve meslek içi eğitim faaliyetlerinde; özellikle asenkron e-öğrenme yöntemlerinden yararlanmaktadır.

Türkiye Barolar Birliği, İstanbul Barosu ve Ankara Barosu ise güncel gelişmeleri, seminer çalışmalarını ve yayınlarını web siteleri üzerinden mensuplarına duyurmaktadırlar. İstanbul Barosu da mensuplarını, İSMMMO gibi e-posta ve SMS mesajları göndererek bilgilendirmektedir. (Av. S. Karababa sözlü görüşme)

Avukatlar, Adalet Bakanlığı tarafından yürütölmekte olan Ulusal Yargı Ağı Projesi kapsamında UYAP E-Takip sistemini kullanarak dava takibi yapmaktadırlar.(Adalet Bakanlığı, 2007) UYAP projesinde vatandaş, avukat ve kurum için portallar tasarlanmıştır. Avukatlar ilgili sisteme e-imza kullanarak bağlanabilmektedir. Portal üzerinde; E-Takip sisteminin kullanımını konusunda bilgilendirmek amacıyla tasarlanmış, tıklamalarla ilerlenilen sesli anlatım kabiliyeti de olan bir e-öğrenme modölü de bulunmaktadır.

Avukatlar ve vatandaşlar, UYAP SMS Bilgi Sistemi üzerinden davalar hakkında 4060'a SMS göndererek sorgulama yapabilmekte, adliyelere gitmeden bilgi edinebilmektedirler.

UYAP Mevzuat 8.0 web uygulaması ile www.mevzuat.adalet.gov.tr sitesi üzerinden güncel ve mülga mevzuat veri tabanında tarama yapılabilmektedir.

3.9. E-ÖĞRENME ORTAMLARI

E-öğrenme içeriği tasarlanırken yararlanılan ortamlardan bazıları;

3.9.1. Web tabanlı öğrenme,

3.9.2. Sanal sınıflar,

3.9.3. İşbirlikçi yazılımlar,

3.9.4. İnternet üzerinden içerik paylaşımı,

3.9.5. Dahili web (*intranet*) / harici web (*extranet*),

3.9.6. Ses ve görüntü kayıtları,

3.9.7. Uydu yayını,

3.9.8. Etkileşimli televizyon,

3.9.9. Çoklu ortam (*multimedia*) CD-ROM' ları

3.9.10. Web siteleri ve web 2.0 toplulukları,

- E-postalar, e-posta grupları,
- e-portföy
- *Blog'* lar,
- *Wiki'* ler,
- Sohbet,
- Bilgisayar destekli değerlendirmeler,
- Eğitsel animasyonlar,
- Simulasyonlar,
- Eğitsel oyunlar,
- Öğretim yönetim sistemleri (LMS),
- Mobil iletişim araçları (mobil telefonlar, PDA, notebook, netbook v.b.)
- MP3, MP4 çalarlar,
- *Podcast'* lar,
- Elektronik oylama sistemleridir.

4. AVUKATLIK VE HUKUK EĞİTİMİ

Türk Dil Kurumu (2007) Hukuk terimini,

hukuk Ar.

ç. is. (huku:ku) 1. Toplumı düzenleyen ve devletin yaptırım gücünü belirleyen yasaların bütünü, tüze

2. Bu yasaları konu alan bilim.

3. Yasaların ceza ile ilgili olmayıp alacak verecek vb. davaları ilgilendiren bölümü: Hukuk davası. Hukuk mahkemesi.

4. Haklar.

5. mec. Ahbaplık, dostluk.

olarak tanımlamıştır.

“**hukuk** 1) haklar. 2) töre. ~ -ı âmme: bkz. âmme hukuku. ~ -ı husûsiyye: bkz. husûsî hukuk.” (Türk Dil Kurumu, 1966)

4.1. AVUKATIN TANIMI

Avukat; Türkçede Batı Kökenli Kelimeler Sözlüğü’nde ve Güncel Türkçe Sözlük’te aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır.

“**avukat** Fr. avocat

is. 1. huk. Hak ve yasa işlerinde isteyenlere yol göstermeyi, mahkemelerde, devlet dairelerinde başkalarının hakkını aramayı, korumayı meslek edinen ve bunun için yasanın gerektirdiği şartları taşıyan kimse

2. mec. Geremediği hâlde başkasını savunan, onun adına konuşan kimse” (Türk Dil Kurumu, 2007)

“**avukat** İng. attorney Osm. avukat Fr. avocat

Temsil ettiği kişiye ilişkin yasal ve türesel işlemlerde, onlar adına yapılabilecek her tür davranışı üzerine alan kişi.” (Türk Dil Kurumu, 1972)

Avukatlık, mahiyeti kanun ile belirlenmiş bir serbest meslektir.

Avukatlık Kanunu (1969)' nun birinci kısmında, mesleğin mahiyeti ve amacı aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır.

“BİRİNCİ KISIM

Avukatlık ve Avukat

Avukatlığın mahiyeti:

Madde 1 – Avukatlık, kamu hizmeti ve serbest bir meslektir.

(Değişik : 2/5/2001 - 4667/1 md.) Avukat, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil eder.

Avukatlığın amacı:

Madde 2 – (Değişik birinci fıkra : 2/5/2001 - 4667/2 md.) Avukatlığın amacı; hukuki münasabetlerin düzenlenmesini, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sağlamaktır.

Avukat bu amaçla hukuki bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis eder.

(Değişik : 2/5/2001 - 4667/2 md.) Yargı organları, emniyet makamları, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüsleri, özel ve kamuya ait bankalar, noterler, sigorta şirketleri ve vakıflar avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak zorundadır. Kanunlarındaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu kurumlar avukatın gerek duyduğu bilgi ve belgeleri incelemesine sunmakla yükümlüdür. Bu belgelerden örnek alınması vekaletname ibrazına bağlıdır. Derdest davalarda müzekkereler duruşma günü beklenmeksizin mahkemeden alınabilir.”

Güner (2006), avukatların günümüzde yerine getirdikleri görevleri, aşağıdaki gibi açıklamıştır.

“Bugün için avukatlar iki farklı işlevi yerine getirmektedir. Bir yandan bireylerin hukuksal sorunlarının çözümünde görev üstlenmekte, onların hukuki ilişkilerini düzenlemekte diğer yandan da hukuk kurallarının yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar önünde tam olarak uygulanmasını sağlama görevini yerine getirmektedir.”

4.2. AVUKATLIK MESLEĞİNE GİRİŞ

Avukatlık mesleğine kabul şartları (1969), kanunun ikinci bölümünde açıklanmıştır.

“Avukatlığa kabul şartları:

Madde 3 – (Değişik: 30/1/1979 - 2178/1 md.)

Avukatlık mesleğine kabul edilebilmek için :

a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,

- b) Türk hukuk fakültelerinden birinden mezun olmak veya yabancı memleket hukuk fakültesinden mezun olup da Türkiye hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden başarılı sınav vermiş bulunmak,
- c) Avukatlık stajını tamamlayarak staj bitim belgesi almış bulunmak,
- d) (Ek : 2/5/2001 - 4667/3 md.; Mülga: 28/11/2006-5558/1 md.)
- e) Levhasına yazılmak istenen baro bölgesinde ikametgahı bulunmak,
- f) Bu Kanuna göre avukatlığa engel bir hali olmamak gerekir.(1)

İstisnalar:

Madde 4 – (Değişik: 2/5/2001 - 4667/4 md.)

Adli, idari ve askeri yargı hakimlik ve savcılıklarında, Anayasa Mahkemesi raportörlüklerinde, Danıştay üyeliklerinde, üniversiteye bağlı fakültelerin hukuk bilimi dersleri dalında profesörlük, doçentlik, yardımcı doçentlik görevlerinde dört yıl, kamu kurum ve kuruluşlarının hukuk müşavirliği görevinde on yıl süre ile hizmet etmiş olanlarda 3 üncü maddenin (c) ve (d) bentlerinde yazılı koşullar aranmaz.

Türk vatandaşları ve Türk uyruğuna kabul olunanlardan yabancı hukuk fakültelerinden mezun olup da, geldikleri yerde dört yıl süreyle mahkemelerin her derecesinde hakimlik, savcılık veya avukatlık yapmış ve avukatlığı meslek edinmiş bulunanlar, 3 üncü maddenin (b) bendinde yazılı olduğu biçimde Türk hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden usulüne uygun olarak yapılan sınavlarda başarı göstermiş ve ayrıca Türkçe'yi iyi bilir oldukları da bir sınavla anlaşılmış olmak kaydıyla, 3 üncü maddenin (c) ve (d) bentlerinde yazılı koşulların dışında tutulurlar.

Birinci ve ikinci fıkrada gösterilenlerin baro levhasına yazılmasında, 17 nci maddenin (1) ve (2) numaralı bentlerinde yazılı belgelerden başka sicil özetlerinin onanmış bir örneğinin de verilmesi gereklidir.”

Avukatlık stajının çerçevesi, Türkiye Barolar Birliği Avukatlık Staj Yönetmeliği (Resmi Gazete Tarihi: 19.12.2001 Resmi Gazete Sayısı: 24615) ile belirlenmiştir. Avukatların staj dönemi, bir yıllık bir süreci kapsamaktadır. Staj mahkemelerde ve avukat yanında, uygulamaya yönelik mesleki yetkinlikleri kazandırmayı hedefleyen, bir meslek öncesi eğitim dönemidir. Bu dönem bir nevi, ahilik örgütlenmesindeki usta çırak ilişkisine benzetilebilir.

“ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Mahkemelerde Staj

Mahkemelerde ve Adalet Dairelerinde Staj

Madde 11 — Stajyer listesine kaydı kesinleşen aday, Baro bölgesindeki ağır ceza mahkemelerinden hangisinde staj yapmak istiyorsa, Barodan alacağı belge ile o yer Adalet Komisyonu Başkanlığına başvurur.

Staj Sıra ve Süreleri

Madde 12 — Mahkeme ve adalet dairelerinde staj, aşağıdaki sıra ve sürelerde yapılır;

- a) Cumhuriyet Savcılıklarında bir ay,
- b) Ağır Ceza Mahkemesinde bir ay,
- c) Asliye Ceza Mahkemesinde onbeş gün,
- d) Sulh Ceza Mahkemesinde onbeş gün,
- e) Sulh Hukuk Mahkemesinde onbeş gün,
- f) Asliye Hukuk Mahkemesinde (Ticaret, İş, Tapulama dahil) bir buçuk ay,
- g) İcra Tetkik ve İcra Dairesinde bir ay.

Adalet Komisyonu gerekli gördüğü takdirde bu sırayı değiştirebilir ve stajyerin isteği üzerine Ticaret, İş veya Tapulama Mahkemesinde staj yapılmasını sağlar.

Staj yapılan Baro bölgesinde idari yargı mahkemeleri varsa; staj, Cumhuriyet Savcılıkları ile idari yargı merciinde onbeşer gün olarak yapılır.

Stajın Yapılışı

Madde 13 — Staj; Baronun, Cumhuriyet Savcısının ve Hakimin denetiminde yapılır. Stajyer, staj eğitim programını aksatmadan; duruşmalarda, keşiflerde, soruşturmalarda, kararın görüşülmesinde ve yazılmasında hazır bulunur. Kendisine verilen dosya ve kararları inceler ve rapor hazırlar.

Stajyerler kendilerine verilen işlerden sorumludur. Ancak stajda, kalem görevlileri, stajyerler ve iş sahipleri arasındaki ilişkilerde karşılıklı saygı esastır. Stajyer meslek onurunu zedeleyecek davranışlardan kaçınmak zorundadır.

Adliyede yapılan staj dönemi için, mahkeme ve adalet dairelerinde stajyerlere ayrılmış bir staj defteri ile devam çizelgesi bulunur. Staj devam çizelgesi stajyer tarafından her gün imzalanır. Staj eğitim çalışmaları veya Baroca düzenlenen konferans, panel, sempozyum gibi etkinlikler nedeniyle staj devam çizelgesine imza atamayan stajyer, özrünü belgelemek koşuluyla imza yükümlülüğünden kurtulur. Staj sonunda devam çizelgesi Cumhuriyet savcısı veya hakim tarafından devam yönünden onaylanır.

Staj kesintisiz olarak yapılır. Stajyerin haklı nedenlerle devam edemediği günler Avukatlık Kanununun 23 üncü maddesinde belirtildiği şekilde tamamlattırılır. Haklı nedenlerin kanıtlanması stajyerin yükümlülüğündedir.

Stajın yapıldığı yere göre Adalet Komisyonu Başkanı ve Baro başkanı haklı bir engelin bulunması halinde, yanında staj yaptığı avukatın da görüşünü alarak stajyere otuz günü geçmemek üzere izin verebilir.

Adliyede yapılan staj dönemi için, bu Yönetmeliğin 12 nci maddesinde belirtilen sürelerin her birinin bitiminde; stajyerin varsa devam etmediği günleri, stajyere verilen görevleri ve stajyerin genel olarak ilgi ve başarı derecesi ile meslek ilke ve kurallarına yakınlığını belirten iki nüsha rapor düzenlenerek, biri Adalet Komisyonuna diğeri Barosuna gönderilir.

Mahkemelerde yapılan staj sırasında staj kurulu, yoksa yönetim kurulu stajı denetler ve gözetir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Avukat Yanında Staj

Avukat Yanında Staj

Madde 14 — Avukatlık stajının kalan altı ayı, staj yapılan Baro levhasına kayıtlı, meslekte en az beş yıl kıdemli (bu beş yıllık kıdem hesabına Avukatlık Kanununun 4 üncü maddesinde yazılı hizmette geçen süreler dahildir) ve bağımsız bürosu olan bir avukat yanında yapılır. Avukatlık ortaklıklarında, bu Yönetmelikteki koşulları taşıyan ortak avukat bulunması halinde staj yapılabilir.

Engel Durumlar

Madde 15 — Yanında staj yapılacak avukat hakkında avukatlığa engel bir suçtan dolayı son soruşturma açılmasına karar verilmemiş olması veya avukatın geçmiş beş yıl içinde Disiplin Kurulunca verilmiş kesinleşmiş bir kararla para veya işten çıkarma cezalarından biri ile cezalandırılmamış olması gerekir. Yanında staj yapılmakta olan avukatın, Avukatlık Kanununun 153 üncü maddesi gereği Disiplin Kurulu kararı ile tedbir mahiyetinde işten yasaklanması halinde, Baro Başkanı stajyerin hangi avukatın yanında staja devam edeceğine karar verir.

Avukat Yanında Staja Başlama

Madde 16 — Avukat yanında staja başlayabilecekleri Adalet Komisyonunca bildirilenler, evvelce dilekçelerinde gösterdikleri ve olurlarını aldıkları avukat yanında staja başlarlar.

Baro Yönetim Kurulu, avukat yanında stajın başlamasına ilişkin yazısında, staj eğitim programı hakkında bilgi vererek, stajyerin eğitim programına katılmasının sağlanmasını ister ve stajın Yönetmelik ilkelerine uygun yapılması için alınması gereken önlemleri, uygulanması gereken staj eğitim ve değerlendirme kurallarını bildirir.

Avukatın Yükümlülüğü

Madde 17 — Avukat, stajyerini hukukun üstünlüğü ilkesine, meslek ilke ve kurallarına bağlı, hukuk bilgilerini somut olaylara uygulayabilecek nitelikte, bağımsız ve özgür bir avukat olarak yetiştirmekle yükümlüdür.

Bu yükümlülük kapsamında avukat, stajyeri Avukatlık Kanununun 23 üncü maddesinde belirtilen duruşmalara ve cezaevi görüşmelerine birlikte gitmek, mahkemeler ve idari makamlardaki işleri takip etmek, dava dosyalarını ve yazışmaları düzenlemek imkanını sağlayarak eğitir. Stajyere bu işler dışında bir iş yüklenemez.

Avukat, stajyerin Baro eğitim çalışmalarına katılmasını, devamını ve başarısını denetlemekle yükümlüdür.”

Stajyer avukatların katılmaları gereken staj eğitim çalışmaları hakkında; ilgili yönetmeliğin, yirmi iki ve yirmi üçüncü maddelerinde bilgilendirme yapılmıştır.

“BEŞİNCİ BÖLÜM

Staj Eğitimi

Baronun Staj Eğitim Görevi

Madde 22 — Her Baro, kendi örgütsel oluşumu içinde, stajyerin, özgür, bağımsız, meslek ilkelerine bağlı, uygulamada karşılaştığı sorunları hukuk devleti ilkelerine ve hukukun üstünlüğü kurallarına uygun olarak çözümleyebilecek, adil ve etkin bir yargılamaya ulaşmak amacıyla yargının kurucu bir ögesi olarak görev yapan avukatlar yetiştirmek için staj eğitimi çalışmaları yapar.

Barolar, Avukatlık Kanunu ve Yönetmelik hükümleri ile kendilerine verilen staj eğitim görevinin; bilimsel ilkelere uygun ve sürekli olarak yerine getirilmesi amacıyla Staj Eğitim birimleri oluşturabilirler. Bu birimlerin kuruluşu, işleyişi, yetki ve sorumlulukları ile benzeri konular her Baronun kendi genel kurulunca bu Yönetmelikteki ilkelere göre kabul edeceği iç Yönetmeliklerle belirlenir.

Staj eğitim birimlerinde stajyerlere verilecek eğitim, avukat yanında yapılan staj süresinden sayılır ve stajın kesintisiz yapılacağı kuralına aykırı olarak nitelendirilemez.

Staj Eğitiminin Temel İlke ve Yöntemleri

Madde 23 — Avukatlık stajının bu Yönetmeliğin amaç maddesine uygun bir şekilde yapılabilmesi, stajyerin avukatlık hukuku ve meslek kuralları bilgilerini edinebilmesi, hukuk kurallarını somut olaylara uygulayabilme yeterliliklerini artırma avukatlık staj eğitiminin temel ilkesidir.

Bu ilke doğrultusunda staj eğitim birimlerinde bir yıllık avukatlık stajı süresi içinde önceden hazırlanan ve duyurulan yıllık eğitim programı dahilinde en az (120) saatlik bir staj eğitimi verilir. Bu eğitim süresinin en az (60) saati düzenli olarak meslek ilke ve kuralları ile uygulamada avukat konularına ayrılır.

Bunların dışında Barolar, staj eğitiminin nasıl yapılacağını, hangi konulardan oluşacağını yörelerinin de özelliklerini göz önüne alarak, çıkaracakları iç Yönetmelikte gösterirler. Ayrıca seminer çalışmaları yapılır. Panel, sempozyum gibi kültürel etkinlikler düzenlenir.”

Staj sürecinin tamamlanma şartları, Türkiye Barolar Birliği Avukatlık Staj Yönetmeliği' nin yirmi dokuzuncu maddesinde açıklanmıştır.

“Staj Eğitiminin Tamamlanması

Madde 29 — Staj eğitiminin tamamlanmasından sonra stajyere staj eğitimi bitirme belgesi verilir. Bu belgenin verilmesi için; stajyerin eğitim programına katılmış olması gerekir. Ayrıca katıldığı zorunlu ve seçimsel eğitim çalışmalarından yazılı sözlü anlatım, hukuksal nitelendirme, meslek ilke ve kurallarına uygunluk yönünden başarılı bulunmuş, bireysel çalışma raporunun kabul edilmiş olması, avukatlığı mesleğin saygınlığına ve bu Yönetmeliğin amaç maddesinde yer alan ilkelere uygun olarak yapacağına yönelik kanaat uyandırmış olması gerekir.”

Uygulamada, Avukatlık stajının bitiminde bir sınav yapılmamaktadır. Geçmişte avukatlık yasasının ve staj yönetmeliğinin değiştirilmesi; bu değişiklikler kapsamında bir staj bitirme sınavının yürürlüğe konulması gündeme gelmiş, bu uygulamada ertelemeye gidilmiş ve daha sonrasında da sınav uygulaması 28.11.2006 tarihinde, 5558 sayılı kanunla yürürlükten kaldırılmıştır. (G. Aşçı, S. Karababa, R. Şimşek ve A. Dökmetaş ile yapılan sözlü görüşmeler)

Tansu (2007), baroların staj eğitim görevi konusundaki sorumluluklarına yaklaşımını şöyle ifade etmiştir.

30.10.2005 tarihinde yayınlanan "Türkiye Barolar Birliği Avukatlık Staj Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile 22. maddenin 3. fıkrası (Düzenli, sistematik ve programlı olarak yeterli ve gerekli staj eğitimi yaptırma olanağı bulunmayan Barolarda staj yapan stajyerler için bu eğitim; Türkiye Barolar Birliğinin Ankara'da oluşturacağı staj eğitim birimlerinde verilir. Bu birimlerin kuruluşu, işleyiş, yetki ve sorumlulukları Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun

hazırlayacağı Yönetmelikle belirlenir.) "Düzenli, sistematik ve programlı olarak yeterli staj eğitimi yaptırma imkanı bulunmayan Barolarda staj yapan stajyerler için bu eğitim; bölge özellikleri ve stajyer sayıları göz önünde tutularak oluşturulacak stajyer gruplarına, düzenlenecek staj eğitim programları doğrultusunda ve eğitimler aracılığıyla Türkiye Barolar Birliğince belirlenecek esaslara göre verilir" biçiminde değiştirildi. Görüldüğü gibi TBB, staj eğitimi verme yükümlülüğünü bu değişiklikle sırtından atmış oldu.

Türkiye Barolar Birliği'nin, 17 Kasım 2007 tarihinde, Ankara Hilton otelinde gerçekleştirdiği "Mesleğe Yeni Başlayan Avukatların Sorunları ve Çözüm Yolları" konu başlığıyla gerçekleştirdiği forumda, avukatlar ve stajyer avukatlar meslek öncesi ve sonrası eğitim ihtiyaçları ve sınav uygulaması konusunda da görüş bildirmişlerdir.

Forumda söz alan bir meslek mensubu, sınav uygulaması hakkındaki görüşünü; "TBB sınava hazır değildi ve sınavı istemiyordu. Bu nedenle CHP milletvekili sınavın ertelenmesi için teklif verdi. Ama, sonuç sınavın kaldırılması oldu." şeklinde ifade etmiştir.

Avukatlar arasında meslek öncesi eğitimin uygulanması ve avukatlık sınavının gerekliliği yönünde görüş farklılıkları bulunmaktadır.

"1136 sayılı Avukatlık Kanunu döneminde yapılan değişikliklerle "staj" kavramının değiştirildiği ve stajdan beklentilerin de farklılaştığı anlaşılmaktadır." (Tansu, 2007)

4.3. AVUKATLAR İÇİN ÖĞRENMENİN ÖNEMİ

"Hukuk bilim, avukatlık ve yargıçlık ise sanat ve meslektir. Bu nedenle akademik hukuk öğreniminin yanı sıra bir de mesleki eğitime gerek bulunmaktadır. Eğitimi "bir kişiyi, üzerinde işleyerek güdülen amaca göre geliştirmek, olgunlaştırmak, yeterli hale getirmek" olarak kabul edersek, bir mesleğin özellikle avukatlık gibi sanatsal boyutu olan bir mesleğin yapılabilmesi için mutlaka meslek eğitimine gerek bulunmaktadır.

Meslek eğitimi meslek öncesi eğitim ve meslek içi eğitim olarak kabul edilmektedir." (Güner, 2006)

Avukatların meslek öncesi eğitimleri konusunda; staj süresinde tabi tutuldukları eğitimlerinin yanı sıra, hukuk fakültelerinde aldıkları eğitimleri konusunda da iyileştirme beklentileri vardır. Meslek içi eğitimin gerekliliği konusunda görüş bildirmektedirler.

Atay'ın (2003) hukuk eğitimine dair tespitlerinden bazıları aşağıdaki gibidir.

"Hukukun modern devlet yaşamı ve aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti Devleti içinde tuttuğu bu çok önemli ve büyük payın doğal sonucu olarak, hukuk öğretimi ve hukukçunun eğitimi özel bir önem taşımaktadır.

...

5.Hukuk Fakülteleri Ders Programları

Türkiye’de kurulu hukuk fakültelerinin öğretim programlarına baktığımızda, bunların genellikle birbirine benzediği görülür.

...

Bu programlarda dikkati çeken diğer bir nokta, konulan derslerin oldukça klasik olduğu, yüzyılın başından beri pek değişmediği ve gelişen yeni hukuk dallarına pek yer verilmediğidir.

...

7.Hukukçunun Mezuniyet Sonrası ve Meslek İçi Eğitimi

Hukukçunun ve eğitim süreci hukuk fakültesinde öğrenimi tamamlamak ve mesleğe girişle sona ermemektedir. Bu eğitim hukukçunun mesleki yaşamı boyunca sürmektedir. O kadar ki her karar ve her dava bu eğitimin bir parçası oluşturur ve bunlar hukukçuyu kariyeri boyunca zenginleştirir. Ancak yinede bu eğitimin biçimsel bazı aşamaları vardır ve olmak gerekir.

Bu aşamalardan ilki; avukatlık veya yargıçlık için mesleğe girişin ön koşulu stajdır. Staj hukuk öğreniminin bir parçası kabul edilerek çok ciddi yapılmalıdır.

Avukatlık stajı, yeni yasayla bir yıl olarak düzenlenmiştir. Ancak bu süre fakültelerinde yeterince hukuk pratiği hukuk yapamayan hukuk mezunları için yeterli olmaktan çok uzaktır. Kaldı ki yargıçlık stajı iki yıl olarak düzenlenmişken avukatlık için daha az bir sürenin öngörülmüş olmasının hiçbir mantığı yoktur ve bu süre de iki yıl olmalıdır. Staj sonunda yapılması öngörülen sınavların merkezi sistemle yapılması olumludur; ancak sınavların biçimi ve sorulacak soruların hazırlanması, içereceği konular da en az bunun kadar önemlidir.

Yargıçlık stajı konusunda Bakanlıkça hazırlanmakta olan yargıçlık yüksek okulu kurulmasına ve yargıçlık stajlarının bu okul bünyesinde yapılmasına ilişkin tasarı olumlu bir girişimdir. Ancak bunun yasalaşma sürecinin hukukçu camiasının eleştirilerine ve görüşlerine açık olması gerekir.

Avukatlara; fakülteden mezuniyet derecelerine, mesleğe kabul için girdikleri sınavda aldıkları puana, meslekte geçirdikleri sürelerle, kazandıkları davaların sayısına, alanlarında uzmanlaşmış olup olmamalarına (master, doktora vs.) ve belirlenecek diğer kriterlere göre sulh, asliye, ağır ceza, istinaf ve temyiz mercileri önünde dava izleme yetkisi tanımak ve böylece onları derecelere ayırmak da meslek içi eğitimin bir parçası olarak düşünülebilir.

Yargıçların meslek içi eğitimi, bu amaçla her yıl düzenlenecek adli sorunların ve bunlara çözüm önerilerinin tartışıldığı seminerlerle de sağlanabilir. Bunun için adli tatilin bir bölümü kullanılabilir.

Avukat, yargıç ve savcılardan isteyenlere üniversitelerin yüksek lisans programları bünyelerinde “tezsiz master” programlarına sınavsız girmeleri yolu açılarak meslek içi eğitimleri ve kendilerini geliştirmeleri sağlanabilir.

...

Ülkemizde hukuk öğretimi ve hukukçunun eğitimi konusunda ciddi ve önemli sorunlar bulunmaktadır. Cumhuriyetimizin 80. yılında bu alanda çok daha ileri gidilmesi gerekirken, ne yazık ki bir çok alanda olduğu gibi, devletin ve toplumun

temeli olan hukuku öğretme ve mesleki ve etik boyutlarıyla hukukçu yetiştirme alanında da bozulmalar ve gerilemeler açık bir biçimde görülmektedir.”

Hukuk gibi, insan hayatı ve toplum huzuru açısından önem taşıyan bir bilim dalının eğitiminin verilmesinde olumsuz etkileri olduğu inancıyla, ekstern hukuk eğitimi 1999 yılında tamamıyla kaldırılmıştır.

(<http://forum.alomaliye.com/index.php?topic=22790.15>,

<http://www.nuveforum.net/717-uluslararasi-iliskiler-bolumu/59268-idari-yargida-kalite-uzerine-kac-not/>)

“Hukuk fakültelerinde yasaklanan ‘ekstern’ (gece) öğretimi uygulaması da, yine bu yıldan geçerli olmak üzere hukuk eğitiminde tümüyle kaldırıldı.” (Ekstern Hukuk Kaldırıldı, 1999)

Doğanay (2006), Türkiye’de hukuk eğitimi kalitesindeki düşüşü hukuk fakültelerinin sayısında yaşanan artışa, vakıf üniversiteleri ve yeni açılan üniversitelerdeki yetersiz akademisyen sayısına bağlamaktadır.

“Hukuk fakültelerinde okutulan ders konularına göre, bu fakültelerde yeterince öğretim üyesi (akademisyen) bulunduğunu kimse iddia edemez. Bir kısım özel ve vakıf hukuk fakültesinde pedagojik formasyonu ve ayrıca meslek hayatında hiçbir bilimsel araştırma ve sosyal içerikli ciddi bir yayını dahi olmayan ve sadece geçmiş bir “unvanı” bulunan emekli Yargıtay hakimleri ile avukatlar bile, hocalık yapıp ders vermektelerdir”

Avukatlık, belli bir bilgiyi gerektiren, bilgi sahibi kişilerin yapabileceği, özen isteyen bir meslektir. Avukatların sahip olması gereken bilgi, güncel mevzuatlarda sıkça yapılan değişiklikler ile sürekli değişim göstermektedir. Bu durum, avukatlık mesleği mensuplarının eğitim ve öğrenme ihtiyaçlarını, net bir şekilde ortaya koymaktadır.

A.B.D.’de bir bilim ya da sanat dalında kapsamlı, sistematik bilgi ve buna bağlı deneyimi gerektiren meslekler, profesyonel meslekler olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre, avukatlık ya da SMMM’lik de profesyonel meslekler başlığı altında yer almaktadır.

Sümer ve Akışık (2004) profesyonel mesleklerde meslek içi eğitimin gerekliliği ve olumlu etkisi üzerine tespitlerde bulunmuşlardır.

“Günümüz ekonomilerinin en önemli özelliği, sürekli değişen bir ortamda, dış dünyada meydana gelen gelişmelere eskisinden daha duyarlı olmalarıdır. Bunda, hiç kuşkusuz, ülkelerarası ekonomik ve siyasal ilişkilerdeki gelişmenin yanı sıra, globalleşmenin de payı vardır.

...

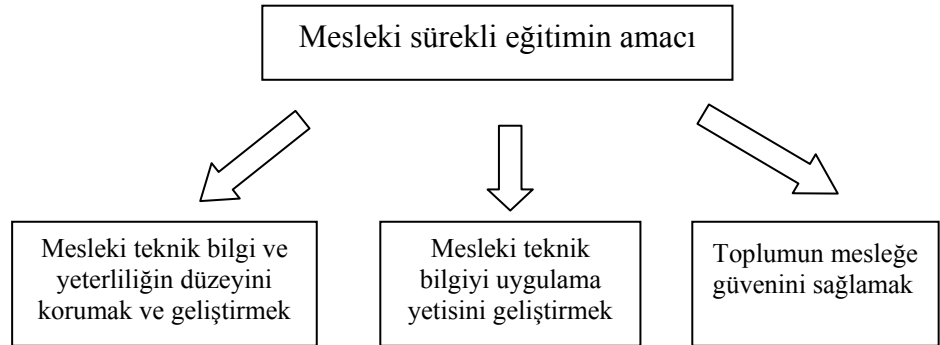
Hizmet sektörü içinde yer alan profesyonel meslekler de ister istemez bu değişikliklerden etkilenmektedirler. Hizmet talep eden kesimlerin ihtiyaçlarının günden güne farklılaşması, Bir başka deyişle daha karmaşık hale gelmesi, bunlara hizmet sunan profesyonel meslek mensuplarında aranan niteliklerin farklılaşmasına da yol açmıştır.

Profesyonel meslek mensuplarının mesleki faaliyetlerini etkin bir biçimde sürdürmeleri, her şeyden önce, mesleki bilgi deneyimlerini farklılaşan ihtiyaçlara cevap verecek biçimde geliştirmelerine bağlıdır. Bu ise, sürekli mesleki eğitimi, profesyonel mesleklerin ayrılmaz bir parçası haline getirmiştir. Sürekli mesleki eğitim, profesyonel faaliyetin devamı süresince, meslek mensuplarının mesleki bilgilerini geliştirmelerine olanak sağlamak suretiyle, mesleğin toplum içindeki yerinin sağlamlaşmasına ve saygınlığının armasına katkıda bulunacaktır.

...

Profesyonel meslekleri diğer mesleklerden ayıran özelliklerin başında mensuplarının, konularında derin bilgi ve deneyim sahibi olmaları gelmektedir. Mesleki bilginin temelini, İlgili alanda yapılan yüksek öğretim oluşturur. Bazı profesyonel mesleklerde mesleğe giriş, yüksek öğrenimin yanı sıra mesleki yeterlilik sınavlarının başarılmasını da gerektirir.

...

Şekil 4.1 Mesleki Sürekli Eğitimin Amacı

Mesleki alanda ortaya çıkan yenilikleri takip etmek ve bunları uygulamak meslek mensuplarının mesleki yeterliliklerini sürdürmeleri için zorunludur. Bu ise, sürekli mesleki eğitim ile mümkündür.

...

Sürekli mesleki eğitim sayesinde meslekle ilgili gelişmeleri yakından izleyen meslek mensuplarının verdikleri hizmetlerin kalitesi yüksek olacak, bu da toplumda o mesleğe karşı olan güven duygusunun ve saygının pekişmesine yol açacaktır.

Sürekli mesleki eğitim, meslek mensuplarının meslekleriyle ilgili asgari bilgiye sahip oldukları varsayımından yola çıkarak programlarını oluşturur. Bir başka deyişle,

sürekli mesleki eğitim seminerlerinde edinilen bilgiler, yüksek eğitim süresince edinilen bilgilerin bir devamı niteliğinde olup, daha çok uygulamaya yöneliktir.

Sürekli mesleki eğitimin, mesleki alandaki yüksek öğrenim ile karşılaştırıldığında, daha dinamik bir yapıda olduğu söylenebilir. Mesleki sürekli eğitime dinamiklik kazandıran unsur, mesleki alanda ortaya çıkan gelişmelerin mesleki eğitim programlarına hızlı bir biçimde uyarlanabilmesinden kaynaklanmaktadır.

Sürekli mesleki eğitim, adından da anlaşılacağı üzere, belirli bir süreyle sınırlı değildir. Mesleğe devam edildiği sürece alınır. Bundan amaçlanan, mesleki yeterliliğin sürdürülmesi, verilen hizmetlerin kalitesinin artırılmasıdır.”

Güner (2006) Meslek içi eğitimin yararları ya da gerekleri üzerinde 2002 yılında Ankara Barosuna kayıtlı avukatlar üzerinde yapılan anket çalışması sonuçlarına göre avukatların meslek içi eğitimi çeşitli yönlerden gerekli ve yararlı bulduklarını vurgulamıştır.

4.4. TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ MESLEKİ İÇİ EĞİTİM PROJESİ

Türkiye Barolar Birliği, Avrupa Komisyonu'nun ülkemiz ile AB ülkelerindeki meslek örgütleri arasında diyalog, uzun süreli ilişkiler ve sürdürülebilir işbirliğini geliştirmek amacıyla öngördüğü hibe program kapsamında, 30 Haziran 2008 tarihinde başlatılan ve 17 ay süreyle 01.01.2010 tarihine devam edecek olan “Hukuk Eğitimi Yoluyla Barolar Arasındaki Sivil Diyalogun Geliştirilmesi Projesini” yürütmektedir. (Bkz. EK:2 TBB MESLEK İÇİ EĞİTİM PROJESİ)

“Avukatlık mesleği özelinde, ülkemizde halen sürdürülmekte olan mesleki eğitim konusunda anlayış ve farkındalığın artırılması temel amacı çerçevesinde projeye ait üç hedef bulunmaktadır.

Bu hedefler;

Ulusal ve yerel seviyedeki baroların, Avrupa Birliği (AB) ve Türk Hukuku konulu sürekli mesleki eğitim programlarını geliştirme kapasitelerinin artırılması,

Barolar arasında sınır ötesi işbirliğinin, karşılıklı deneyim ve en iyi uygulama alışverişinin desteklenmesi,

Avukatlık hizmetlerinin, profesyonellik, verimlilik ve etkinlik bakımından AB standartlarına yükseltilmesi,

şeklinde özetlenebilir.

Temel Faaliyetler

Projeye ait hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için aşağıda detayları sunulan faaliyetlerin gerçekleştirilmesi planlanmıştır.

İhtiyaç Tespiti için Kapsamlaştırma Ziyaretleri

Üç proje ortağı ve dört katılımcı baro tarafından görevlendirilen uzmanlar Adana, Ankara, Denizli, Elazığ, İstanbul, Samsun ve Şanlıurfa Barolarında üç gün süre ile ziyaret ve incelemelerde bulunacaklardır. Ardından faaliyetlere katılan tüm uzmanlar

Türkiye Barolar Birliği yetkilileri ile birlikte, Ankara da iki gün süren analiz toplantılarına katılacaklardır.

Sürekli Meslek İçi Eğitim DVD lerinin Hazırlanması

Kapsamlaştırma ziyaretleri sırasında öne çıkan konular hakkında dört adet eğitim DVD si hazırlanarak tüm barolara dağıtımı yapılacaktır.

Proje Ortağı Ülkelere Eğitim Ziyaretleri (Eğiticilerin Eğitimi)

İngiltere ve Galler Barosu ve Fransa Ulusal Barolar Konseyi nezdinde gerçekleştirilecek beşer günlük eğitim ziyaretleri ile proje süresince görev alacak altı Türk Avukatın eğitimleri gerçekleştirilecektir.

Yedi Baroda Gerçekleştirilecek Eğitim Çalışmaları

Eğitim ziyaretlerine katılan Türk avukatlar ile kapsamlaştırma ziyaretine katılan AB ülkeleri avukatlarından oluşturulan ekipler ile Adana, Ankara, Denizli, Elazığ, İstanbul, Samsun ve Şanlıurfa Barolarında birer günlük eğitim çalışmaları düzenlenecektir.

Etkileşimli bir yapıda olacak eğitim çalıştaylarında, sistemler arasındaki benzerlik ve farklılıklara yer verilecek ayrıca AB üyesi ülkelerdeki en iyi uygulamalara odaklanılacaktır.

Eğitim çalıştaylarının bir hedefi de farkındalığın artırılması, neyin geliştirilebilir, değiştirilebilir olduğu ve geliştirilmesi ve değiştirilmesi gerektiği, ayrıca söz konusu değişikliklerin nasıl yapılabileceği konularının tartışılması olacaktır.

Kapanış Konferansı

Projeye ortak ve iştirakçi olarak katılan Avrupa Baroları nın ve Avrupa Baroları ve Hukuk Kuruluşları Konseyi nin başkanlarının yanı sıra, projeye katılan tüm devletlerden uzmanlar ile birlikte, tüm baro başkanlarının da davet edileceği bir kapanış konferansı düzenlenecektir. Konferans ilgi duyan tüm avukatlara açık olacaktır.

Konferans sırasında proje etkinliklerinin sonuçları sunulacak ve değerlendirilecektir. Konferans katılımcılar arasında ağ oluşturma etkinliği ile sona erecektir.

Projenin Hedef Grupları

Projenin hedef grupları; Baro Birlikleri, Barolar, Avukatlar ve Stajyer Avukatlardır.” (<http://www.barobirlik.org.tr/mep/>)

Proje kapsamında 6 Haziran 2009 tarihinde Denizli’de bir eğitim çalışmayı düzenlenecektir. Eğitimler için hazırlanan eğitim notlarında Fransa ve İngiltere’de avukatların meslek öncesi ve meslek içi eğitim uygulamalarından bahsedilmektedir.

Raporda Fransa’da uygulanan meslek içi eğitim faaliyetlerine şöyle değinilmiştir.

“Fransa’da 2005 yılında yapılan mevzuat değişikliğiyle, Baro’ya kayıtlı bütün avukatların meslek içi eğitimlere katılmaları zorunlu hale getirilmiştir. Bu eğitimler de, tıpkı staj eğitimi gibi bölgesel olarak

CRFPA'lar tarafından koordine edilmektedir. Buna göre;

Bütün avukatlar iki yıl içinde toplam 40 SAAT meslek içi eğitime katılmakla yükümlüdür.

Mesleğe yeni başlayan avukatlar için, ilk iki yıl boyunca eğitimin %50'si deontoloji (meslek kuralları) eğitimi olmak zorundadır.

Avukat belli bir konuda "uzman" ise, eğitiminin %50'si bu konuya ilişkin olmalıdır.

Bu eğitimler, Barolar, CNB ya da onun tarafından akredite edilmiş kuruluşlar tarafından çok farklı konularda (hukuk alanları, iletişim teknikleri, sosyal güvenlik vs.) tasarlanmakta ve eğitimi veren kurum ile eğitimin niteliğine göre ücretlendirilmektedir.

Eğitimin tüm avukatlar için zorunlu olması, eğitimlere devamlılığın denetlenmesi gerekliliğini de beraberinde getirmektedir. Bu denetimi Barolar yapmaktadır. Ancak, her ne kadar, eğitime devamsızlık halinde meslekten men'e kadar varabilen disiplin cezaları öngörülmüşse de, özellikle meslek yaşı yüksek avukatlar bakımından bu yaptırımların uygulanmasında zorluklar yaşanmakta ve deyim yerindeyse cezalar kağıt üzerinde kalmaktadır.

AB üyesi ülkeler arasında, meslek içi eğitim konusunda zaman zaman ikili anlaşmalara da rastlamak mümkündür. Nitekim, Fransa ile İtalya arasındaki anlaşma sayesinde, İtalya'da alınan bir eğitim Fransa'da (yahut tam tersi) geçerli sayılmaktadır.

Ayrıca, yukarıda staj eğitimciliğinden bahsedilirken değinildiği gibi, kimi mesleki faaliyetlerin de meslek içi eğitim saatinden düşünülmesi olanaklıdır. Zira, 1 saat staj eğitimi veren bir avukat, 4 saatlik meslek içi eğitime katılmış sayılmaktadır."

İngiltere'de ülkemizdekinden oldukça farklı uygulamalar mevcuttur. Örneğin; İngiliz hukuk sisteminde, Dosya Avukatı ve Duruşma Avukatı olarak adlandırılacak iki ayrı avukat grubu vardır ve aldıkları eğitimler de farklılık göstermektedir.

"İngiltere ve Galler'deki tüm dosya avukatları ve hukuki hizmet vermekte olan tüm Avrupa Birliği avukatları Dosya Avukatları (Solicitors) Düzenleme Kurumunca ana şartları belirlenen sürekli mesleki eğitim programına uymakla yükümlüdürler. Bu program İngiltere ve Galler'de avukatlık mevzuatına 1985 yılında getirilmiş ve halihazırda da uygulanmaktadır. Yine aynı şekilde duruşma avukatları/barristerler için de benzeri bir yapılanma 1997 yılında oluşturulmuş olup tüm duruşma avukatları için 2005 yılından bu yana zorunlu hale getirilmiştir. Sistemin uygulama şartları ise her iki meslek türü açısından aynıdır.

Sürekli Meslek İçi Eğitim programı tüm avukatlar için 1 Kasım tarihinde başlar ve aynı yıl 31 Ekim tarihinde sonlanır. Mesleğe yeni kabul edilmiş avukat ile kayıtlı Avrupa Birliği avukatları için ana kural mesleğe kabul tarihlerinden itibaren aynı yılın 31 Ekim tarihine kadar tam zamanlı olarak çalıştığı her ay için 1 saat kurs alımı olmakla birlikte diğer avukatlar için uygulamadaki genel kural her yıl minimum 16 saatlik meslek içi eğitim planının tamamlanması şeklindedir. Bu zorunluluk yarı-zamanlı çalışan dosya avukatları ve diğer yabancı avukatlar için sınırlandırılmıştır. Yine dosya avukatları mesleğe girişlerini takip eden ilk 3 yıl içerisinde Düzenleme Kurumunca belirlenen şartlara göre ilgili diğer kursları da tamamlamakla yükümlüdürler. Bu kursların en önemlisi Yönetim Kursu (Management Course) olarak

belirtilebilir. Bu kursta, dosya avukatları (solicitors) – Avrupa Birliği avukatları dahil değildir- üçüncü Sürekli Mesleki Eğitim yıllarının bitiminden önce Düzenleme Kurumu Yönetim Kursu İnci Derecesini tamamlamak zorundadır.

Bu kursta minimum 7 saat devam zorunluluğu aranmaktadır. Bu kurs bazı eğitici kurumlarca 1 tam gün olarak bazılarında ise modüler halde verilmektedir. Aşağıda verilmiş olan konu başlıklarından en az 3 tanesinin bu kurs içerisinde alınması zorunludur.

Firmanın idaresi

Finans İdaresi

Müvekkil ilişkileri idaresi

Bilginin İdaresi

Kişilerin İdaresi

Sürekli Meslek İçi Eğitim programı sadelik ve esneklik prensibi üzerine kurulmuştur:

Avukat kendi mesleki gelişimlerinin sorumluluğunu üstlenmelidir; kendi eğitim ve gelişim ihtiyaçlarını analiz etmelidir,

Bu analiz yapıldıktan sonra, Sürekli Meslek İçi Eğitim içerisinde bu ihtiyaçlara en uygun olanlar seçilmelidir,

Tüm eğitim ve gelişim faaliyetleri kişisel eğitim kayıtları olarak avukatlarca tutulmalıdır. Bu konuda tüm örnekler Düzenleme Kurumunun internet sayfalarında verilmektedir.

Sürekli Meslek İçi Eğitim programı kapsamında seminer, panel ve benzeri faaliyetlere katılma, makale, tebliğ gibi yayınlar hazırlama, eğitmen olarak eğitim verme gibi pek çok farklı şekilde 16 saatlik kredi tamamlanabilmektedir. Ancak en az eğitimin %25'lik bir kısmının akredite olmuş eğitim kurumlarınca verilen eğitimlere katılarak tamamlanması zorunludur. Kalan %75lik kısmın ise yine bu şekilde verilen eğitimlere katılma şeklinde tamamlanması mümkün olmakla birlikte farklı faaliyet başlıkları altında da tamamlanabilir. Örneğin,

Akredite kurslara katılma : Hazırlama, Sunma ya da Katılma şeklinde 30 dakikadan az 60 dakikadan fazla olmayan kursun tamamlanması

Akredite olmamış kurslara katılma : Hazırlama, Sunma ve Katılma şeklinde 30 dakikadan az olmayan kursun tamamlanması

Mevzuata ya da Uygulamaya Yönelik Yayın Hazırlama : Hukuk kitapları özeti yapma, Journalleri tarama, gazete ya da dergilerde ve hatta internet ortamında yazı yayınlama gibi.

Araştırma yapma : Her tür yazılı doküman, memorandum, anket araştırmaları yapma

Yetkilendirilmiş eğitim kurumlarınca verilen görsel/işitsel materyallerin izlenmesi ya da dinlenmesi

Uzaktan eğitim uygulamalarına katılım ve benzerleri.

Söz konusu akreditasyon eğitim kurumlarınca 14 konu başlığı altında verilmektedir. Değerlendirme ve akreditasyon tamamıyla Düzenleme Kurumunun kontrolü altındadır. Yukarıda bazı uygulama biçimleri belirtilmiş olduğu üzere eğitimlere katılma, yayın hazırlama ve benzer şekilde yapılan bir

çalışmanın program kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği Düzenleme Kurumuna değerlendirmesine tabidir. Yıllık 16 saatten fazla bir kursun tamamlanmış olması halinde bu kısım bir sonraki yıla devredilememektedir.

Sürekli Meslek İçi Eğitim programları zorunludur ve kursların öngörülen şekilde tamamlanması avukatların sorumluluğu altındadır. Avukatların çalıştığı firmaların ya da diğer işverenlerin bu kurslara yönelik giderleri çalışanları adına karşılama zorunluluğu bulunmamaktadır. Maddi durumu bu kursları karşılamaya yeterli olmayan avukatlar için ise farklı yöntemler önerilmektedir. Örneğin ; Solicitor Düzenleme Kurumunun (SRA), en yakın temsilcisi ile irtibata geçmek ve uygun koşullarla SRA tarafından verilen bazı kurslara katılmak, uzaktan eğitim kursları almak ya da firma içi eğitim kurslarına katılmak gibi. Bu konuda akredite olmuş pek çok firma kendi deneyimli avukatlarını eğitici olarak kullanmak ya da dışarıdan eğitici çağırmak suretiyle firma içi eğitim sağlamaktadır. Bu programlar gereğince tamamlanması gereken saatlerin tamamlanmaması avukatlar açısından disiplin prosedürlerinin işlenmesine ve/veya ruhsatlarının yenilenmesinde gecikmelere yol açabilmektedir.

Sürekli Meslek İçi Eğitim kurslarının kayıtlarının tutulması gerekmektedir. İzleme ve değerlendirme amacıyla Düzenleme Kurumları bu eğitimlerin kayıtlarını görmeyi eğitimi takip eden 6 yıllık süre boyunca isteyebilir. Düzenleme Kurumları avukatların tamamladıklarını bildirdikleri eğitimlere ilişkin detaylı doküman bulundurmaz. Bunlara ilişkin evrakları saklamak avukatların kendi sorumlulukları altındadır.

Buna karşın dava avukatları ve duruşma avukatları tamamlanan kursa ve kaç saat tamamlandığına ilişkin Kuruma bildirim yapmakla yükümlüdürler.”

Özellikle, İngiltere’de meslek içi eğitim programlarının, esnek ve öğrenen odaklı olarak sürdürüldüğü, meslek içi eğitimde ve meslek öncesi eğitimde e-öğrenme yöntemlerinden faydalandıkları görülmektedir.

5. YÖNTEM

Profesyonel mesleklerde, öğrenme ihtiyacı ve meslek içi eğitimin önemi yadsınamaz. Profesyonel bir meslek olan, avukatlık mesleği mensuplarının e-öğrenme yöntemleri hakkında ve e-öğrenmenin avukatların meslek öncesi ve meslek içi sağlayabileceği faydalara ilişkin görüşlerinin ve avukatların bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma durumlarının belirlenebilmesi amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmanın yöntemine ilişkin bilgiler aşağıda sunulmaktadır.

5.1. ARAŞTIRMA KONUSU VE AMACI

Mesleki ve kişisel gelişim ihtiyacı ile birlikte; sürekli eğitim ve yaşam boyu öğrenme kavramları her geçen gün daha da önem kazanmaktadır. Sürekli öğrenmenin, öğrenen için bunaltıcı olması yaşam boyu öğrenmenin sakıncası olarak gözükmektedir. Bu durum farkında olmadan öğrenme kavramını çözüm olarak gündeme getirmektedir. Modern insanın hayatının bir parçası haline gelen internet, mobil teknolojiler, iletişim ve medya araçları vasıtasıyla uygulanan e-öğrenme faaliyetleri; farkında olmadan öğrenmeyi teşvik etmekte ve mesleki gelişim eğitimlerinin verilmesi açısından bir fırsat olarak görünmektedir. Bu çalışmanın amacı avukatların bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma durumlarının ve e-öğrenmeye yönelik görüşlerinin belirlenmesi olarak belirlenmiştir.

5.2. VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ

Anketin hazırlanması aşamasında kaynak olarak; Uzunboylu (2007), Alakoç (2001), Ülker Ayyıldız, Günlük ve Erbey (2006)' in e-öğrenmeye yönelik görüş belirleme çalışmalarında uyguladıkları anket örnekleri baz alınmıştır. Hazırlanan bilgi toplama aracının ilk 7 maddesi avukatların bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma durumu ve 8 - 13 arası maddeler ise e-öğrenmeye yönelik görüşlerinin belirlenmesine yöneliktir. Anketin geçerlilik çalışması için uzman görüşüne başvurulmuştur.

Hazırlanan anketin cevaplama süresinin ortalama 5 dakikayı geçmemesi hedeflenerek, cümleler kısa tutulmuş ve soru sayısının fazla olmamasına özen gösterilmiştir.

Araştırmada, bilgi ve iletişim teknolojileri ile e-Öğrenme yöntemleri üzerine yoğunlaşıldığından; anketin avukatlara e-posta yoluyla internet üzerinden çevrimiçi uygulanması uygun görülmüştür.

Avukatların e-posta adresleri, baro levhasından rastgele örnekleme yöntemiyle taranarak bir veri tabanı oluşturulmuştur.

Anketin ilk bölümü görüşüne başvuru alan avukatların demografik özelliklerinin, bilgisayar ve internet kullanımındaki alışkanlıklarının betimlenmesine; ikinci bölümünde ise e-öğrenme uygulamaları konusundaki düşüncelerinin belirlenmesine yönelik sorulardan oluşmaktadır. (Bkz. EK:1 ANKET)

Tasarlanarak, <http://selcenk.questionpro.com> adresinde yayınlanan anket, araştırma çalışmasının amacını özetleyen bir üst yazıyla belirli bir tarihe kadar cevaplamaları istenerek e-posta adreslerine gönderilmiştir.

5.3.ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA GRUBU ve SINIRLILIKLARI

Türkiye Barolar Birliği (2009) verilerine göre, barolarda Türkiye genelinde 54774 avukat kayıtlıdır.

Araştırmanın uygulama kitlesinin genişliği nedeniyle; İstanbul ve Ankara illeri başta olmak üzere, İzmir, Bursa, Samsun, Sivas, Adana ve Mardin Barolarının web sitelerinde baro levhasında kayıtlı üyeleri taranarak rastgele örnekleme yöntemiyle avukatların e-posta adreslerinden bir veri tabanı elde edilmiştir.

Araştırma kapsamında hazırlanan veri tabanında yer alan anketin gönderildiği e-posta adreslerinin %19'unun hatalı olduğu görülmüş ve veri tabanından çıkarılmıştır. Gönderilen anketler 127 kişiye ulaşmış, 63 kişi tarafından yanıtlanmıştır. Anketi görüntüleyen kişilerin %52'si anketi tamamlayarak görüşlerini bildirmiştir.

Kişilerde anket sorularını cevaplamaya karşı bir 6n yargı olduğu g6r6lmektedir.

5.4. ARAşTIRMANIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Toplanan anket verileri, SPSS 16.0 programına aktararak değerlendirilmiştir. Excel 2007 programında pay grafikleri çizilerek, sonuçlar g6rsel ve kolay yorumlanabilir bir şekilde betimlenmiştir.

Anket değerlendirilirken, g6r6ř bildiren kişilerin demografik 6zelliklerinin frekans (f) y6zde (%) tabloları ve pay grafikleri oluşturularak yorumlanmıştır.

Anketin betimsel analizinde uzman g6r6ř6ne başvurulmuştur. Anket sorularının cronbach alfa katsayısına bakılarak g6venilirliklerine bakılmıştır.

6. BULGULAR

Ankette yer alan soruların hepsinin cevaplanması zorunlu tutulduğu için bütün sorulara verilen yanıt sayısı ankete katılım sayısına eşittir.

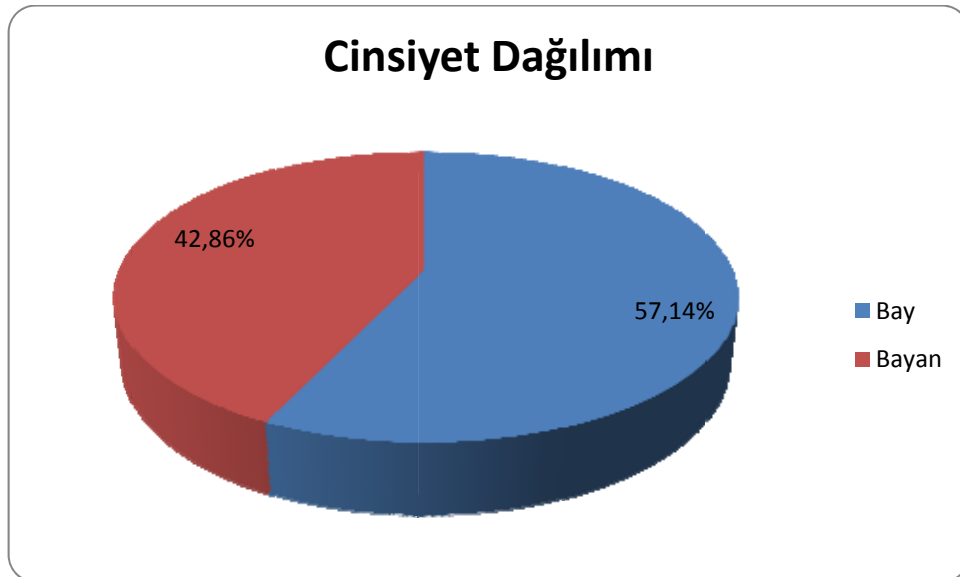
6.1. GÖRÜŞ BİLDİRİLENLERİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Cevaplanan anket sorularının, frekans dağılımı ve bu dağılımın grafiksel gösterimleri aşağıda görülmektedir.

6.1.1. Cinsiyet Dağılımı

Tablo 6.1 Görüş Bildirenlerin Cinsiyetlerinin Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde %
Bay	36	57,14
Bayan	27	42,86
Toplam	63	100

Şekil 6.1 Görüş Bildirenlerin Cinsiyetlerinin Dağılımı

Anketi yanıtlayarak görüş bildiren kişilerin, % 57' si bay, % 43' ü bayandır.

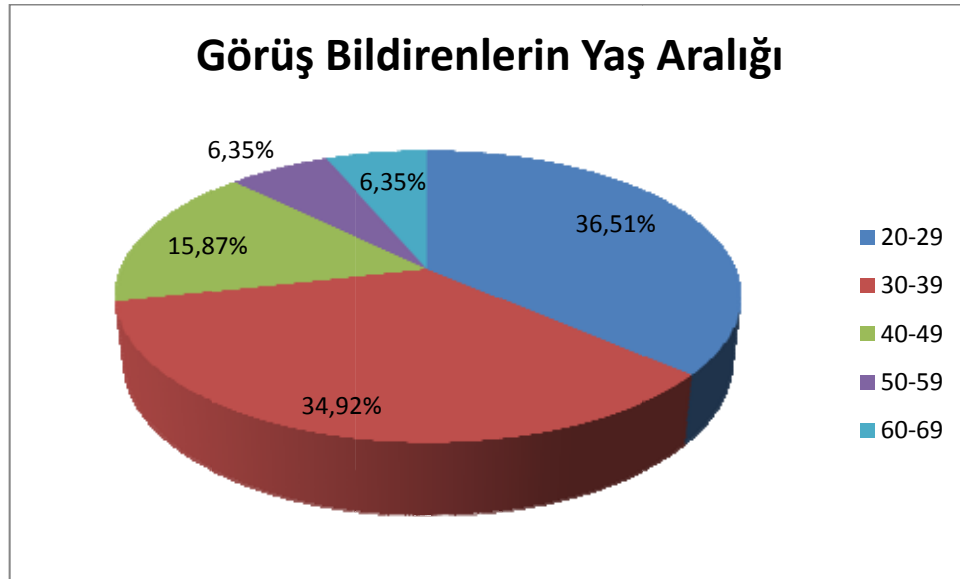
6.1.2. Yaş Dağılımı

Anketi yanıtlayan kişilerin yaş grupları, Tablo 6.2 Görüş Bildirenlerin Yaş Dağılımı' nda görülmektedir.

Tablo 6.2 Görüş Bildirenlerin Yaş Dağılımı

YAŞ	Frekans (f)	Yüzde %
20-29	23	36,51
30-39	22	34,92
40-49	10	15,87
50-59	4	6,35
60-69	4	6,35

Görüş bildirenlerin yaş ortalaması 36'dır. Anketi genç bir avukat kitlesi cevaplamıştır.

Şekil 6.2 Görüş Bildirenlerin Yaş Dağılımı

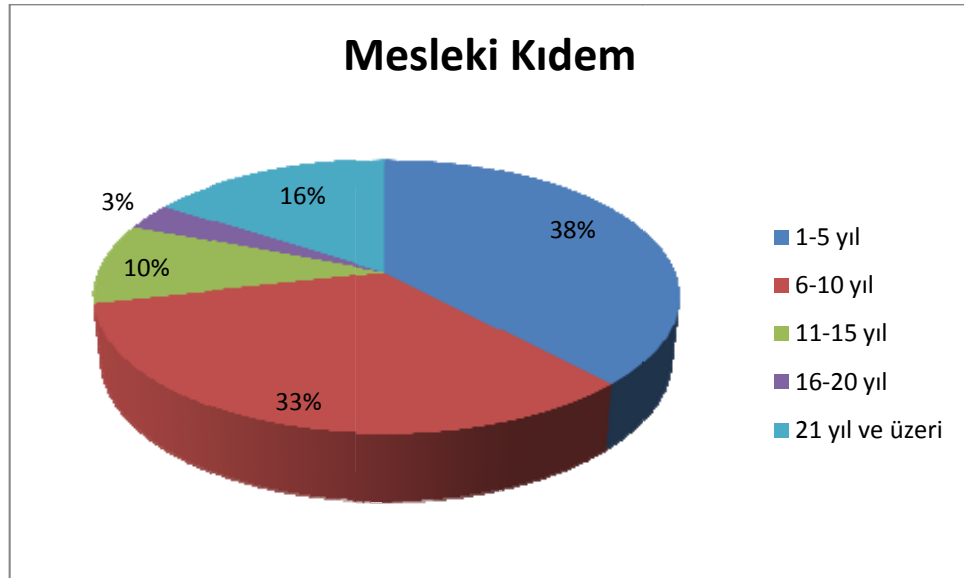
6.1.3. Mesleki Kıdemleri

Avukatların mesleklerini yaptıkları süre Tablo 6.3 Görüş Bildiren Avukatların Mesleki Kıdemlerinin Dağılımı' nda gösterilmektedir.

Tablo 6.3 Görüş Bildiren Avukatların Mesleki Kıdemlerinin Dağılımı

Kıdem	Frekans (f)	Yüzde (%)
1-5 yıl	24	38.10
6-10 yıl	21	33.33
11-15 yıl	6	9.52
16-20 yıl	2	3.17
21 yıl ve üzeri	10	15.87
Toplam	63	100

Anketi cevaplayan avukatların % 71,43' ü mesleki kariyerlerinin ilk on yılının içindedir.

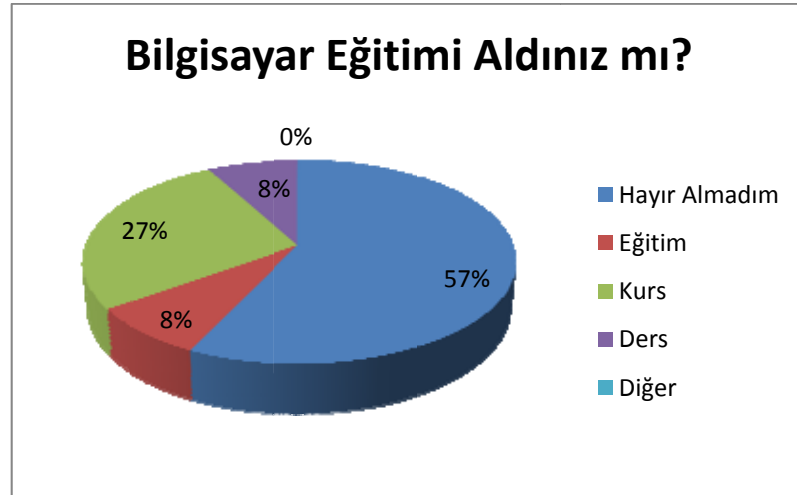
Şekil 6.3 Görüş Bildiren Avukatların Mesleki Kıdemlerinin Dağılımı

6.1.4. Aldıkları Bilgisayar Eğitimleri

Tablo 6.4 Görüş Bildiren Avukatların Bilgisayar Eğitimi Dağılımı'nda da görüldüğü üzere avukatların %57'si herhangi bir eğitim almadan bilgisayar kullanmaktayken %27'si bir kursa katılarak bilgisayar kullanmayı öğrenmişlerdir.

Tablo 6.4 Görüş Bildiren Avukatların Bilgisayar Eğitimi Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde %
Hayır Almadım	36	57.14
Eğitim	5	7.94
Kurs	17	26.98
Ders	5	7.94
Diğer	0	0.00
Toplam	63	100

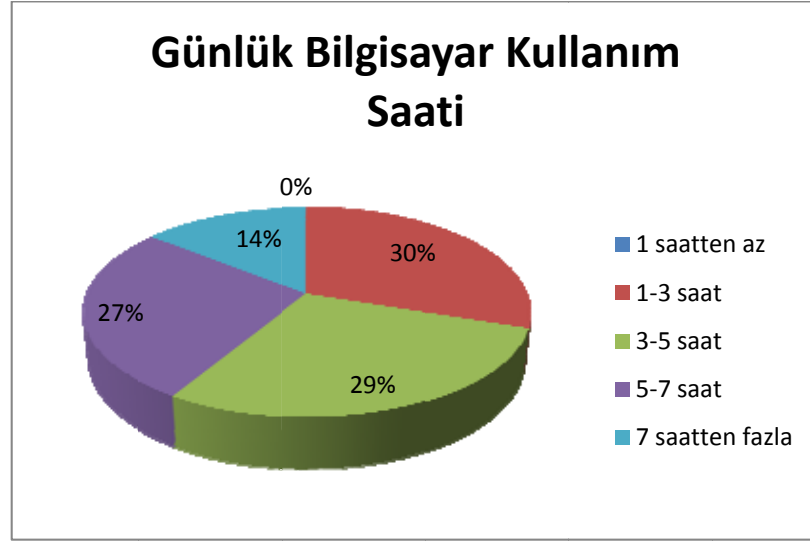
Şekil 6.4 Görüş Bildiren Avukatların Bilgisayar Eğitimi Dağılımı

6.1.5. Günlük Bilgisayar Kullanım Süreleri

Görüş bildiren avukatlar, Tablo 6.7 İnternete Bağlanma Olanaklarının Dağılımı'nda görüldüğü üzere her gün en az bir saat internete bağlanmaktadır.

Tablo 6.5 Görüş Bildirenlerin Bilgisayar Kullanım Saati

	Frekans (f)	Yüzde %
1 saatten az	0	0.00
1-3 saat	19	30.16
3-5 saat	18	28.57
5-7 saat	17	26.98
7 saatten fazla	9	14.29
Toplam	63	100

Şekil 6.5 Görüş Bildirenlerin Günlük Bilgisayar Kullanım Saati

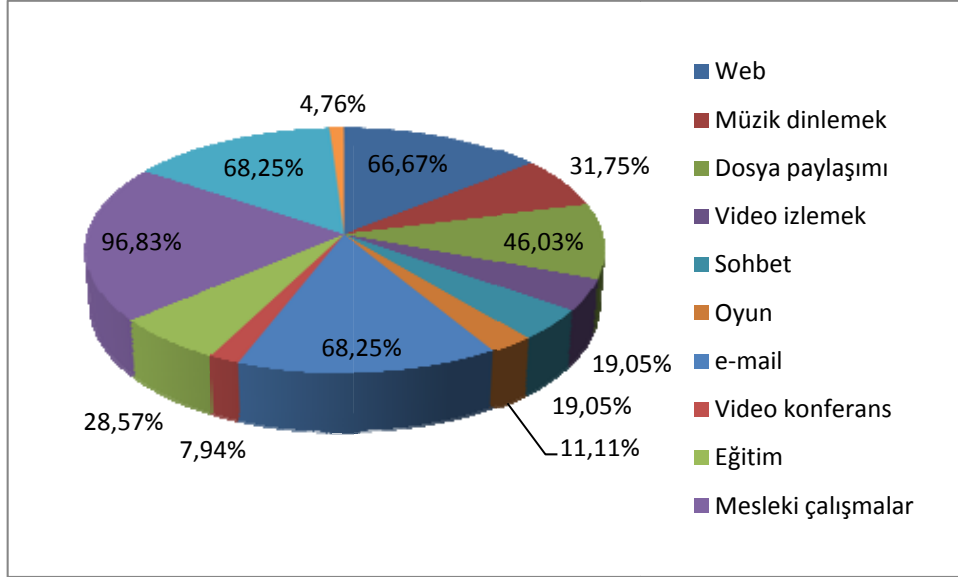
6.1.6. Kullanılan Bilgisayar Uygulamalarının Dağılımı

Anketimize katılan avukatların, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma oranlarına bakıldığında; yaklaşık % 97' si mesleki çalışmalarında bilgisayar kullanmaktadırlar. Mesleki çalışmalarının dışında, yaklaşık % 67' si web uygulamalarını kullanırken, % 68'i internet üzerinden haber okumakta ve % 68' i e-posta hizmetlerinden yararlanmaktadır.

% 46' sı dosya paylaşımı, % 32' si müzik dinlemek ve % 28' i eğitim amacıyla bilgisayar uygulamalarını kullanmaktadır.

Tablo 6.6 Kullanılan Bilgisayar Uygulamalarının Dağılımı

Uygulamalar	Frekans (f)	Yüzde %
Web	42	66,67
Müzik dinlemek	20	31,75
Dosya paylaşımı	29	46,03
Video izlemek	12	19,05
Sohbet	12	19,05
Oyun	7	11,11
e-mail	43	68,25
Video konferans	5	7,94
Eğitim	18	28,57
Mesleki çalışmalar	61	96,83
Haber/Haber Okuma	43	68,25
Diğer	3	4,76

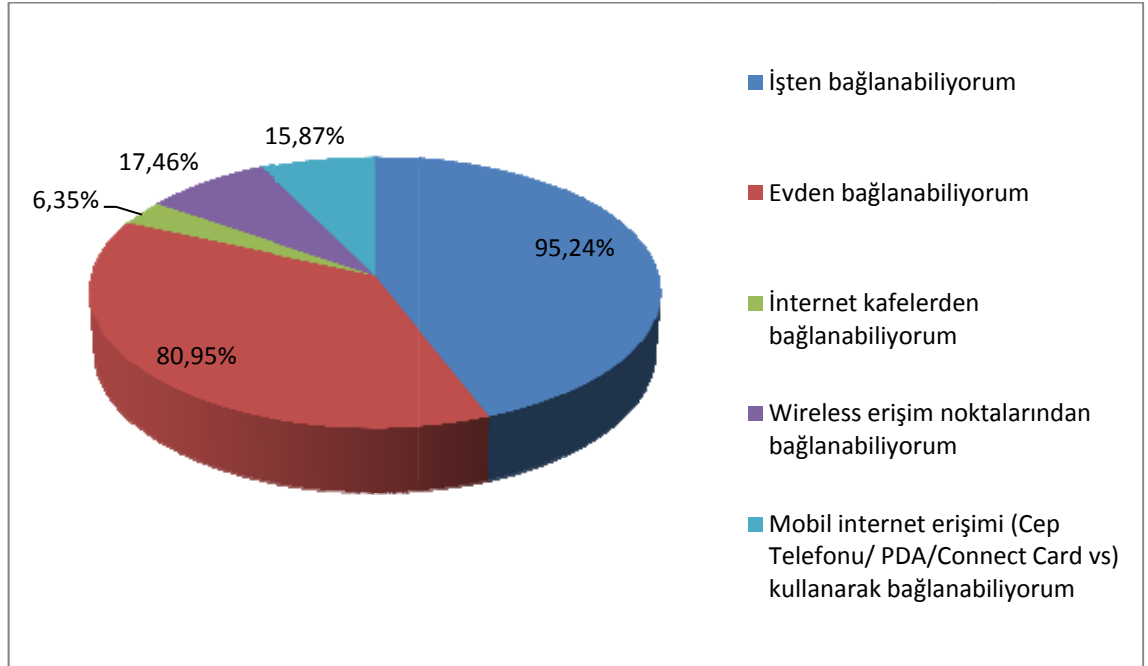
Şekil 6.6 Bilgisayar Kullanımlarının Uygulamalara Dağılımı

6.1.7. İnternete Bağlanma Olanakları

Tablo 6.7 İnternete Bağlanma Olanaklarının Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde %
İşten bağlanabiliyorum	60	95,24
Evden bağlanabiliyorum	51	80,95
İnternet kafelerden bağlanabiliyorum	4	6,35
Wireless erişim noktalarından bağlanabiliyorum	11	17,46
Mobil internet erişimi (Cep Telefonu/ PDA/Connect Card vs) kullanarak bağlanabiliyorum	10	15,87

Ankette internet bağlantı olanakları sorulan avukatların yanıtları incelendiğinde, % 95' inin işyerlerinden % 81' inin evlerinden internete bağlanabildikleri ve büyük bir bölümünün hem evlerinde hem de iş yerlerinde internete bağlanma olanaklarının olduğu anlaşılmaktadır. (Bkz. Tablo 6.7 İnternete Bağlanma Olanaklarının Dağılımı)

Şekil 6.7 Görüş Bildirenlerin İnternete Bağlanma Olanaklarının Kişilere Dağılımı

6.2. AVUKATLARIN MESLEK İÇİ EĞİTİME YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

6.2.1. e-Öğrenme Bilgileri

Avukatların % 57' si e-öğrenme konusunda bilgi sahibi olmadıklarını bildirmişlerdir.

(Bkz. Tablo 6.8 Görüş Bildirenlerin E-Öğrenme Hakkında Bilgisi)

Tablo 6.8 Görüş Bildirenlerin E-Öğrenme Hakkında Bilgisi

	Frekans (f)	Yüzde %
Evet	27	42.86
Hayır	36	57.14
Toplam	63	100

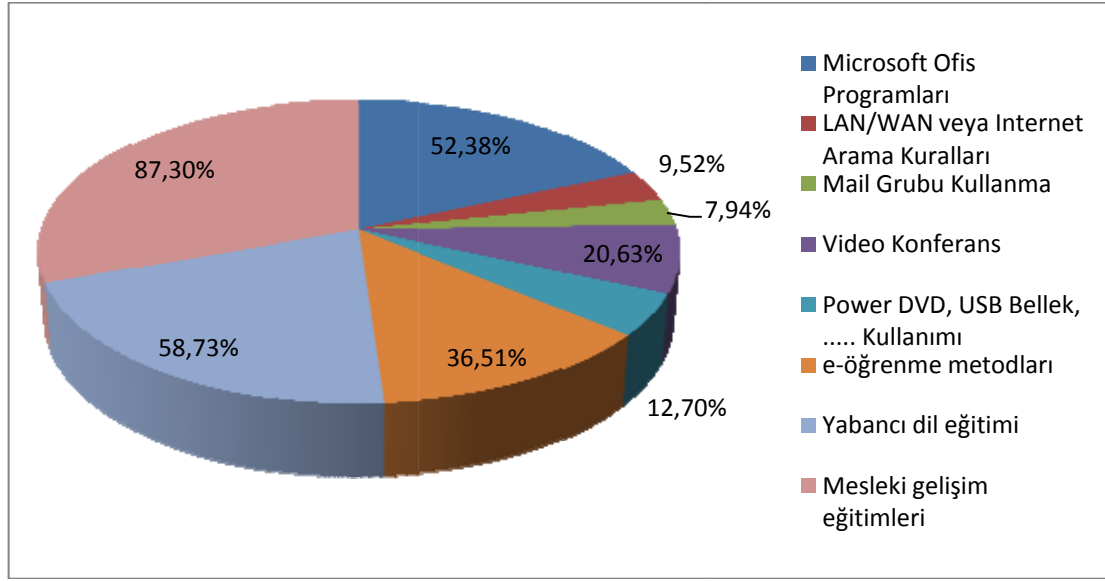
Şekil 6.8 Görüş Bildirenlerin E-Öğrenme Hakkında Bilgisi

6.2.2. Eğitimini Almak İstedikleri Hizmet İçi Eğitim Konuları

Tablo 6.9 Verilmesini Tercih Edecekleri Eğitim Konularının Dağılımı incelendiğinde, % 87,3' ü mesleki gelişim eğitimlerinin, % 58,73' ü yabancı dil eğitimlerini, % 52' si ofis programlarını ve % 36,5' i e-öğrenme metodlarının hizmet içi eğitim olarak yani mesleki faaliyetleri kesintiye uğramadan verilen eğitimler olsa katılmayı düşüneceklerini bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 6.9 Verilmesini Tercih Edecekleri Eğitim Konularının Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde %
Microsoft Ofis Programları	33	52,38
LAN/WAN veya Internet Arama Kuralları	6	9,52
Mail Grubu Kullanma	5	7,94
Video Konferans	13	20,63
Power DVD, USB Bellek, ...v.b. Kullanımı	8	12,70
e-öğrenme metodları	23	36,51
Yabancı dil eğitimi	37	58,73
Mesleki gelişim eğitimleri	55	87,30

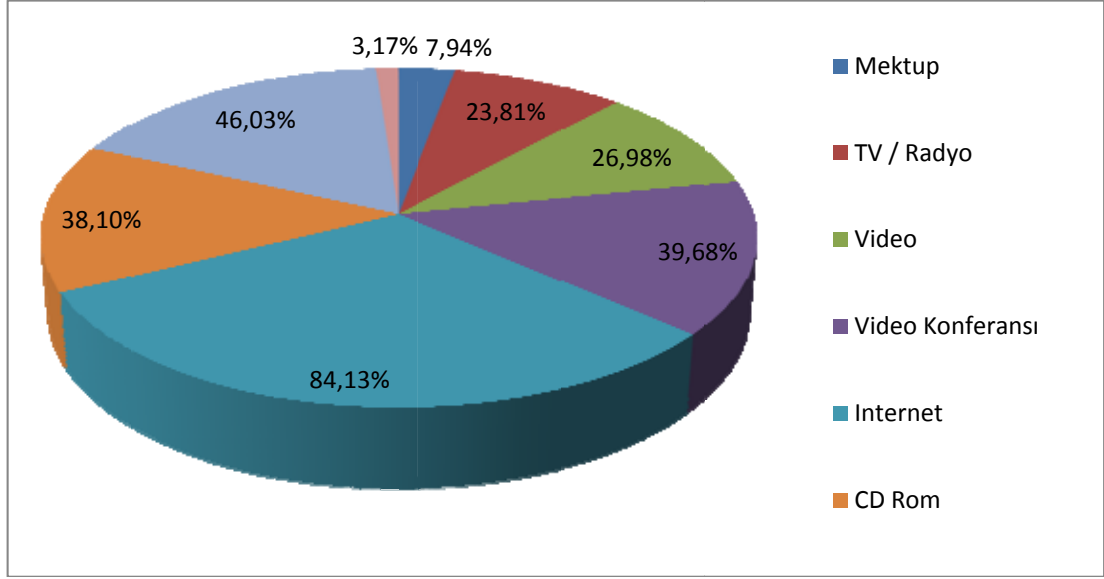
Şekil 6.9 Görüş Bildirenlerin Verilmesini Tercih Edecekleri Eğitim Konularının Kişilere Dağılımı

6.2.3. e-Öğrenme ile Kullanılabilecek İletişim Araçları

Tablo 6.10 e-Öğrenmede kullanılabilir iletişim araçları konusundaki soruyu % 84 internet, % 46 mobil iletişim araçları, % 39,7 video konferansları, % 38 CD-ROM lar ile e-öğrenme verilebileceğini düşündüklerine işaret etmektedir.

Tablo 6.10 e-Öğrenmede kullanılabilir iletişim araçları

	Frekans (f)	Yüzde %
Mektup	5	7,94
TV / Radyo	15	23,81
Video	17	26,98
Video Konferansı	25	39,68
İnternet	53	84,13
CD Rom	24	38,10
Mobil İletişim Araçları (Telefon, PDA, Notebook, vb.)	29	46,03
Diğer	2	3,17

Şekil 6.10 e- Öğrenmede Kullanılabilecek İletişim Araçlarının Kişilere Göre Dağılımı

6.2.4. Mesleki Gelişim Eğitimi e-Öğrenme ile Verilebilecek Meslekler

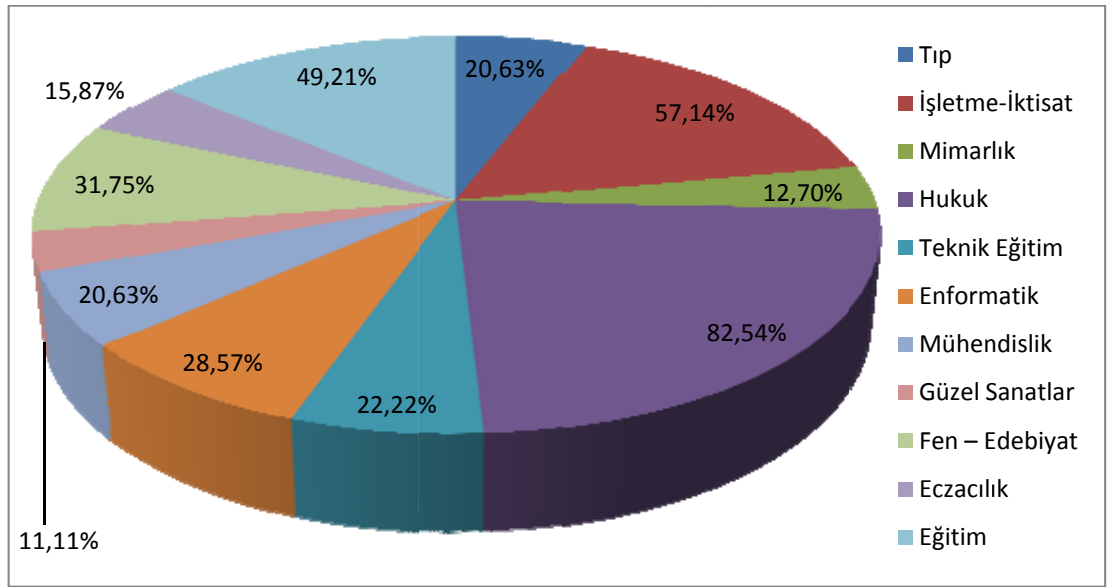
Tablo 6.11 E-öğrenme ile verilebileceği yönünde görüş bildirilen mesleklerin dağılımı

Meslek	Frekans (f)	Yüzde %
Tıp	13	20,63
İşletme-İktisat	36	57,14
Mimarlık	8	12,70
Hukuk	52	82,54
Teknik Eğitim	14	22,22
Enformatik	18	28,57
Mühendislik	13	20,63
Güzel Sanatlar	7	11,11
Fen – Edebiyat	20	31,75
Eczacılık	10	15,87
Eğitim	31	49,21
Diğer	2	3,17

Tablo 6.11 E-öğrenme ile verilebileceği yönünde görüş bildirilen mesleklerin dağılımı

'nda görüldüğü üzere avukatların yaklaşık % 83'ü hukukun mesleki gelişim eğitimi e-öğrenmeyle verilebilecek bir bilim dalı olduğunu, %57 'si ise işletme-iktisat eğitimlerinin de e-öğrenmeyle verilebileceğini düşünmektedir.

Anketi yanıtlayan avukatlardan biri diğer seçeneğini işaretleyerek, hiçbirinin; diğer seçeneğini işaretleyen ikinci kişi de hepsinin e-öğrenme ile verilebileceğini belirtmişlerdir.

Şekil 6.11 E-Öğrenme İle Verilebileceği Yönünde Görüş Bildirilen Mesleklerin Dağılımı

6.2.5. E-Öğrenme Ortamında Verilecek Mesleki Gelişim Eğitimlerine Katılım Hakkında Görüşleri

Ankete katılan avukatların %92'si avukatlık mesleği hakkında e-öğrenme ile verilecek bir eğitime katılmayı düşünceğini işaretlemiştir. (Bkz. Tablo 6.12 E-Öğrenme Eğitimi Almak Konusunda Görüş Bildirenlerin Dağılımı)

Tablo 6.12 E-Öğrenme Eğitimi Almak Konusunda Görüş Bildirenlerin Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde %
Evet	58	92.06
Hayır	5	7.94

Toplam	63	100
--------	----	-----

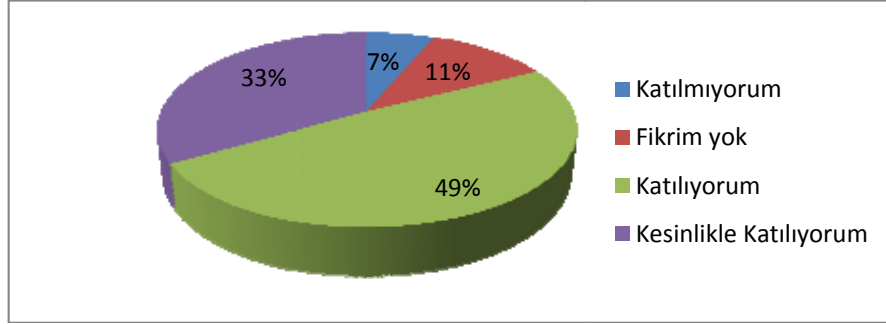
Şekil 6.12 E-Öğrenme Eğitimi Almak Konusunda Görüş Bildirenlerin Dağılımı

6.3. AVUKATLARIN E-ÖĞRENMEYE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Avukatların e-öğrenmeye yönelik görüşlerini belirlemek için toplam 12 soru sorulmuştur. Aşağıda bu soruların betimsel açıklaması yapılmıştır.

Tablo 6.13 Frekans tablosu Q12-1

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Katılmıyorum	4	6,35
Fikrim yok	7	11,11
Katılıyorum	31	49,21
Kesinlikle Katılıyorum	21	33,33
Toplam	63	100,00

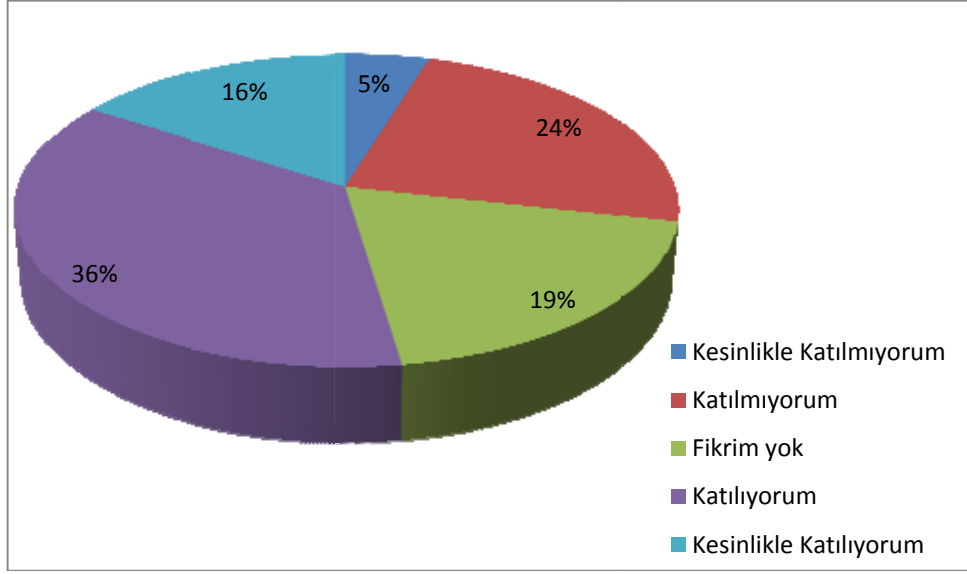
Şekil 6.13 “Q12-1- e-Öğrenme ile eğitim çok çağdaş bir yöntemdir” ifadesinin yorumları

Anketi yanıtlayan avukatların %33’ ü ifadeye kesinlikle katıldığını, %49’ u katıldığını, %7’ si katılmadığını belirtirken, % 11’ i ise fikrim yok cevabını vermiştir.

E- öğrenme ile eğitim anketi yanıtlayan avukatların çok büyük bir bölümü tarafından çağdaş bir eğitim yöntemi olarak nitelendirilmiştir.

Tablo 6.14 Frekans tablosu Q12-2

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,76
Katılmıyorum	15	23,81
Fikrim yok	12	19,05
Katılıyorum	23	36,51
Kesinlikle Katılıyorum	10	15,87
Toplam	63	100,00

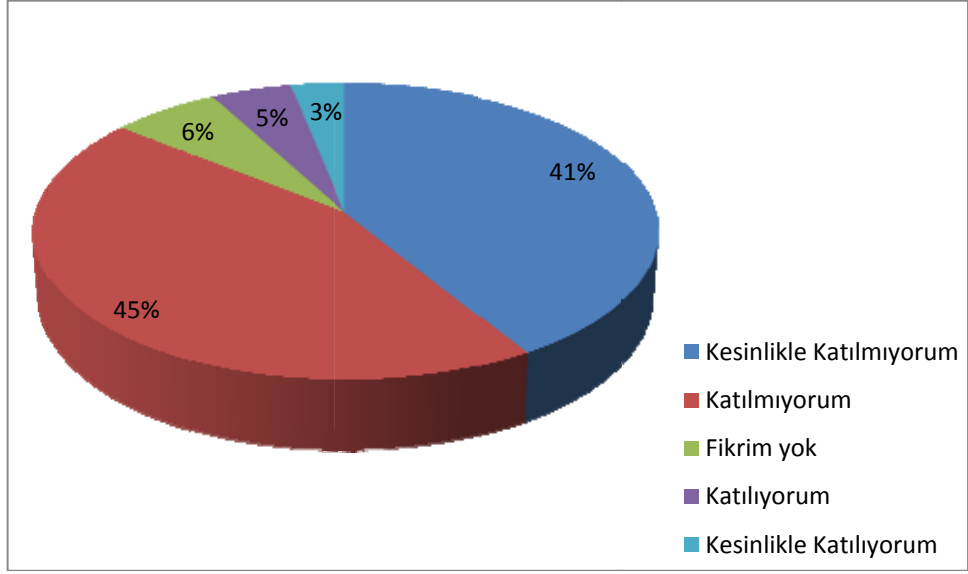
Şekil 6.14 “Q12-2- e-Öğrenme ile eğitim geleneksel eğitim yöntemleri kadar etkilidir.” ifadesinin yorumları

Anketi yanıtlayan avukatların % 36’ sı e-öğrenmenin geleneksel yöntemler kadar etkili olduğuna katıldığını, % 16’ sı kesinlikle katıldığını, % 24’ ü katılmadığını %5’ i kesinlikle katılmadığı cevabını vermiş ve %19’ u ise fikrim yok demiştir.

E- öğrenme ile eğitim, anketi yanıtlayan avukatların yarısından fazlası tarafından geleneksel eğitim yöntemleri kadar etkili olarak nitelendirilmiştir.

Tablo 6.15 Frekans tablosu Q13-3

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	26	41,27
Katılmıyorum	28	44,44
Fikrim yok	4	6,35
Katılıyorum	3	4,76
Kesinlikle Katılıyorum	2	3,17
Toplam	63	100,00

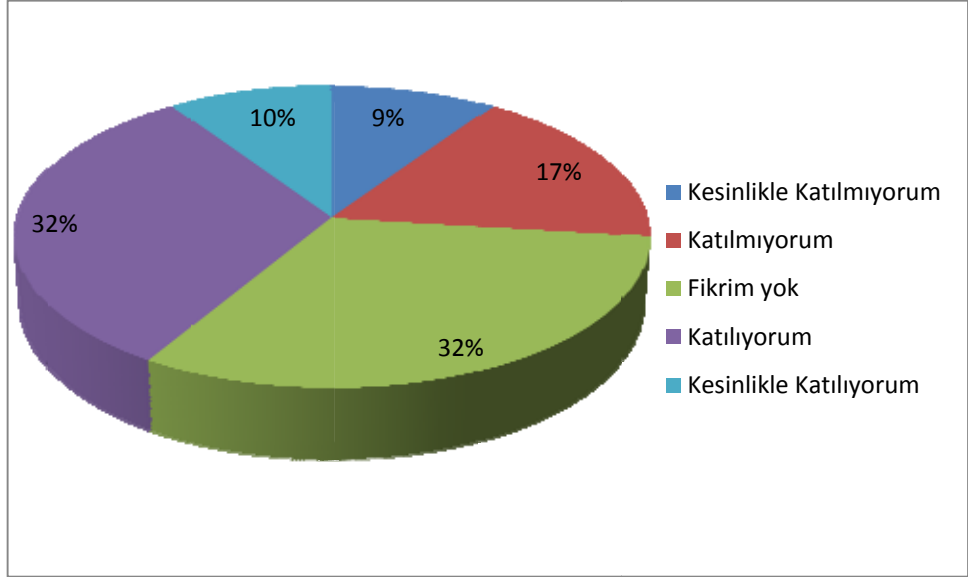
Şekil 6.15 “Q12-3- e-Öğrenme ile eğitim için harcanan emek ve zamana acıyorum” ifadesinin yorumları

Ankete katılan avukatların % 45’ i ifadeye katılmıyorum, % 41’ i kesinlikle katılmıyorum, % 5’ i katılıyorum, % 3’ ü kesinlikle katılıyorum ve % 6’ sı fikrim yok cevabını vermiştir.

Avukatların çok büyük bir bölümü tarafından e-Öğrenme ile eğitim emek ve zaman harcamaya değer olarak nitelendirilmiştir.

Tablo 6.16 Frekans tablosu Q12-4

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	6	9,52
Katılmıyorum	11	17,46
Fikrim yok	20	31,75
Katılıyorum	20	31,75
Kesinlikle Katılıyorum	6	9,52
Toplam	63	100,00

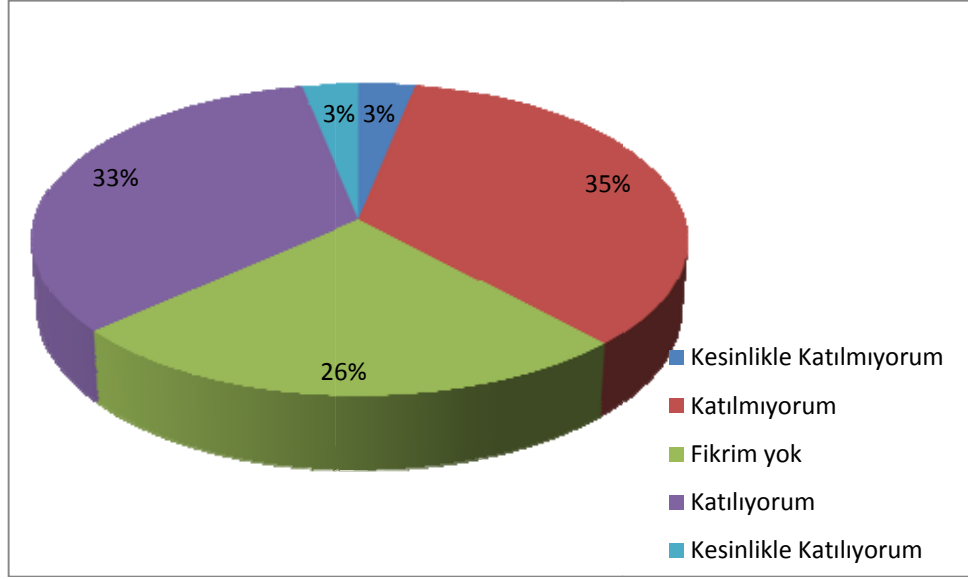
Şekil 6.16 “Q12-4- e-Öğrenme ile eğitim programlarını ticari buluyorum” ifadesinin yorumları

Anketi yanıtlayanların % 31,75’ i “e-Öğrenme ile eğitim programlarını ticari buluyorum” ifadesine katılıyorum, % 9,52’ si kesinlikle katılıyorum, % 31,75’ i fikrim yok, % 17’si katılmıyorum ve % 9,52’ si kesinlikle katılmıyorum cevabını vermiştir.

Ankete katılan avukatların yaklaşık üçte biri görüş bildirmekten kaçınmış, yarısına yakını da e-Öğrenme ile eğitim programlarını ticari buldukları yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 6.17 Frekans tablosu Q12-5

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	2	3,17
Katılmıyorum	22	34,92
Fikrim yok	16	25,40
Katılıyorum	21	33,33
Kesinlikle Katılıyorum	2	3,17
Toplam	63	100,00

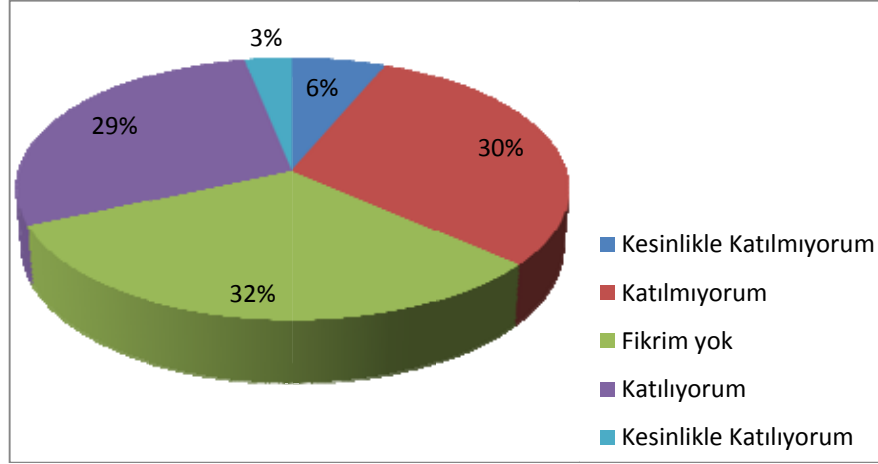
Şekil 6.17 “Q12-5- e-Öğrenme ile alınan diplomaları saygın bulmuyorum.” İfadesinin yorumları

Yanıtlayanların % 35’i katılmıyorum, % 3’ ü kesinlikle katılmıyorum, % 33’ ü katılıyorum, % 3’ ü kesinlikle katılıyorum ve % 26’ sı fikrim yok cevabını vermiştir.

Anketi yanıtlayan avukatların yaklaşık üçte biri e-Öğrenme ile alınan diplomaların saygınlığı konusunda görüş bildirmemiş, üçte biri saygın bulurken diğer üçte biri saygın bulmamıştır. Saygın bulanların sayısı, çok az bir farkla saygın bulmayanlardan fazladır.

Tablo 6.18 Frekans tablosu Q12-6

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	4	6,35
Katılmıyorum	19	30,16
Fikrim yok	20	31,75
Katılıyorum	18	28,57
Kesinlikle Katılıyorum	2	3,17
Toplam	63	100,00

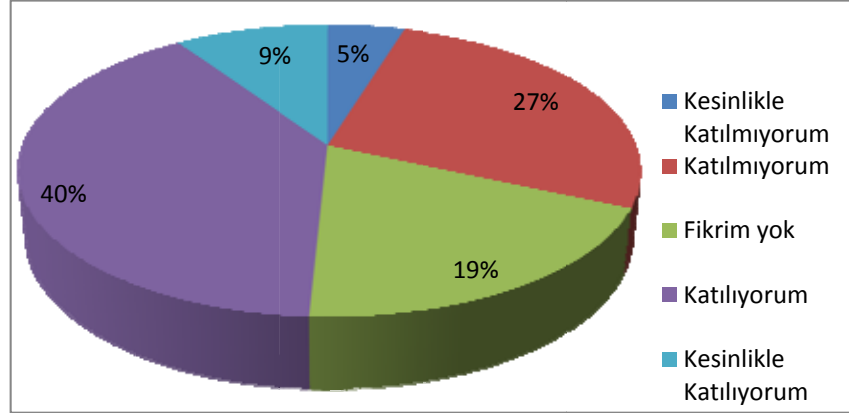
Şekil 6.18 “Q12-6- Etik ilkelerin e-Öğrenme ile eğitimde daha uygulanabilir olduğunu düşünüyorum.” İfadesinin yorumları

“Etik ilkelerin e-Öğrenme ile eğitimde daha uygulanabilir olduğunu düşünüyorum.” İfadesine Ankete katılanların %32’ si fikrim yok, % 6’ sı kesinlikle katılmıyorum, % 30’ u katılmıyorum, % 29’ u katılıyorum ve % 3’ ü kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir.

Ankete katılanların üçte biri görüş bildirmemiş, üçte biri etik ilkelerin e-Öğrenme ile eğitimde daha uygulanabilir olduğu konusunda olumlu görüş bildirirken, diğer üçte biri ise olumsuz görüş bildirmişlerdir. Olumsuz görüş bildirenlerin sayısı çok az bir farkla olumlu görüş bildirenlerden fazladır.

Tablo 6.19 Frekans tablosu Q12-7

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,76
Katılmıyorum	17	26,98
Fikrim yok	12	19,05
Katılıyorum	25	39,68
Kesinlikle Katılıyorum	6	9,52
Toplam	63	100,00

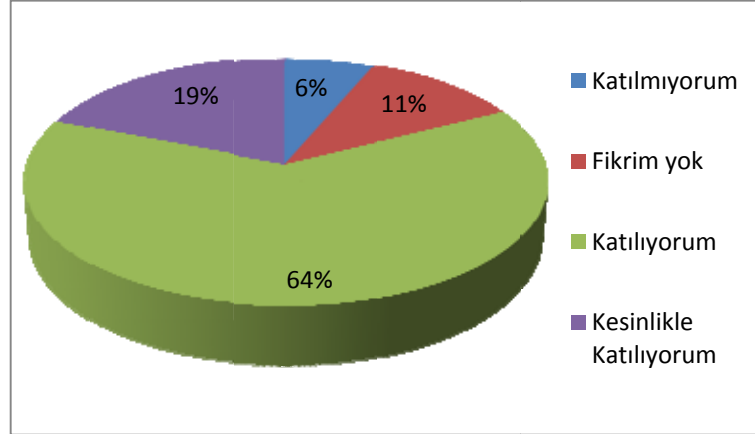
Şekil 6.19 “Q12-7- e-Öğrenme eğitimde fırsat eşitliği sağlayabilir.” İfadesinin yorumları

“e-Öğrenme eğitimde fırsat eşitliği sağlayabilir.” ifadesine ankete katılanların % 40’ ı katılıyorum, % 9’u kesinlikle katılıyorum, % 27’si katılmıyorum, % 5’ i kesinlikle katılmıyorum ve % 19’ u fikrim yok cevabını vermiştir.

Ankete katılanların beşte biri bu konuda görüş bildirmemiş ve yarısına yakını e-Öğrenmenin eğitimde fırsat eşitliği sağlayabileceği yönünde görüş bildirmiştir.

Tablo 6.20 Frekans tablosu Q12-8

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Katılmıyorum	4	6,35
Fikrim yok	7	11,11
Katılıyorum	40	63,49
Kesinlikle Katılıyorum	12	19,05
Toplam	63	100,00

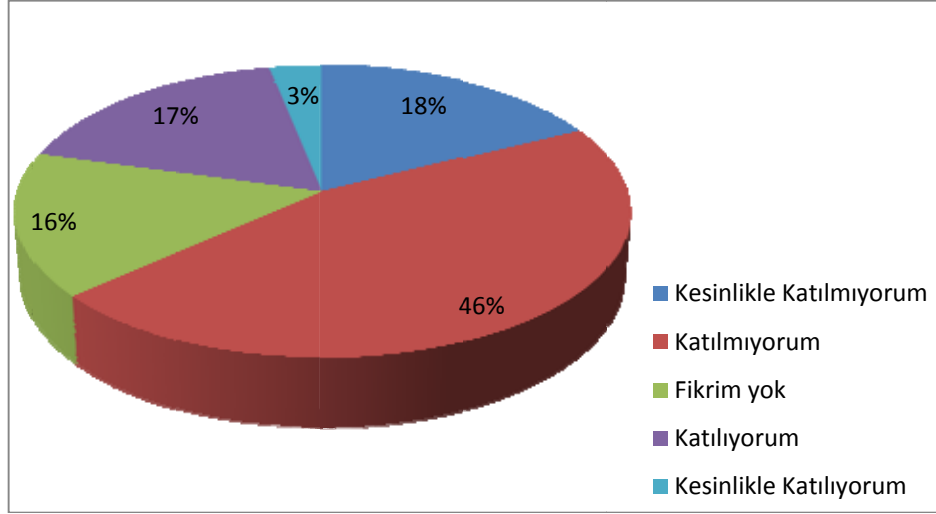
Şekil 6.20 “Q12-8- e-Öğrenme ile eğitim gelişen teknolojilerin öğrenimini kolaylaştırır.” ifadesinin yorumları

Katılanların % 64’ ü “e-Öğrenme ile eğitim gelişen teknolojilerin öğrenimini kolaylaştırır.” İfadesine katılıyorum, % 19’ u kesinlikle katılıyorum, % 6’ sı katılmıyorum ve % 11’i fikrim yok cevabını vermiştir.

Görüş bildiren avukatların çok büyük bir bölümü e-Öğrenme ile eğitimin gelişen teknolojilerin öğrenimini kolaylaştıracağını düşünmektedir.

Tablo 6.21 Frekans tablosu Q12-9

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	11	17,46
Katılmıyorum	29	46,03
Fikrim yok	10	15,87
Katılıyorum	11	17,46
Kesinlikle Katılıyorum	2	3,17
Toplam	63	100

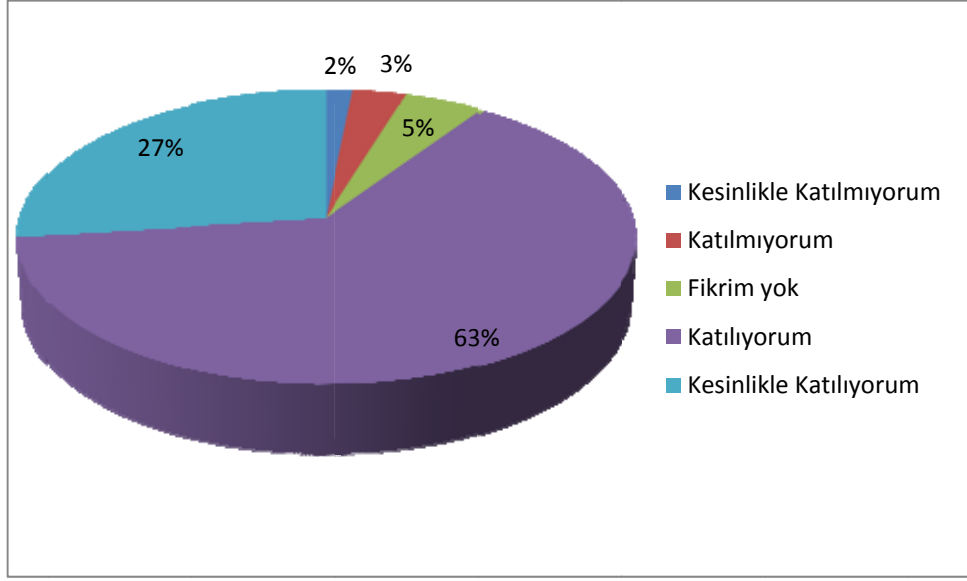
Şekil 6.21 “Q12-9- e-Öğrenme ile eğitimin sadece üniversitelerde uygulanabileceğini düşünüyorum.” ifadesinin yorumları

Anketi yanıtlayan avukatların, % 46’ sı e-öğrenmenin sadece üniversitelerde uygulanabileceği düşüncesine katılmıyorum, % 18’ i kesinlikle katılmıyorum, %17’ si katılıyorum, % 3’ ü kesinlikle katılıyorum ve % 16’ sı fikrim yok cevabını vermiştir.

Avukatların büyük bir bölümü, e-Öğrenmenin üniversiteler dışında da uygulanabileceğini düşünmektedir.

Tablo 6.22 Frekans tablosu Q12-10

	Frekans (f)	Yüzde %
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,59
Katılmıyorum	2	3,17
Fikrim yok	3	4,76
Katılıyorum	40	63,49
Kesinlikle Katılıyorum	17	26,98
Toplam	63	100,00

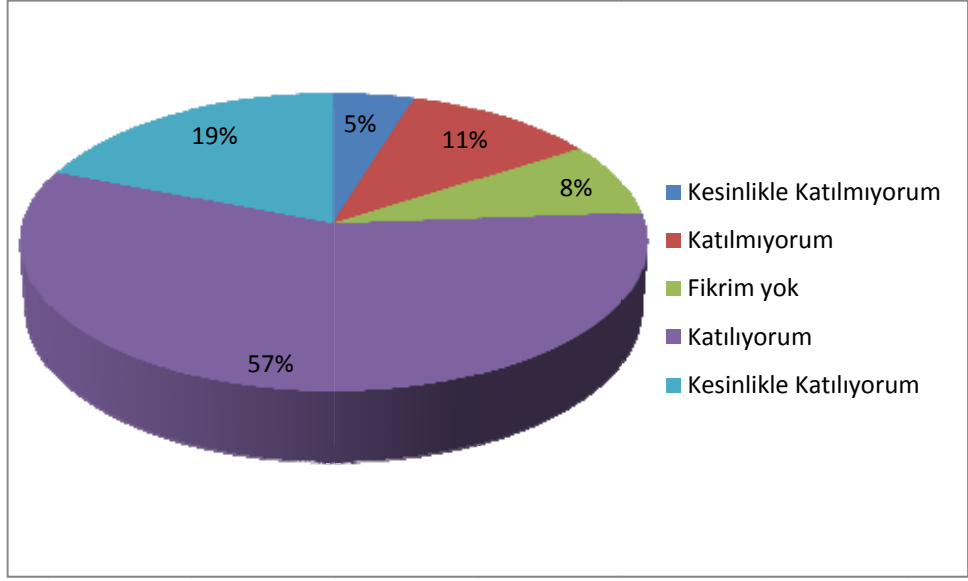
Şekil 6.22 “Q12-10- e-Öğrenme ile meslek içi eğitim verilebileceğini düşünüyorum.” ifadesinin yorumları

Anketi yanıtlayan avukatların % 63’ü katılıyorum, %27’ si kesinlikle katılıyorum, % 3’ ü katılmıyorum, % 2’ si kesinlikle katılmıyorum ve 5’ i fikrim yok cevabını vermiştir.

Ankete katılan avukatların hemen hepsi e-öğrenme ile meslek içi eğitim verilebileceğini düşünmektedir.

Tablo 6.23 Frekans tablosu Q12-11

	Frekans (f)	Yüzde %
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,76
Katılmıyorum	7	11,11
Fikrim yok	5	7,94
Katılıyorum	36	57,14
Kesinlikle Katılıyorum	12	19,05
Toplam	63	100,00

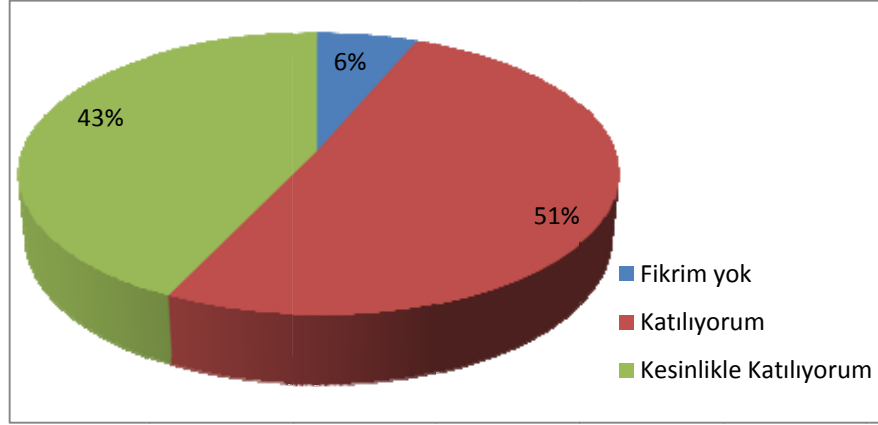
Şekil 6.23 “Q12-11- e-Öğrenme ile Avukatlık stajı süresince eğitim verilebileceğini düşünüyorum.” ifadesinin yorumları

Anketi yanıtlayanların % 57’ si katılıyorum, %19’ u kesin katılıyorum, % 11’ i katılmıyorum, % 5’i kesinlikle katılmıyorum ve % 8’ i fikrim yok cevabını vermiştir.

Ankete katılan avukatların, çok büyük bir bölümü staj süresince e-öğrenme ile eğitim verilebileceğini düşünmektedir.

Tablo 6.24 Frekans tablosu Q12-12

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Fikrim yok	4	6,35
Katılıyorum	32	50,79
Kesinlikle Katılıyorum	27	42,86
Toplam	63	100,00

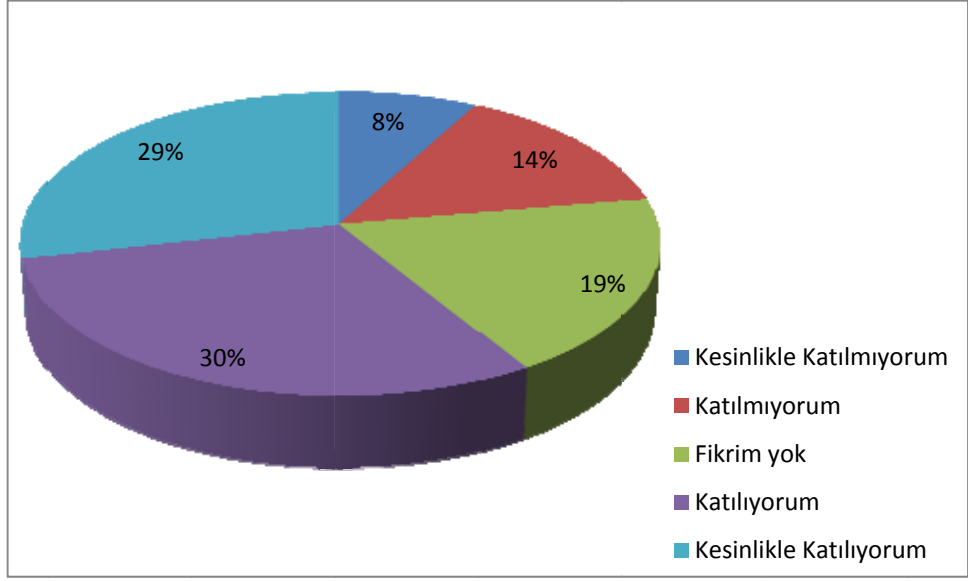
Şekil 6.24 “Q12-12- e-Öğrenme ile hukuk alanındaki araştırma ve yayınları izlemek isterim” ifadesinin yorumları

Anketi yanıtlayanların % 43’ü kesinlikle katılıyorum, % 51’i katılıyorum ve % 6’ sını fikrim yok cevabını vermiştir.

Ankete katılan avukatların hemen hepsi, hukuk alanındaki araştırmaları e-öğrenme ile takip etmek isteyeceğini belirtmiş, kimse aksi görüş bildirmemiştir.

Tablo 6.25 Frekans tablosu Q12-13

	Frekans (f)	Yüzde %
Kesinlikle Katılmıyorum	5	7,94
Katılmıyorum	9	14,29
Fikrim yok	12	19,05
Katılıyorum	19	30,16
Kesinlikle Katılıyorum	18	28,57
Toplam	63	100,00

Şekil 6.25 “Q12-13- e-Öğrenme ile alınan hukuk diplomalarını saygın bulmuyorum” ifadesinin yorumları

“e-Öğrenme ile alınan hukuk diplomalarını saygın bulmuyorum.” ifadesine yanıtlayanların, % 30’ u katılıyorum, % 29’ u kesinlikle katılıyorum, % 14’ ü katılmıyorum, % 8’ i kesinlikle katılmıyorum ve % 19’ u fikrim yok cevabını vermiştir.

Ankete katılan avukatların yarısından fazlası e-öğrenme ile alınan hukuk diplomalarını saygın bulmadıkları yönünde görüş bildirmiştir.

7. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulgularından yola çıkılarak varılan sonuçlara ve geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

7.1. SONUÇ

Avukatların kişisel bilgileri ve bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanma durumları ile ilgili elde edilen sonuçlar aşağıda sıralanmıştır.

- Ankete görüş bildirenlerin % 57' si bay, % 43'ü bayandır.
- Yaş ortalaması 36 dır.
- Görüş bildirenlerin % 38' i 1-5 yıl, % 33' ü ise 6-10 yıldır avukatlık yapmaktadırlar.
- %57 si bilgisayar eğitimi almadan bilgisayar kullanmaktadırlar.
- %97' si meslekleri ile ilgili çalışmalarında bilgisayardan yararlanmaktadırlar.
- Görüşüne başvurulmuş avukatların % 68'i e-posta, %67'si web uygulamaları kullanmakta, % 67'si internet üzerinden haber okumakta ve % 28.5 i ise eğitimlerinde bilgisayardan yararlanmaktadırlar.
- %95 i iş yerinden, %81 i evinden internete bağlanabilmektedir. Büyük bir bölümünün hem evlerinde hem de iş yerlerinde internet erişimlerinin olduğu görülmektedir. %16 sı mobil internet erişimi olanaklarından faydalanmakta, %17 si wireless erişim noktalarında internet bağlantısı kurmaktadırlar.
- % 43 ü e-öğrenme konusunda bilgi sahibi olduğunu beyan ederken %57' si olumsuz cevap vermiştir.
- Hizmet içi eğitim olarak, % 87 si meslek içi eğitim, % 59 u yabancı dil, % 53 ü de Ofis programlarının verilmesini tercih ederken, % 21 i e-öğrenme metodlarını öğrenmek istemiştir.

- % 84 ü internetin, % 46 sı mobil iletişi araularının, % 40 ı video konferansın, % 38 i de CD-ROM ların ideal e-öğrenme ortamları olduğunu düşünmektedir.
- % 57 si İşletme – İktisat, % 49 u da eğitim bilimlerinin e-öğrenme ile öğretilebileceğine inanmaktadır.
- % 92 si e-öğrenme ile hukuk bilim dalında meslek içi eğitim almak isteyeceğini belirtmiştir.
- Görüş bildirenlerin % 83 ü hukuk öğretiminin e-öğrenme ile verilebileceği yönünde görüş bildirirken % 58 i e-öğrenme ile alınan hukuk diplomalarını saygın bulmadığını belirtirken % 20 si ise hukuk diplomalarının saygınlığı hakkında görüş bildirmekten kaçınmış, fikrim yok cevabını vermiştir.
- %75 i avukatlık stajı sırasında e-öğrenme ile öğretim verilebileceğini düşünürken % 9 u görüş bildirmemiştir.
- % 89 u meslekleri hakkında araştırma ve yayınları e-öğrenme ile takip etmek isteyeceklerini belirtmişlerdir.
- Görüş bildiren avukatların % 40 ı e-öğrenme çalışmalarını ticari bulurken % 32 si de fikir bildirmemiştir.
- % 83 ü e-öğrenme çalışmalarını çağdaş olarak nitelendirirken %85 i de emek ve zaman harcamaya değer bulmuşlardır.
- % 48 i e-öğrenmenin eğitimde fırsat eşitliği getireceği yönünde görüşlerini paylaşırken % 20 si fikir beyan etmemişlerdir.

Avukatların e-öğrenmeye yönelik görüşleriyle ilgili elde edilen sonuçlar aşağıda sıralanmıştır. Analiz bulguları avukatların;

- e- Öğrenme ile alınan diplomaları saygın bulmadıklarına,
- % 57' sinin e-Öğrenme konusunda bilgi sahibi olmadıklarına,
- % 40'ının e-öğrenme çalışmalarını ticari buldukları, %32' sinin fikrim yok cevabını verdiklerine,
- % mesleki gelişim eğitimlerinin ve staj eğitimlerinin e-Öğrenme yöntemleri ile verilebileceğini düşündüklerine,
- % 89' unun e-Öğrenme yöntemleri ile mesleki araştırma ve yayınları takip etmek isteyeceklerine,

- % 83' ünün e- Öğrenme çalışmalarını çağdaş bir öğretim yöntemi olarak gördüklerine,
- % 85' inin e- Öğrenme çalışmalarını emek ve zaman harcamaya değer bulduklarına,

% 62.5' inin e-Öğrenmenin üniversitelere mahsus bir öğretim faaliyeti olduğunu düşünmediklerine (Bkz. Şekil 6.20 “Q12-8- e-Öğrenme ile eğitim gelişen teknolojilerin öğrenimini kolaylaştırır.” ifadesinin yorumları

Katılanların % 64' ü “e-Öğrenme ile eğitim gelişen teknolojilerin öğrenimini kolaylaştırır.” İfadesine katılıyorum, % 19' u kesinlikle katılıyorum, % 6' sı katılmıyorum ve % 11' i fikrim yok cevabını vermiştir.

Görüş bildiren avukatların çok büyük bir bölümü e-Öğrenme ile eğitimin gelişen teknolojilerin öğrenimini kolaylaştıracağını düşünmektedir.

- Tablo 6.21 Frekans tablosu Q12-9),

işaret etmektedir.

Araştırmada, e-öğrenme yöntemlerinden meslek içi eğitim çalışmalarında yararlanılması ve e-öğrenmenin meslek eğitimine sunduğu fırsatlar; bilgiye dayalı profesyonel bir meslek olan avukatlık mesleği açısından ele alınmıştır.

Araştırmanın konusu, meslek eğitiminde e-öğrenmedir. Birbirine karıştırılan iki kavram olan eğitim ve öğretim tanımlanmaya çalışılmıştır. Eğitim, yaşam boyu süren sosyalleşme ve kültürlenme süreci, öğretim ise belirli bir amaca yönelik sürdürülen bilgileri öğretmek işi olarak tanımlanabilir. Araştırma genelinde, meslek öncesi ve meslek içi eğitim kişilerin mesleki gelişimleri amacına yönelik, ihtiyaçlarına göre planlandığı için öğretim; uzaktan öğretim öğrenen merkezli sürdürüldüğü ve kişisel olduğu için de e-öğrenme kavramlarının kullanılması uygun bulunmuştur.

Mesleki ve kişisel gelişimin kaçınılmaz olduğu günümüzde, mesleki içi eğitim çalışmaları; özellikle bilgiye dayalı sürdürülen, profesyonel meslekler olarak adlandırılan meslek gruplarını birincil olarak etkilemektedir.

Araştırmanın sınırının avukatlık mesleği olarak belirlenmesinde; avukatlığın bilgiye dayalı sürdürülen profesyonel bir meslek olması, dayandığı bilginin kapsamının geniş ve sürekli değişken olması ve avukatların Türkiye genelinde yaklaşık 55.000 kişi ile çok büyük bir kitleyi temsil ediyor olması etkindir.

Avukatlık mesleği tanımlanmaya çalışılmış ve avukatlık mesleğine giriş şartları, tabi tutuldukları eğitimler ele alınmıştır. Barolar ve TBB tarafından meslek içi eğitime önem verildiği, eğitim çalışmaları düzenlendiği, mesleki eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik forumlar ve yayınlar yaptıkları görülmüştür.

Barolar, meslek mensuplarını bilgilendirmeye yönelik; web sitesi, e-posta grupları ve SMS gibi bazı e-öğrenme ortamlarından yararlanmaktadır.

TBB tarafından başlatılan 2010 yılına kadar sürdürülecek olan meslek içi eğitim projesi ile Avrupa Birliği ülkelerinde verilen hukuk eğitimi, avukatların aldıkları meslek öncesi ve meslek içi eğitimler konusunda araştırmalar yapılacak, Türkiye'nin yedi bölgesinden yedi ilinde eğitimler verilmeye devam edilecek ve proje süresi sonucunda ülkemizde verilen meslek eğitimleri değerlendirilecek ve Avrupa Birliği uyum sürecinde meslek eğitiminde yapılması gereken düzenlemeler raporlanacaktır.

Avukatlar, ödüllü proje UYAP kapsamında e-devlet projelerine dahil olmaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojilerini yakından takip etmektedirler. Avukatların mesleki faaliyetlerine ara vermeden, meslek eğitimi alabilmeleri, kişisel gelişimlerini sürdürebilmeleri için e-öğrenmenin bir fırsat olduğu ve e-öğrenmeden yararlanabilmeleri için yeterli donanıma sahip oldukları görüşümüzün doğruluğu bir anket uygulaması ile araştırılmıştır.

Anket, çevrimiçi cevaplanarak verileri kaydedecek şekilde tasarlanmış ve bir web sitesi üzerinden yayınlanmıştır. Baro levhasına kayıtlı avukatların rastgele örnekleme ile elde edilen e-posta adreslerine araştırmanın amacını belirten bir üst yazı ile internet üzerinden gönderilmiş ve internet üzerinden uygulanmıştır.

Anket sonuçları da göstermektedir ki; avukatlar e-öğrenme konusunda yeterli bilgiye sahip olmamakla birlikte, e-öğrenme çalışmalarına katılabilmek için yeterli donanıma sahiplerdir. e-öğrenmenin internet erişimi ve mobil araçlar vasıtasıyla senkron olarak yapılması gerektiğine inanmaktadırlar.

e-Öğrenme yöntemlerini çağdaş ve emek harcamaya değer bulmaktadırlar.

Hukuk biliminin e- öğrenme ile öğretilebileceğini düşünmelerinin yanı sıra e-öğrenme ile verilen hukuk diplomalarını saygın bulmamakta ve e-öğrenmenin hukukçuların eğitiminde kullanılmasına karşıdırlar.

e-Öğrenmenin meslek içi eğitim çalışmalarında, yeni teknolojilerin ve bilimsel gelişmelerin öğrenilmesi, mesleki ve kişisel gelişim amacıyla kullanılmasından yana oldukları yönünde görüş bildirmişlerdir.

7.2. ÖNERİLER

Araştırma sonuçları göstermektedir ki; avukatlar, bir bilim olarak hukuk öğretiminin örgün öğretim yöntemleri ile verilmesinden taraftırlar. Avukatların meslek içi ve meslek öncesi eğitimlerinde e-öğrenme yöntemlerinden yararlanılması fayda sağlayacaktır.

- 1- Avukatların mesleki gelişmeleri, makale ve yayınları takip etmeleri ve staj eğitimleri süresinde aldıkları eğitimin e-öğrenme yöntemleri ile desteklenmesi çalışan kişileri eğitimlerini ve çalışmalarını kesintisiz sürdürmeleri açısından yararlı olacaktır.
- 2- SEM tarafından verilen eğitimler, ÖYS kullanılarak e-öğrenme ile verildiğinde kişilerin katıldıkları eğitimlerin takibi de mümkün olacaktır.
- 3- Avukatlar, mesleki gelişmeleri takip etmek için süreli yayınlara abone olmaktadır. Bu abonelikler genellikle, dosyalara takılan basılı yayınlar ya da belirli aralıklarla gönderilen CD'lerle güncellenen bilgisayar yazılımları şeklindedir. Bir kısmı da web siteleri üzerinden erişilen online aboneliklerdir. Süreli yayın abonelikleri avukatlara ek maliyetler getirmektedir. Özellikle basılı yayınların, takip ve muhafaza güçlüğü, getirdiği kağıt masrafı ve çevre dostu olmamaları gibi dezavantajları bulunmaktadır. Süreli yayın aboneliklerinin

yerini, e-öğrenme yöntemleriyle zenginleştirilmiş çevrimiçi ortamların alması avukatların yararına olacaktır.

- 4- e-Posta ve SMS gönderiminin yanı sıra RSS ile de etkin ve hızlı bilgilendirmeler yapılabilir.
- 5- e-Öğrenme programları hazırlanırken, mevzuat değişiklikleriyle getirilen son uygulamalara örnek olaylarla zenginleştirilmiş açıklamalar getirilerek daha etkin öğrenme sağlanabilir. Bu örnek olayların; etkileşimli, animasyon ve ses öğeleriyle desteklenerek tasarlanması, daha başarılı sonuçlar verecektir.
- 6- Eğitim salonlarının sınırlı kapasiteleri, eğitim yerlerine ulaşım sorunları ve mesai saatlerine denk gelen eğitim seminerlerine katılamamak gibi kısıtlılıklar; seminerlerin eş zamanlı ya da her ihtiyaç duyulduğunda izlenebilmesi için farklı zamanlı olarak web üzerinden yayınlanması ile ortadan kaldırılabilir.
- 7- Avukatlar arasında görüş alışverişini destekleyecek, bilgi paylaşımını kolaylaştıracak, e-öğrenme ortamlarının kullanılması ve işbirlikçi öğrenme teşvik edilmelidir.
- 8- e-Öğrenme ortamları tasarlanırken, eş zamanlı e-danışmanlık hizmetlerinin sağlayacağı fayda göz ardı edilmemelidir.
- 9- Mobil telefonların yaygın kullanımı, avukatların mobil internet erişiminden yararlanma olanakları mobil öğrenmeyi uygulanabilir kılmaktadır. Avukatların her yerden bilgiye erişimlerinin ve öğrenmelerinin sağlanmasında mobil öğrenme yöntemlerinden yararlanılmalıdır.
- 10- Meslek içi eğitim çalışmalarının, meslek örgütleri tarafından zorunlu hale getirilmesinin gündeme getirilmesi ve e-öğrenme ile alınan eğitimlerin de zorunlu eğitim sürelerine dahil edilmesi avukatların mesleki gelişimlerine yarar sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Adalet Bakanlığı. (2007). UYAP. Ulusal Yargı Ağı Projesi. [Çevrimiçi]. [Alıntı Tarihi: 7 Mayıs 2009.] www.uyap.gov.tr.
- Adalet Bakanlığı. UYAP 8.0 Mevzuat Bilgileri. Adalet Bakanlığı. [Çevrimiçi] [Alıntı Tarihi: 7 Mayıs 2009.] www.mevzuat.adalet.gov.tr.
- Akgül, A. ve Çevik, O. (2003). *İstatistiksel Analiz Teknikleri*. Ankara : Emek Ofset Ltd. Şti., 2003. s. 417.
- Aktolga, Münir. Öğrenmek Nedir Nasıl Öğreniyoruz Neden Öğreniyoruz. *Bilişsel Bilimlerin Esasları*. [Çevrimiçi] <http://www.aktolga.de/t6.html>.
- Alakoç, Z. 2003. Meslek Elemanlarının Eğitilmesinde Yeni Bir Alternatif. *Mali Çözüm.*, (61), s. 24.
- Alakoç, Z. 2001. *Uzaktan Öğretim ve Bir Uygulama*. İstanbul : İstanbul Üniversitesi, 2001.
- Allen, M. W. *Michael Allen's Guide to e- Learning*. Wiley / wiley.com. p. 26.
- Arslan, M. M. ve Eraslan, L. 2003. Yeni Eğitim Paradigması ve Türk Eğitim Sisteminde Dönüşüm Gerekliliği. *Milli Eğitim Dergisi*. Güz 2003, Cilt 160.
- Atay, C. 2003. Hukuk Öğretimi ve Hukukçu Eğitime Bakış Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *TBB Dergisi*. 2003.
- Avukatlık Kanunu (1136 s.k.). Resmi Gazete, ;19 Mart 1969.
- Ayverdi, İ. 2006. *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*. [dü.] Prof. Dr. Ahmet Topaloğlu. İkinci Baskı. İstanbul : Kubbealtı İktisadi İşletmesi, 2006. Cilt 1.
- Doğanay, İ. 2006. Türkiye'de Hukuk Eğitimi Kalitesi ve Hakim Adaylarının Yetiştirilmesi Şekli. *Yaklaşım*. Mayıs 2006, Cilt 161, s. 230-232.
- Gelişim Koleji. Neden Öğreniyoruz. [Çevrimiçi] www.gelisim.k12.tr/GelisimImages/gazete/NEDEN%20ÖĞRENİYORUZ.doc.
- Güner, S. 2006. Avukatlık Stajı ve Stajyerin Eğitimi. 2006.
- Hacettepe Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi. 2009. Geleneksel Eğitim. Böte, özgür ansiklopedi. [Çevrimiçi] 2009. [Alıntı Tarihi: 7 Mayıs 2009.] http://bote.hacettepe.edu.tr/wiki/index.php/Geleneksel_E%C4%9Fitim.
- Horton, W., (2006). *E - Learning by Design*. s.l. : Pfeiffer, 2006. s. 1.
- Hürriyet*, 18 Mayıs 1999. Ekstern Hukuk Kaldırıldı.
- İnterpromedyaya Haber Merkezi* , 29 Nisan 2009. EDMER kapsamında sanal sınıf uygulaması gerçekleşti. BTnet.com.tr. [Çevrimiçi] [Alıntı Tarihi: 7 Mayıs 2009.] http://www.btnet.com.tr/wps/portal/kamu/e-devlet/detay?wcm.haberId=btnehaber_1240998975439.
- Milli Eğitim Bakanlığı. 2009. Açık İlköğretim Okulu. Milli Eğitim Bakanlığı. [Çevrimiçi] www.aio.meb.gov.tr.
- Milli Eğitim Bakanlığı. 2009. İnternet Radyo TV. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü İnternert Radyo Televizyonu. [Çevrimiçi] 2009. [Alıntı Tarihi: 7 Mayıs 2009.] <http://internettv.meb.gov.tr>.

Milli Eğitim Bakanlığı. 2009. Milli Eğitim Bakanlığı. Açık Öğretim Lisesi. [Çevrimiçi] 2009. <http://aolo.meb.gov.tr/>.

Muhasebe Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Muhasebe Eğitimine Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma. Ülker Ayyıldız, Sema, Günlük, Mehmet ve Erbey, Senem Nil. 2006. Ekim 2006, MUFAD Dergi, s. 85 - 97.

Sakarya Üniversitesi. 2006. Uzaktan Öğretim. Sakarya Üniversitesi Uzaktan Öğretim Merkezi. [Çevrimiçi] 2006. [Alıntı Tarihi: 7 1 2009.] <http://www.ido.sakarya.edu.tr/Admin/PageViewer.aspx?name=uzaktanogretim>.

Samancı, Barış. Eğitim Nedir? Özel Naci Akdoğan Koleji. [Çevrimiçi] <http://www.ozelnaciakdogankoleji.k12.tr/seminer.htm>.

Sümer, Haluk ve Akışık, Orhan. 2004. Sürekli Mesleki Eğitim ve Mali Müşavirlik Mesleği İçindeki Yeri I. Yaklaşım. Şubat 2004, s. 21 - 24.

Şengül, Tuba. 2005. Milli Eğitim Dergisi. Geleneksel ve Çağdaş Eğitim Anlayışında İlgi ve Disiplin. Bahar 2005, Cilt 166.

Sürmeli, F., 2006. Muhasebe eğitiminde e-değişimi yakalamak. 2006. s.l. : MUFAD, 2006, *MUFAD Dergi*, s. 28 - 30.

Tansu, H. A. 2007. Tarihimizde Avukatın Eğitimi [3] 1136 sayılı Avukatlık Kanunu Dönemi (1969-bugün). Ankara : s.n., 16 Kasım 2007.

TESMER. 2008. TESMER Tanıtım Videosu. TESMER Tanıtım Videosu. [Çevrimiçi] Ağustos 2008. <http://media.tesmer.org.tr/file.php/1/videolar/tesmer.html>.

Türk Dil Kurumu. 1966. BSTS / Medeni Hukuk Terimleri Sözlüğü. 1966.

Türk Dil Kurumu. 1974. BSTS / Ruhbilim Terimleri Sözlüğü. s.l. : Türk Dil Kurumu, 1974.

Türk Dil Kurumu. 1972. BSTS / Tecim, Maliye, Sayışmanlık ve Güvence Terimleri Sözlüğü. s.l. : BSTS / Tecim, Maliye, Sayışmanlık ve Güvence Terimleri Sözlüğü , 1972.

Türk Dil Kurumu. 1981. BSTS / Yöntembilim Terimleri Sözlüğü. s.l. : Türk Dil Kurumu, 1981.

Türk Dil Kurumu. 1974. BSTS/ Eğitim Terimleri Sözlüğü. s.l. : Türk Dil Kurumu, 1974.

Türk Dil Kurumu. 1975. BSTS/ Toplumbilim Terimleri Sözlüğü. s.l. : Türk Dil Kurumu, 1975.

Türk Dil Kurumu. 2007. Güncel Türkçe Sözlük. Türk Dil Kurumu. [Çevrimiçi] 2007. www.tdk.org.tr.

Türkiye Barolar Birliği. 2008. Meslek İçi Eğitim Projesi Ders Notu. 2008.

Türkiye Bilişim Vakfı. 2003. Uzaktan Öğretim Kılavuzu. 2003.

Türkiye İstatistik Kurumu. 2008. Türkiye İstatistik Kurumu. [Çevrimiçi] 2008. www.tuik.gov.tr.

Üney, T. 2006. Öğrenmek mi? Öğretmek mi? Türkiye Bilişim Vakfı. [Çevrimiçi] 2006. <http://www.tbv.org.tr/TBV/Documents/Yayinlar/Makaleler/e-Ogrenme.pdf>.

Yıldız, G. ve Ardıç, K. 1999. Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi. Toplam Kalite Merkezi. [Çevrimiçi] 1999. [Alıntı Tarihi: 7 Mayıs 2009.] www.tkm.gov.tr/turkce/dosyalar/diger%5Sicerikdetayh244.pdf.

Yüksek Öğretim Kanunu (2547 s.k.). Resmi Gazete, 17506; 6 Kasım 1981

Yüksek Öğretim Kurumu. [Çevrimiçi] www.yok.gov.tr.

EKLER

EK:1 ANKET

AVUKATLARIN BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİNİ KULLANMA DURUMLARI VE E-ÖĞRENMEYE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

Anketi cevaplamak için sayfanın altındaki "Sonraki" düğmesine basınız.

E-Öğrenme, bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak, sesli, görüntülü ve etkileşimli, senkron ya da asenkron olarak gerçekleştirilen eğitim ve öğretim aktivitelerinin genel adıdır.

Senkron e-Öğrenme: Öğrenme ve öğretme aktivitelerinin; öğrenci ve öğretmenler fiziksel olarak farklı mekanlardayken, eş zamanlı olarak gerçekleşmesini;

Asenkron e-Öğrenme ise Öğrenme ve öğretme aktivitelerinin; öğrenci ve öğretmenler fiziksel olarak farklı mekanlardayken, farklı zamanlarda gerçekleşmesini ifade etmektedir.

e-Öğrenme ortamlarından bazıları; web siteleri, bloglar, wiki'ler, e-mail grupları, çoklu ortam CD-ROM'ları, MP3 player'lar, elektronik anket sistemleri, Ders yönetim sistemleri, sanal sınıflar ..vb dir.

Bu anket formu, " Avukatların Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanma Durumları ve E-Öğrenmeye Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi " konusunda yapılan araştırmanın uygulama kısmı ile ilgilidir. Bu araştırmanın amacı hukuk alanında çalışanların e-Öğrenme yaklaşımına yönelik tutumlarını ölçmektir. Ankette yer alan sorular tamamen akademik ve bilimsel amaçlara yönelik olarak kullanılacak ve sizlerin vereceği cevaplar kesinlikle gizli tutulacaktır.

E-öğretim ile ilgili görüş ve değerlendirmelerinize başvurulmuştur. Lütfen aşağıdaki sorularda size uygun olan cevabı işaretleyiniz ve hiçbir maddeyi BOŞ BIRAKMAYINIZ. Verdiğiniz cevaplar sadece bu araştırma kapsamında kullanılacaktır. İsminizi yazmanıza gerek yoktur.

Uygulamanın kapsadığı soruları cevaplandırmak, değerli zamanınızın çok kısa bir kısmını alacağından ilginiz için şimdiden teşekkürlerimizi ve saygılarımızı sunar, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Selcen Kılıç
Bahçeşehir Üniversitesi FBE
Bilgi Teknolojileri Programı
Yüksek Lisans Öğrencisi

Doç. Dr. Hüseyin Uzunboylu
Bahçeşehir Üniversitesi FBE
Öğretim Üyesi
Tez Danışmanı

Lütfen anketi eksiksiz cevaplandırınız

100%

1. Cinsiyetiniz *

Bay

Bayan

2. Yaşınız *

3. Mesleki Kıdeminiz aşağıdakilerden hangisidir? *

-- Select --

4. Herhangi bir bilgisayar eğitimi aldınız mı? *

Hayır

Eğitim

Kurs

Ders

Diğer

5. Günlük bilgisayar kullanım saatiniz

-- Select --

6. Bilgisayarı hangi amaçla kullanıyorsunuz? *

Web

Müzik dinlemek

Dosya paylaşımı

Video izlemek

Sohbet

Oyun

e-mail

Video konferans

Eğitim

Mesleki çalışmalar

Haber/Haber Okuma

Diğer

7. İnternete bağlanma olanağınız aşağıdakilerden hangisidir? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)

*

- İşten bağlanabiliyorum
- Evden bağlanabiliyorum
- İnternet kafelerden bağlanabiliyorum
- Wireless erişim noktalarından bağlanabiliyorum
- Mobil internet erişimi (Cep Telefonu/PDA/Connect Card vs) kullanarak bağlanabiliyorum
- Diğer

8. e-Öğrenme (e-learning) hakkında bilginiz var mı? *

- Evet
- Hayır

9. Aşağıdaki eğitim programlarından hangisi "hizmet içi eğitim olarak" verilse tercihiniz olurdu? Birden fazla işaretleyebilirsiniz *

- Microsoft Ofis Programları
- LAN/WAN veya İnternet Arama Kuralları
- Mail Grubu Kullanma
- Video Konferans
- Power DVD, USB Bellek, Kullanımı
- e-öğrenme metodları
- Yabancı dil eğitimi
- Mesleki gelişim eğitimleri
- Diğer

10. Sizce e-Öğrenme ile hangi iletişim aracı / araçları kullanılabilir? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)

*

- Mektup
- TV / Radyo
- Video
- Video Konferansı
- İnternet
- CD Rom
- Mobil İletişim Araçları (Telefon, PDA, Notebook, vb.)
- Diğer

11. Sizce hangi mesleklerde mesleki gelişim eğitimi e-Öğrenme ile verilebilir? *

- Tıp
- İşletme-İktisat
- Mimarlık
- Hukuk
- Teknik Eğitim
- Enformatik
- Mühendislik

- Güzel Sanatlar
 Fen – Edebiyat
 Eczacılık
 Eğitim
 Diğer

12. Aşağıdaki ifadeler hakkında yorumlarınızı (1) Kesinlikle katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Fikrim yok, (4) Katılıyorum, (5) Kesinlikle katılıyorum. işaretleyerek belirtiniz.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
e-Öğrenme ile eğitim çok çağdaş bir yöntemdir. *	☐	☐	☐	☐	☐
e-Öğrenme ile eğitim geleneksel eğitim yöntemleri kadar etkilidir. *	☐	☐	☐	☐	☐
e-Öğrenme ile eğitim için harcanan emek ve zamana acıyorum. *	☐	☐	☐	☐	☐
e-Öğrenme ile eğitim programlarını ticari buluyorum. *	☐	☐	☐	☐	☐
e-Öğrenme ile alınan diplomaları saygın bulmuyorum. *	☐	☐	☐	☐	☐
Etik ilkelerin e-Öğrenme ile eğitimde daha uygulanabilir olduğunu düşünüyorum. *	☐	☐	☐	☐	☐
e-Öğrenme eğitimde fırsat eşitliği sağlayabilir. *	☐	☐	☐	☐	☐
e-Öğrenme ile eğitim gelişen teknolojilerin öğrenimini kolaylaştırır. *	☐	☐	☐	☐	☐
e-Öğrenme ile eğitimin sadece üniversitelerde uygulanabileceğini düşünüyorum. *	☐	☐	☐	☐	☐
e-Öğrenme ile meslek içi eğitim verilebileceğini düşünüyorum. *	☐	☐	☐	☐	☐
e-Öğrenme ile Avukatlık stajı süresince eğitim verilebileceğini düşünüyorum. *	☐	☐	☐	☐	☐
e-Öğrenme ile hukuk alanındaki araştırma ve yayınları izlemek isterim. *	☐	☐	☐	☐	☐
e-Öğrenme ile alınan hukuk diplomalarını saygın bulmuyorum. *	☐	☐	☐	☐	☐

13. Mesleğimle (avukatlık) ilgili yeni gelişmeler veya mesleki gelişim konusunda e-öğrenme ortamında bir eğitim verilirse katılmayı düşünürüm.

*

Evet

Hayır

Gönder

Anketimizi özenle doldurduğunuz için teşekkürler...
 Anket ile ilgili sorularınızı selcen.kilic@stu.bahcesehir.edu.tr adresine yazınız.

EK:2 TBB MESLEK İÇİ EĞİTİM PROJESİ

Avrupa Topluluğu Baroları ve Hukuk Kuruluşları Konseyi

Türkiye Barolar Birliği

Fransa Barolar Birliği

İngiltere ve Galler Barosu

Avusturya Barolar Birliği

İspanya Barolar Birliği

İtalya Barolar Birliği

Polonya Barolar Birliği

Bu inibe projeyi ABCS koordinasyonunda Türkiye Barolar Birliği tarafından yürütülmektedir.
This Project is implemented by Union of Turkish Bar Associations with the coordination by Secretariat General for EU Affairs

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union

Türkiye Barolar Birliği'nin koordinatörlüğünde; Avrupa Topluluğu Baroları ve Hukuk Kuruluşları Konseyi (CCBE), Fransa Barolar Birliği, İngiltere ve Galler Barosu'nun ortaklığı ve Avusturya Barolar Birliği, İspanya Barolar Birliği, İtalya Barolar Federasyonu, Polonya Barolar Birliği'nin katılımları ile yürütülen bu proje Avrupa Birliği Tarafından Finanse Edilmektedir.

"Bu broşür Avrupa Birliği'nin katkılarıyla hazırlanmıştır. Broşürün içeriğinden Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı sorumlu olup Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır."

Daha fazla bilgi için

İlinizde düzenlenecek seminerlerin yeri, tarihi ve diğer bilgileri baronuzdan öğrenebilirsiniz.

Proje Ofisi İletişim Bilgileri

Adres: Oğuzlar Mahallesi, Barış Manço Cad., No.44, 06520, Balgat, ANKARA/TÜRKİYE

Tel : + 90 312 287 52 60
Fax : + 90 312 287 52 65
İnternet : www.barobirlik.org.tr/mep
: www.meslekiciegitimprojesi.org
E-Posta : mep@barobirlik.org.tr

MESLEK İÇİ EĞİTİM PROJESİ

Hukuk Eğitimi Yoluyla Barolar Arasındaki Sivil Diyalogun Geliştirilmesi Projesi

Promoting Civil Dialogue in Bars Through Legal Education

(TR0604.01-02/043)

Hukuk Eğitimi Yoluyla Barolar Arasındaki Sivil Diyalogun Geliştirilmesi Projesi

Projenin Amacı

Avukatlık mesleği özelinde ülkemizde halen sürdürülmemekte olan mesleki eğitim konusunda anlayış ve farkındalığın artırılması temel amacı çerçevesinde projeye ait üç hedef bulunmaktadır.

Bu hedefler;

1. Ulusal ve bölge seviyesindeki baroların, AB ve Türk Hukuku üzerinde sürekli mesleki eğitim programlarını geliştirme kapasitelerinin artırılması.
2. Baro birlikleri arasında sınır ötesi işbirliğinin, karşılıklı deneyim ve en iyi uygulama alışverişinin desteklenmesi
3. Türkiye çapındaki avukatlık hizmetlerinin profesyonelliğinin, verimliliğinin ve etkinliğinin AB standartları seviyesine yükseltilmesi.

Temel Faaliyetler

Yukarıda söz edilen hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için aşağıda detayları sunulan faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Türkiye'de İhtiyaç Tespiti için Kapsamlaştırma Ziyaretleri

Üç proje ortağı ve dört katılımcı baro tarafından görevlendirilecek uzmanlar Adana, Ankara, Denizli,

Elazığ, İstanbul, Samsun ve Şanlıurfa Barolarında üç gün süre ile Türkiye'de halen sürdürülen meslek içi eğitim programları hususunda ziyaret ve incelemelerde bulunacaklardır. Ardından tüm uzmanlar Türkiye Barolar Birliği yetkilileri ile birlikte, Ankara'da toplanarak proje süresince uygulanacak bir sürekli mesleki eğitim programı geliştireceklerdir.

Sürekli Mesleki Eğitim DVD'lerinin Hazırlanması

Kapsamlaştırma ziyaretleri sırasında öne çıkan konular hakkında dört adet eğitim DVD'si hazırlanarak tüm barolara dağıtımı yapılacaktır.

Proje Ortağı Ükelere İnceleme Ziyaretleri (Proje Eğiticilerinin Eğitimi)

İngiltere ve Galler Barosu ve Fransa Barolar Birliği nezlinde gerçekleştirilecek beşer günlük eğitim ziyaretleri ile proje süresince görev alacak altı Türk avukatın eğitimleri gerçekleştirilecektir.

Yedi Bölge Barosunda Gerçekleştirilecek Eğitim Çalıştayları

İnceleme ziyareti dönüşünde, proje eğitimi, kapsamlaştırma ziyaretine katılan AB uzmanları ile birlikte, yedi katılımcı bölge barosunun her birinde bir eğitim çalıştay düzenleyecektir. Etkileşimli bir yapıda olacak eğitim oturumlarında, sistemler arasındaki benzerliklere ve farklılıklara ve AB Üyesi Devletlerdeki en iyi uygulamalardan dersler alınması üzerine odaklanılacaktır. Çalıştaylara hakimler ve savcılık yetkilileri davet edilecektir.

Eğitim çalıştaylarının bir hedefi de farkındalığın artırılması, neyin geliştirilebilir, değiştirilebilir olduğu ve

geliştirilmesi ve değiştirilmesi gerektiği, bunun yanı sıra söz konusu değişikliklerin nasıl yapılabileceği konularının gözden geçirilmesi olacaktır.

Kapanış Konferansı

Projeye ortak ve iştirakçi olarak katılan Avrupa Barolarının ve Avrupa Birliği Baroları ve Hukuk Kuruluşları Konseyi'nin başkanlarının yanı sıra, projeye katılan AB Üyesi Devletlerden uzmanlar ile birlikte, tüm baro başkanlarının da davet edileceği bir kapanış konferansı düzenlenecektir. Konferans aynı zamanda ilgi duyan tüm avukatlara da açık olacaktır.

Konferans sırasında projenin etkinliklerinin sonuçları sunulacak ve değerlendirilecektir. Konferans katılımcıları arasında bir ağ oluşturma etkinliği ile sona erecektir.

Projenin Hedef Grupları

Projenin hedef grupları; Baro Birlikleri, Barolar, Avukatlar ve Stajyer Avukatlardır.

Projenin Süresi

Proje 30 Temmuz 2008 tarihinde imzalanmıştır ve uygulama süresi imza tarihinden itibaren on yedi aydır.

Avukatların Katılımı

İllerde düzenlenecek birer günlük eğitim seminerleri tüm avukat ve stajyerlerin katılımına açıktır. Söz konusu seminerlerin planlamaları henüz tamamlanmamış olup düzenlenecek seminerlerle ilgili yer, tarih ve gerekli diğer bilgileri proje web sitesi (www.barobirlik.org.tr/mep) veya baronuzdan edinebilirsiniz.

ÖZGEÇMİŞ

- Adı Soyadı:** Selcen Kılıç
- Sürekli Adresi:** Siyavuşpaşa Mah. Aynur Sok. Aynur Ap. No:8
D:7 34182 Bahçelievler İstanbul Türkiye
- Doğum Yeri ve Yılı:** Sivas 1978
- Yabancı Dili:** İngilizce
- İlk Öğretim:** Fikret Yüzatlı İlkokulu
Bahçelievler Ortaokulu
- Orta Öğretim:** İstanbul Ticaret Odası Anadolu Teknik Lisesi Bilgisayar
Yazılım Bölümü 1996
- Ön Lisans:** Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas Meslek Yüksek Okulu
Bilgisayar Programcılığı Teknikerliği Bölümü 1998
- Lisans:** Anadolu Üniversitesi, İktisat Fakültesi Kamu Yönetimi
Bölümü 2006
- Yüksek Lisans:** Bahçeşehir Üniversitesi
- Enstitü Adı:** Fen Bilimleri Enstitüsü
- Program Adı:** Bilgi Teknolojileri Programı
- Çalışma Hayatı:** **Aralık 1999 / - İstanbul Serbest Muhasebeci Mali
Müşavirler Odası / İSTANBUL**
Bilgi İşlem Uzmanı olarak çalışmaktadır.
**Ekim 1998 / Haziran 1999 GÖKCAN Eğitim Kurumları /
İSTANBUL** Bilgisayar Eğitmeni olarak görev yapmıştır.